

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő

PAP ZOLTÁN

Szerkesztő

EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Magyarország és a háború.

Budapest, márczius 22.

A háborús félelem lidércnyomásával kelünk és fekszünk minden nap. Nincs örömünk, nincs szórakozásunk, nincs tervünk és nincs beszélgetésünk, amelyeknek a háttérben ott ne settenkednék egy fegyveres bonyodalom sötét gondolatja. Ez a sötét gondolat egyelőre még csak tárgytalan rémség, valamilyen határozatlan és megfoghatatlan borzalomtól való remegés. A lelkeknek ebből a sötét, kaotikus szögletéből még nem vonultak a tudat előterébe a konkrét borzalmak, a hörgő haldoklók, a véres emberroncsok, akik a mi véreink, barátaink, testvéreink. Az emberirtó csaták még a jövődől méhében nyugosznak, de ahogy nap telik nap után, valamelyik dátum magával hozza ezt is. Jönnek az összecsapások, amikor napokig dörögnek majd az ágyuk Nis és Kragujevac tájékán, amikor széles ez országban remegő emberek lisik a telegrammokat. A japán-orosz háborúra emlékezzünk, amikor a nagy vérfürdőben elfásulva közönyösen regisztráltuk egy-egy csata után tiz, husz, ezer ember elesését. És képzeljük el, hogy most is kapunk ilyen telegrammokat, a hivatalos lap majd hosszú listában teszi közzé az elesettek névjegyzékét (csak a tisztékét, a közka-

tonákat ki tarthatná számon!) És mi mindennap dobogó szívvel olvassuk el ezt a névsort és egyszer egyik, másszor másik rokon, barát, jó ismerős neve után teszünk fekete keresztet. Az egyszerű numerus megelevenedik idehaza, bczalmas temető lesz, mely tiz, husz, ezer családot borít gyászba egyetlen egy napon, hogy azután másnap új családok következzenek sorra.

Ma, amikor még békés viszonyok vannak, amikor teljes erővel érezteti hatását a civilizáció, amikor a rokonok, barátok, jó ismerősök agkori végelgyengülésben, vagy gyógyíthatatlan betegségben szoktak szerető család ápolása közben orvosi asszisztencia mellett meghalni, szinte megfoghatatlan ez és trenirozni kell megértésére a fantáziát. Pedig kell, hogy a képzeletünket hozzászoktassuk ezekhez a borzalmakhoz, mert minden jel, minden számbavehető jelenség amellet szól, hogy a háború kikerülhetetlen végzet bizonyosságával közelít.

Ma jó helyről szereztük a következő információkat:

— A monarchia jegyzékének elküldésével a mi diplomáciánk azért késlekedik, mert előre puhatolozik abba az irányban, hogy Szerbia milyen gazdasági rekompenciációkkal elégednék meg a leszerelés feiében. Ez idő szerint ezek

a puhatolózó tárgyalások egy nagyhatalom közvetítésével folynak a monarchia s Szerbia között, azonban a legnagyobb mértékben kétségesnek látszik az, hogy ezek a békességszerző kísérletek eredményre vezessenek. Szerbia odig olyan horribilis gazdasági előnyöket követel, amelyek teljesen elfogadhatatlanoknak látszanak. A mi szempontunkból pedig az fontos, hogy ezek az előnyök elsősorban Magyarország rovására esnének s a magyar agrikultura teljes tönkretételét jelentenék. Az Aehrenthal irántunk való jó hajlandósága mellett ez természetesen nem lenne akadálya a megegyezésnek, ám mégis valószínűtlen, hogy a monarchia ennyire behódoljon Szerbia vérmes követeléseinek. Akkor következik az ultima ráció, a fegyverek döntése, amiben elsősorban ismét mi leszünk érdekelve, mert főleg magyar hadtestek és magyar csapatok indulnak a szerb határra s a háború anyagi rázkódtatásai elsősorban az ingadozó alapu, csenevész magyar közgazdasági életet renditenék meg. Akár béke lesz tehát, akár háború, annak az árát vérben, pénzben, gazdasági romlásban mi magyarok fizetjük meg.

Ezt az információt kiegészítik az éjszaka érkezett táviratok, amelyek ismét nagyon pesszimistikusan szólnak a megegyezés lehetőségéről.

Berlini följegyzések.

Írta: Bárdos Artur.

Berlin, márczius 21.

Ismerjük egymást mind, akik szürke hétköznapokon a művészet szenzációit várjuk, bizalmasan villan össze a tekintetük, ha az esti vagy délelőtti órákban, föld fölött, vagy föld alatt járó vasuton összeakadunk; tudjuk: én is, te is, ő is, valamennyien oda tartunk, ugyanarra a premierre, tárlat-megnyitóra, vagy felolvasásra. Ismerjük egymást ebben a rengeteg városban csakugy, mint Budapesten. Alig is vagyunk többen, mint odahaza; csak kissé tarkábban, szemre is jellegzetesebben. Hosszuhaju és gallértalan férfi, rövidhaju és galléros nő: itt már nem támaszt semmiféle megbotránkozást (ami egyszersmind indokolatlanná is teszi ezt a viseletet) és az ugynevezett individuális öltözködés legszélsőségesebb változatai sem rontják a bourgeois-étvágyat. Az ideai szezonban annál jobban centralizálódunk, mert tulajdonképpen a szokottnál feltűnően kevesebb a művészi szenzáció (ugyanennyivel kevesebb a bukott darab és tárlat is). Csak a zene szezonja mozgalmasabb, mint valaha és minden Warenhausmaedchennel bizást vitába lehet bocsátkozni (ha valakinek éppen ez az ambiciója) az iránt, hogy Nikisch, Strauss, Motil, vagy akár Ochs és Kunwald dirigálja-e jobban Wagnert és Beethovent?

Legutóbb a Hebbel-Theaterben találkozott a „Gemeinde“. Új Wedekind-darab ígérkezett, vagyis inkább Wedekind legrégebbi, csak éppen színrehozatlan darabja: a „Junge

Welt“. Abból a süteből való, melyből mi a „Frühlingserwachen“-t ismerjük és szeretjük. Csak sokkal-sokkal kevésbé értékes és egyáltalában nem lélekbe markoló. A komédia igényeit itt-ott jól szolgálja, meg-megcsiklandoz, de nem finom mosolyokra, hanem könnyű (és egészséges) nevetésre. És egy pillanattal később fogalmunk sincs róla, hogy min neveltünk? Ezek még nem a wedekindi fintorok...

Egy csomó felsőbb leány az intézettől bucsuzóban megalapítja az „Epur si muove“-szövetséget, melynek alaptétele, hogy tagjai a nőknek a művelődéshez való emberi jogait érvényesítik és ezenközben nem megnak férjhez. Ez az előjáték. A darabban aztán előbb és utóbb sorra megszegik a fenti fogadalmat. Az egyik összeesküvő, hálisstennek, egészen a harmadik felvonásig kitart: ebből telik a három felvonás. Egy-egy kedves persiflage-ötletet kapjuk a feminizmusnak, de ma már ezek sem hatnak a meglepetés ingerével.

A darab főalakja azonban Meyer ur, egy gazdag szappangyártó család sarja, aki a költészettel foglalkozik, igen vehemensen. A darab végén csakugy bele nem örül szent hevületébe és abba az áthidalhatatlan távolságba, mely családjának szappan-tradíciói meg az ő hajlamai között mered. Ebben a, ha nem is wedekindi érdekes, de wedekindien rapszódikus darabban tág tere nyílik mindenféle szándék-magyarázatnak (mert az valahogyan kiérzik belőle, hogy nem csupán a nevetetésért való komédia óhajt lenni). Én azt hiszem, hogy Meyer ur alakján a sulypont és a tehetség nélkül művelő naturalizmus természet-fotografálása volt a szerző

begyében. Meyer ur egy barátjának esetéből, melyről a legbizalmasabb vallomások nyomán értesült, darabot csinál; de oly becsületes naturalizmussal, hogy szóról-szóra sztenografálja a gyanutlan jóbarát szerelmi nyögdecseleit. Mikor aztán a darab megbukik, akkor még ő tesz a halálosan kompromittált modellnek szemrehányást a következő logikai okfejtéssel: vagy becsaptál és nem közölted hűen érzéseidet, vagy nem tudsz naturalisztikusan érezni (?)... Mert hiszen ő becsületesen sztenografált... A másoló naturalizmusnak ez a fanatikusa pokollá varázsolja a saját házasetét is és a felesége felveti a kabinetkérdést: vagy ő, vagy a — vázlatkönyv. A kedves fiu ugyanis feleségét mindig vázlatkönyvével a kezében csókolja, hogy közben naturalisztikus megfigyeléseit jegyezhesse. Bene trovato...

A közönség jól mulatott a darabon, csak az a baj, ez a közönség nem csinál nyarat. Kasszasiker nem telik egy litterátus közönség megértő jókedvűből. A Hebbelék fiatal együttese is jókedvűvel, értelmesen és egyenként személyes részvétellel játszott.

A felolvasások és deklamációk területe hihetetlen módon kiszélesedett Berlinben. Lépten-nyomon a legmerészebb kísérletekre bukkan az ember. Nietzsche, sőt Schopenhauer szavallják orgonakisérettel és órákig képes hallgatni a közönség a legszárzabb, minden egyéni interpunkció hijján való felolvasásokat a bibliából. Ugy látszik, olyan időmegtakarítás-féle a cél, szórakozással enyhített művelődés, mely után igen mulatós zenes kávéházakba lehet menni.

Egy legutóbbi kísérlet azonban bennem

Olyanok ezek a táviratok, mint a nagybetegről szóló orvosi bulletinek, amelyek vészes, sötét látással mindig közelebbre jósolják a krízist. Az európai béke már nem is beteg, hanem haldoklik. Bátran meg lehet rendelni a koporsóját.

Más oldalról színezi a mi információinkat Bienert osztrák miniszterelnök mai beszéde, aki hangsúlyozva beszélt arról a türelemről, melylyel a monarchia a megegyezést keresi. Bienerték szívesen beleegyeznének Szerbia követelésének a teljesítésébe, egyrészt azért, mert azt ugyanis Magyarország fizetné meg, másrészt pedig azért, mert egy ilyen elintézés teljesen lehetlenné tenné a magyar kormány helyzetét idehaza.

Ezzel szemben a mi álláspontunk az, hogy sem a békét nem akarjuk megfizetni a mi gazdasági romlásunkkal, sem a háborút ismét csak a mi vérünk és pénzünk árán. Háborút nem akarunk, de a béke biztosításának Magyarország gazdasági érdekeinek sérelme nélkül s a monarchia tekintélyének megóvásával kell megtörténnie.

A politika világából.

Budapest, márczius 22.

A hadüzenet előtt.

— Wekerle utja. —

Minisztertanács a külügyi helyzetről.

A háború veszedelem foglalkoztatja immár egyedül a politikai világot. Wekerle Sándor szombati utazásának vagy nem utazásának titokzatoságát — amelyről már hírt adtunk — növeli az a körülmény, hogy pénteken este gróf Esterházy Pál külügyi osztályfőnök Budapestre érkezett és miután az éjszaka nagy részében Wekerle Sándor mi-

is várakozást keltett. A Cassierer-féle szalonban (vérben, színen szűkalkódó új Liebermann-képek keretében) többek között Alfréd Kerr kritikáit deklamálta egy doktori czímmel és kevés tehetséggel felszerelt recitátor. Kritikákat — deklamálni... erre is csak Kerr lírája inspirálhat. Kiváncsian vártuk — ismét együtt a Gemeinde, — hogy mi lesz a pontokból, a kétsoros gondolatjelekből, a gunyosan kunkorodó kérdőjelekből, a hegyes, szuró felkiáltójelekből és a jelekből, melyek ki nem mondott szavakban rejtőznek... Hát mindebből nagyon kevés lett, mindent összezsugorított az előadó bájos naivitása. Mosolyogva mondta az ironiákat (mint pajkos humoreszket) és gyerekes elkomolyodással a lírát, a mindig patétikus kerri lírát. Mindazonáltal meglepő volt a kritikák eleven látása. Az ötletek és ironiák viharos derültségeket keltettek ebben a hallgatóságban, mely ugyancsak jól ismerte a felolvasott anyagot.

A második sorban Alfréd Kerr szörös faun-ábrázata figyelt mozdulatlan éllel. Hej, ha most kritizálnia lehetne!... De tapsolt, udvariasan, civilizáltan. Általában sokat ad a formákra & olyan — kissé nevetséges — czeremoniás mozdulatokkal udvariaskodik, mint egy középkori spanyol. Minap, intímabb társasági körben, kissé feltűnően csoportosultak körülötte. Fölöttébb esinos és a legtökéletesebb jóakarattal dekoltált nők intéztek hozzá kérdéseket aktuális művészi dolgokról. Ő minden egyes kérdésre néma, merev meghajlással válaszolt. Egyetlen szóval sem. Bizonyára meg van róla győződve, hogy spanyolul udvarias volt...

niszterelnökkel konferált, szombaton reggel visszautazott Bécsbe. A külügyi osztályfőnök eno látogatásának tulajdonítják, hogy a miniszterelnök, aki már minden előkészületet megtett, utazását elhalasztotta, mert az európai kabinetek utolsó közbelépése következtében a döntő határozatok is halasztást szenvedtek. Így történt aztán, hogy félhivatalosan ezeket jelentették:

Wekerle Sándor miniszterelnök nem érkezett Bécsbe és a napokban nem is fog Bécsbe utazni. A közös külügyminisztériumban közös miniszteri értekezlet tartása egyelőre nincs tervbe véve. A külügyi kérdésekben ezidő szerint az európai hatalmak akciója folyik.

Ábrányi Kornél miniszteri tanácsos, a miniszterelnökségi sajtóiroda főnöke, aki szombat este Bécsbe érkezett, vasárnap délelőtt látogatást tett a közös külügyminisztériumban és a közös hadügyminisztériumban. Délután Ábrányi miniszteri tanácsos meglátogatta báró Burián közös pénzügyminisztert és a második délutáni gyorsvonattal visszatért Budapestre.

Van azonban olyan verzió is, amely azt mondja, hogy a miniszterelnök szombat délután Béccsel folytatott élénk táviratváltás után szükségesnek tartotta bécsi útjának titokban tartását és ezért nem a nyugati pályaudvarról utazott el, ahol kísérete már várta, hanem Kelenföldre hajtatott és onnan a Bruckon át menő gyorsvonat szolgálati szakaszában tette meg Bécsig az utat. Bécsben a miniszterelnök — oszerint a hír szerint — hosszú kihallgatáson volt a királynál és a trónörökösnel és azután ugyanilyen titokzatos módon visszaérkezett Budapestre.

Mindenesetre a miniszterelnöknek módjában állt teljes tájékozódást szerezni a külügyi helyzetről, mert délutánra minisztertanácsot hívott össze azzal a céllal, hogy a kormány tagjait is tájékoztassa a várható fejlemények felől. Erről a minisztertanácsról, amelyet megelőzőleg Wekerle miniszterelnök meglátogatta Kossuth Ferenczet, ezt a félhivatalos jelentést adták ki:

Ma délután 4 órakor a miniszterelnökségi palotában Wekerle Sándor miniszter-

Egy japán kiállítás nyílt meg a Kunstgewerbemuseum-ban. Moslé konzul gyűjtése, aki huszonhárom évet töltött Japánban. Nehéz selymek, színes fametszetek, finom lakk-munkák és sok-sok fegyver, kardok, mikre csatákat, hősi legedákat, egy-egy darab japáni életet vésett föl a leggyöngédebb és legbensőségesebb művészet. Az egész nem jelentékenyebb a legtöbb japáni kollekciónál. Mégis, én többet érezek itt, mint halott muzeumban, valamit az élet áramlásából, a mai japánok életéből... Lehet, hogy onnan van ez, mert a berendezés egész japáni interieur-ököt sejtet meg; lehet, hogy onnan, mert egy eleven — de milyen eleven! — apró japáni ember magyarazza nekem a dolgokat és kedves áhitattal eszesorítja a száját, mikor egy-egy gyönyörű, égő krizantémumokkal kivarrt selyemről mondja: „kikomona“... Mikor pedig a vékony, hegyes, alamuszi kis kardokról szól, akkor — nem tudom: miért? — az jut eszembe, hogy ami a eseresznye-virág a virágok között, az a harcász az emberek között. Hana va sakuragi, hito va bushi.

Különös hatással van rám, hogy a katalógus minden egyes fametszet meséjének, az ábrázolt történetnek utánajár aprólékos hűséggel. Meghiitt szépségű vonalakról és színekről, melyekben sosem jutott eszembe egyebet látni, mint vonalak és színek harmóniáját és amelyektől az abszolút képzőművészet szuggesztióját tanulta meg Európa, egyszerűen kiderül, hogy egy szerelmes geisha epekedését és szomorú végét, vagy egy boldos kakadu tréfás esetét mondják el több képben...

elnök elnöklésével minisztertanács volt, amelyen a beteg Kossuth Ferencz miniszter kivételével a kabinet valamennyi tagja és báró Rauch Pál horvát bán vett részt. A miniszterelnök a minisztertanácsban a külügyi helyzetet ismertette, mire a minisztertanács folyó-ügyeket tárgyalt. A jegyzőkönyvet báró Skerletz Iván osztálytanácsos vezette.

A minisztertanács után a politikai világban elterjedt annak a híre, hogy a kormány, bárha még ma is mindenképpen a béke fenntartását tartja kívánatosnak, mind az előkészületet megtett arra az esetre, ha a háború ezen a héten kitörne. A hatalmak legújabb békekísérletének eredményére három napig fognak még várni, ha addig nem dől el a kérdés, gróf Forgách belgrádi követ csütörtökön délután átadja a szerb kormánynak az utolsó jegyzéket, amelyre a választ a monarchia már fegyverben fogja várni — negyvennyolc óráig. Ez a hét tehát mindenképpen nagyjelentőségű, döntő eseményeket fog hozni, amelyek mellett a belpolitikai kérdések valószínűleg másodrendű kérdésekké süllyedtek.

Budapest, márczius 22.

A képviselőház holnap, délelőtt tíz órakor ülést tart, amelyen folytatják a pozsony — bécsi villamosvasút engedélyezéséről szóló indítvány tárgyalását. Napirenden van továbbá: a kongrua-javaslat, az Állami Munkásbiztosító Hivatal ügyviteli és hivatali alkalmazottak fegyelmi szabályzatára vonatkozó kereskedelmi miniszteri jelentés, a főudvarnagyi bíraskodásról szóló javaslat s végül a zárszámadás-vizsgáló bizottságnak az 1905. és 1906. évi állami zárszámadásokra vonatkozó jelentése.

A horvát bán Budapesten. Báró Rauch Pál horvát bán, aki a tegnapi napot is Budapesten töltötte, ma reggel megjelent a képviselőházban és hosszasan tanácskozott. Előbb Andrássy Gyula gróf belügyminiszterrel tárgyalt, utána Wekerle Sándor miniszterelnököt kereste fel. A bán a mai nap folyamán még egy-néhány szakminisztériumban is folytatott tárgyalásokat és valószínűleg holnap utazik vissza Zágrábba.

A külügyminisztérium és a magyar sajtó. Bécsből ma a következő hír érkezett: A külügyminisztériumban nagy elismeréssel nyilatkoznak a magyar sajtó magatartásáról, amelyet a napirenden lévő külpolitikai kérdésben tanúsít. Mint egy okos és nagyon előkelő diplomata, úgy viseli magát a magyar sajtó és ezzel elérte a legmagasabb mértéket, amelylyel a legkiválóbb európai sajtót is hasonló helyzetben a diplomácia elismerését kiérdemelték. Ezt mondták a külügyminisztériumban olyan helyen, ahonnan hivatva vannak a külügyminisztérium nézetét kifejezésre juttatni.

Aehrenthal szíves elismerését ezennel köszönettel nyugtázzuk, csak azt nem értjük, hogy a magyar sajtó hogy jutott ehhez a kétes értékű vállveregetéshez. A magyar sajtó annak idején éles szavakban ítélte el azt a könnyelműséget, melylyel Aehrenthal Bosznia annexiójával a külügyi bonyodalmakat fejünkre idézte s ma is keményen ellenzi a háborút. Mi pedig úgy tudjuk, hogy Aehrenthalnak ebben az utóbbi kérdésben is más az álláspontja.

Küldöttség Darányi miniszternél. Lunkány temesmegyei község küldöttsége tisztelgett ma délelőtt Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter előtt. A küldöttség kérése abból áll, hogy a kormány a község határában kincstári legelőt adjon bérbe a községnek. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter igen szívesen fogadta a küldöttséget és a kérés jóindulatu megvizsgálását helyezte kilátásba.

A t. Házból.

I. Wekerle megjövetele.

Wekerle miniszterelnök megszerezte magának azt az örömet, hogy a tavasz hivatalos napját, márczius huszonegyedikét Budapesttől távol, más levegőkörben, más emberek és más viszonyok közt töltötte. Nehogy azonban megtudják, hogy hova megy, már szombaton mindenkinek azt beszélte, hogy Bécsbe utazik. Nosza felpakkoltak rögtön képviselők, hivatalnokok és ujságírók, megharagot szombaton délután minden vonatot és este meg éjjel valamennyien megérkeztek Bécsbe.

Megérkeztek valamennyien Bécsbe. Egyedül csak Wekerle, éppen és direkt határozottan csupán a miniszterelnök nem érkezett meg.

Szépén elszállásolták az urak, megállapították a multságok programját és miután átöltöztek, egyikük, egy kövér, piros, köpezős, véletlenül, tisztán ualomból azt mondta:

— Vajjon hol van most a miniszterelnök.

— Bizonyára a Sacherben vacsorázik, — felelt rá egy hirtelenszöke császárszakkállas.

Kinek jutott volna eszébe megkérdezni, hogy ki látta Wekerlét, kinek a vonatával jött, ki kísérte el a minisztérium házáig. Mindenki azt hitte, hogy ez a másíknak a gondja volt.

Javában mulatoztak, tiszta, fehér abrosz mellett ettek, ittak, amikor egyszer csak beront közéjük egy borzas bécsi zszurnaliszta és szeliden azt kérdezte:

— Uraim, ha szabad tudnom, mi célból méltóztattak előkelő városunkat becses jelenlétükkel megtisztelni?

— Multságos! — felelték a pestiek. — Hisz önök is tudják, mindegyik bécsi esti lapban megjelent a hire: Wekerle miniszterelnök ő exzellenzójával jöttünk.

A bécsi nyugtalan zszurnaliszta mosolygott:

— Az urak jöttek. Az urak megérkeztek. Azonban hol van a miniszterelnök? Mert a miniszterelnök, az urak miniszterelnöke, nem érkezett meg.

És ebben az órában, szombaton éjjel, megkezdődött a hajszja, a kutatás, a detektívvezés a miniszterelnök után. Hol van? Hol van? Hol van?

Vasárnap egész Bécs városát bejárták. Minden hivatalos helyen, a külügyminisztériumban, a közös minisztériumokban, a Burgban, megjelentek és ha ott azt kérdezték tőlük:

— Minek köszönhetjük a szerencsét?

A magyarok így válaszoltak:

— Információk céljából jöttünk...

A meghatározás titokzatos volt, titokzatosan publikálták félhivatalos uton is, azonban a végén szégyenszemre mégis azt kellett kérdeznük:

— Ugyan, kérjük szépen, nem lennének kegyesek tájékoztatni bennünket, hogy merre van a mi miniszterelnökünk?

— Nevezetes! Mi a saját miniszterelnökünket se találjuk, hát még az önökét is mi adjuk elő!

A magyaroknak nagyon nehéz vasárnapjuk volt Bécsben és mihamar utnak is eredtek visszafelé este, nem aludtak egész éj-

szaka s mihelyt lehetett, beigyekeztek a képviselőházba.

És ahogy beléptek Budapesten a képviselőházba, az első ember, akivel találkoztak, Wekerle Sándor miniszterelnök volt.

Ott állott a miniszterelnök az elnöki folyosó közelében frissen borotválva, elegánsan, kellemesen. És amikor észrevette a körülötte keletkező nyüzsgést, nevetve szólott:

— Most megmutattam nekik, hogy miképen kell Bécsbe menni, anélkül, hogy az ember oda megérkezne és miképen kell hazajönni, hogy az ember nélkülök is itthon legyen. Vigasztalásul azonban mondhatnék nekik valamit...

— Mi lenne az, amit mondanál, kegyelmes uram.

— Azt mondanám, hogy csütörtökön kezdünk valamit...

— A kongrua-javaslatot?...

— Nem is annyira kongruát, mint olyasmit, amit az ujságokban most nem szabad közölni a hadiállapottal kapcsolatban.

... Ezért igazán érdemes volt megjönni.

II. Kisebb esetek.

Ez, amit elmondottunk, elég nagy eset lett volna, ha nem is tartoznék a háborúhoz. De eléggé titokban tudták tartani, úgy, hogy csak sokkal később tudódott ki, ha az ügyek igen hareziasra fordultak. A városban az utcán már mindenütt katonanótákat lehet hallani, de a képviselőház ülésében órák hosszáig beszél Kmety Károly a pozsony—bécsi villamos vasut ellen, míg Simkó József a villamos mellett, mint közbeszóló szerepel.

Ugyanezen idő alatt egy veres táblás füzet jár kézről-kézre. Rá van nyomtatva „Der wahre Franz Kossuth“ és olybá van feltüntetve, mintha a Reichspost leplezéseinek a fordítását tartalmazná. Ára hatvan fillér és leragasztva a trafikokban árulják. Aki azonban elolvassa, rájön, hogy ez is olyan, mint a budapesti tej, vaj, zsir, tudnillik hamisítvány. A támadó cikkek helyett a füzet dícsérő cikkeket tartalmaz. Mi igen örvendünk neki, nem sajnáltuk érte a hatvan fillért, az Isten éltesse azt, akinek ez az ötlete keletkezett, hogy így becsapja a publikumot. Keresték, hogy ki fogalmazta a művet és találmára többekre ráfogták, de mindenki tiltakozott ellene. Bizonyosan félt, hogy tőle visszakövetelik a hatvan filléret. Az eset elég multságossá fejlődött. Mindamelllett helyes lesz visszavonni a kibocsátást, vagy megszüntetni a pénzért való árusítást, mert méltán sérülhet a Kossuth Ferencz izlését, hogy közönséges svindlivel szerezzenek olvasókat az ő érdemei krónikájának.

Még egy eset esett a mai ülés alatt. Amikor Siegescu József, az ujonnan megválasztott oraviczi képviselő bejött az ülésterembe és az alkotmánypárton leült a helyére, többen megéjleneztek.

— Kit éjleneztek? — kérdezi Justh.

— Siegescu Józsefet — felelték a jegyzők.

— Hát akkor menj le — szól Justh Hammersberg László jegyzőnek — és mond meg neki, hogy amíg a saját maga által bejelentett összeférhetlenséget meg nem szünteti, nincs helye a Házban.

Hammersberg lement. De minthogy Siegescuval nincs ismeretségben, a mellette ülő Weisz Juliánnak sugta meg a Justh üzenetét.

Weisz Julián csodálkozva nézett rá, és aztán így szólott:

— Gyere csak kedves új kollegám, egy kis mozit mutatok neked.

És kiment vele a folyosóra.

... Ilyen eset azonban még nem fordult elő. Eddigél a képviselők hasonló körülmények közt benne ülhetek a tanácskozó teremben.

A pozsonyi villamos.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, márczius 22.

Bizonyosan még sok víz fog lefolyni a Dunán, míg a pozsony—bécsi villamos megépül; de azért a pozsonyi villamos már ma olyan híres, mint akár a pozsonyi mákospatkó. Megszámálhatatlan sok szót vesztegettek rá, (részint írásban, részint szónoklatokban) míg a Ház plénuma elé került. Több ízben volt már azon a ponton, hogy végképen eltemetik (valamelyik bizottságban), de végül ma mégis csak becsoszogott a Házba, ahol igen vegyes fogadtatásra talált.

Ez alatt azt kell érteni, hogy a pozsonyi villamosnak rettenhetetlen védői és rettenhetetlen ellenzői vannak. A védők azt mondják, hogy a villamos gazdaggá teszi majd Pozsonyt; az élet olcsóbb lesz benne, a magyarság megerősödik ott és egyáltalában új, nagyszerű jövőt hoz Pozsonyra. Az ellenzők természetesen éppen az ellenkezőt állítják. Pozsony elszegényedik, az élet megdrágul benne és Bécs hatása alatt elgermanizálódik.

Az első álláspontot ma Sziklai Ottó képviselte, aki Pozsony egyik kerületének a képviselője. Lirai lelkesedéssel szólott a villamosról, amelyet, szerinte, minden pozsonyi gyerek úgy vár, mint a mézeskalácsot. A másik álláspontot Kmety Károly tolmácsolta. Argumentumot argumentumra hordott, hogy a pozsony—bécsi villamos káros következtéseit a Ház előtt föltárja. Kmetyt igen nagy figyelemmel hallgatták, mert minden szavából kiérzett, hogy a legnemesebb intenziók vezetik. Ervei látható nagy hatást keltettek és sürü éjlenést váltottak ki.

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődött délelőtt tíz órakor. —

Elnök: Justh Gyula.

Jegyzők: Hammersberg László és Verfán Endre.

Az elnök: Megnyitja az ülést.

A mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után az elnök bejelentette, hogy Kossuth Lajos sirjára a Ház határozatához képest a képviselőház koszorúja letétezt.

Moskovitz Iván, a kérvényi bizottság előadója, bemutatta a kérvények 69. és 70. sorjegyéről szóló jelentést. Kinyomatják, szétosztják s annak idején napirendre tűzik.

Harmadszori olvasásban elfogadták az állami szénbányászati fejlesztéséről szóló javaslatot. Tárgyalás s hozzájárulás végett átteszik a főrendiházhoz.

A pozsony bécsi vicinális.

Ezután folytatták Sziklai Ottó indítványának tárgyalását a pozsony—bécsi vicinális engedélyezése tárgyában.

Sziklai Ottó, az indítvány benyújtója, szólalt fel. Felveti a kérdést, hogy kik ellenzik a pozsony—bécsi vicinálisat.

Kmety Károly: A pozsonyiak!

Sziklai Ottó: A volt szabadelvűek s a darabotok elleneztek a vasutat. Nincs igazuk, akik magyarság szempontjából ellenzik a vasutat. A magyarság érdekei szerződésileg lesznek biztosítva s nemcsak Pozsonynak, hanem az egész országnak fogja közvetíteni a forgalmat. Törvényjavaslat indokolásának öt pontját visszavonta. Egyébként kérte indítványának elfogadását.

Kmety Károly beszéde.

Kmety Károly: Nemrégén még azokat éljentezték, akik küzdöttek a pozsony—bécsi villamos ellen. Ma azokat éljentezik, akik mellette kardoskodnak. Tempora mutantur . . . Pozsony minden hazafinak rokonszenvét megérdemli. Rohamosan magyarosodik és falai között egyre tágabb teret nyit a magyar szellemnek. Még is vagyok győződve róla, hogy a pozsonyiak jóhiszeműen foglaltak állást a vasut mellett. De a bécsiek? Tessék elolvasni a vasut osztrák indoklását, amely arról szól, hogy Bécsnek jelentékeny gazdasági előnyét jelenti a vasut, sőt az indoklás azt is reméli, hogy a pozsonyiak majd színházba is bejárnak Bécsbe. A bécsi sajtó folyamatosan die schöne Garnisonstadt-nak nevezi Pozsonyt és Luegerről bizonyára nem tételezi fel senki, hogy magyarbarátságából óhajta a vasutat. Beláthatatlan következményei lesznek az olcsó és kényelmes közlekedésnek. Tönkremegy a pozsonyi ipar, a kereskedelem, a közlekedés pedig megdrágul.

Simkó József: Drágább lesz a csirke? (Derűtség.)

Kmety Károly: Igen, az is drágább lesz.

Simkó József újra közbeszól.

Az elnök: Kérem Simkó képviselő urat, ne szóljon közbe folytonosan! (Viharos derűtség.)

Kmety Károly: Én hajlandó vagyok a nem komoly közbeszólásokra is reflektálni. (Derűtség.)

Simkó József ismét közbeszól.

Az elnök: Másodszor figyelmeztetem Simkó képviselő urat. (Derűtség.)

Kmety Károly: Ellensége az Pozsonynak, aki a vasut mellett foglal állást. (Nagy zaj a néppárton.)

Az elnök öt perc szünetet adott.

Szünet után **Kmety Károly** folytatja beszédét. Pozsony és Bécs közt elegendő volt a vasuti összeköttetés, minek ezt még szaporítani. A villamos tehát még csak nem is forgalmi érdek. Komoly érvét a veszedelmes terv mellett fölhozni nem lehet, Pozsony jóbarátja meg pláne nem akarhatja a vasutat.

Rakovszky István: Ne tartson minket bolondoknak! (Zaj.)

Kmety Károly: A villamos árt az államvasutaknak, mert a marcheeg—bécsi vonalon tetemesen csökken majd a forgalom. Pozsony és a környező falvak Bécsben fognak vásárolni, mert ott olcsóbb. Nálunk a hazafiság csak addig tart, amíg pénzbe nem kerül. (Ugy van!)

Az elnök: Kéri a szónokot, ne térjen el a fárgytól.

Kmety Károly: Két éve húzódik már a pozsony—bécsi villamos ügye és ezalatt szóló folytonosan tanulmányokat végeztem, hogy minél határozottabban védelemzhesse a nemzeti érdeket. Ha Pozsonyt titkosan megszáraztatnák, kétségtelenül leszavazná a villamost. Hiszen mindössze ezeröt-százán irták alá Sziklai indítványát. Szakemberekről beszélnek.

Bozóky Árpád: A nemzeti érdek felismeréséhez nem kell szakértelem!

Kmety Károly: Engem még a kormány szakemberei sem győzhetnek meg. Mert ha Pozsony kívánna is a vasutat, én még akkor is ellene volnék az ország érdekében. (Tetszés.) Az a véleményem, hogy a hazának minden talpalattnyi földjét meg kell védelmezni.

Bozóky Árpád: Mert el akarják adni!

Kmety Károly: A pozsonyi Toldy-kör, amely a magyarság elitjét egyesíti és amelynek Thaly Kálmán az elnöke, szintén állást foglalt a vasut ellen.

Csernoch János: Mi köze az irodalmi körnek a vasuthoz?

Jankovich Marcell: A Toldy-körnek csupa tanár a tagja. (Derűtség.)

Kmety Károly: Hát a tanárok nem értenek a gazdasági dolgokhoz?

Felkiáltások: Érthetnek, de nem szakértők!

Kmety Károly: De a német anyanyelvű kisiparosok és kereskedők is ellenzik a vasutat. Kiváncsian várja, hogy Szerényi milyen érveket fog felhozni a vasut mellett.

Wekerle Sándor miniszterelnök (a terembe lép, elfoglalja helyét és valami megjegyzést tesz).

Kmety Károly: Nem szándékom, hogy a miniszterelnök urat meggyőzzem.

Wekerle Sándor: Már meggyőzött.

Kmety Károly: Ha képviselőtársaimat meggyőztem, nem törődöm a miniszterelnök uralral.

Wekerle Sándor: Nagyon kedves!

Kmety Károly: Amilyen a közbeszólás, olyan a replika, ha még olyan magas helyről is hoznak ki a sodromból. (Tetszés.)

Az elnök: Két óra lévén, kérem a szónok urat, fogja rövidebbre beszédét.

Fürster Ottó: Gyorsabban azzal a vasuttal! (Derűtség.) Ilyen bumlira nem ülünk fel. (Zajos derűtség.)

Kmety Károly a pozsony—bécsi közlekedést fejtegeti. A mostani forgalom mellett is nagy veszedelem fenyegeti Pozsony magyarságát.

Az elnök: Két óra elmúlt tíz percczel, kérem a képviselő urat, ne éljen vissza a Ház türelmével.

Kmety Károly: Kérem, nem élek vissza. Ezenel befejeztem a beszédemet. Nincs több mondandóvalóm. (Zaj.)

Az elnök a vita folytatását holnapra halasztja.

Az ülés negyedháromkor véget ért.

Budapest, márczius 22.

A behívott katonák családjainak segélyezésé.

Ausztriában az 1908. évben intézkedett a törvényhozás a béke idején gyakorlatra behívott tartalékosok és póttartalékosok családjainak segélyezéséről. Az osztrák honvédelmi miniszternek a múlt napokban tett nyilatkozata szerint Ausztriában már arra nézve is történt rendelkezés, hogy ez a segély kiterjedjen mindazoknak családjaira is, a kiket most a külpolitikai bonyodalmak folytán nem fegyvergyakorlatra, de a csapatok állományának magasabb létszámra való kiegészítése végett hívtak be. A segélyre jogosítottak: a feleség, a gyermekek, továbbá a szülők, nagyszülők és testvérek, amennyiben a behívottak által tartattak ki. A segély két részből áll. Minden egyes családtag kap napi 60 és 71 fillér közt ingadozó tartásdíjat és e tartásdíj felének megfelelő lakáspénzt. Nyolcz éven aluli gyermekek feleannyit kapnak. A segélyt félhaviként előre fizetik ki. Tartalékos tiszték családja havi 67 korona lakáspénzt és 50 korona táppénzt kap. Ha valamelyik behívott meghal, családja külön igényeket érvényesíthet. Minálunk eddig ilyen, törvényben biztosított segély nem létezett. A hadmentességi díjalapból csak a mozgósítottak családtagjai részesülnek istápolásban. Ha tehát, úgy mint most is, formazerű mozgósítás nélkül, hónapokig kénytelenek tartalékosaink és póttartalékosaink a csapatok létszámának kiegészítése végett fegyver alatt maradni, a kenyérkereső nélkül visszahagyott családok semminemű állami ellátásban nem részesülnek. Ez a különbség a behívott magyar és osztrák legénység helyzetében, nemzeti és szociális szempontból egyaránt sérelmes és tarthatatlan. Amint halljuk, e tárgyban legközelebb interpelláció is készül, a mennyiben az alkotmánypárt részéről a legközelebbi napokban dr. Moskovitz Iván képviselő a Ház elé viszi e nagyfotosságu és minden esetre megoldandó kérdést.

A délvideki függetlenségi és 48-as párt gyűlése. Temesvárott a délvideki függetlenségi és 48-as párt vasárnap értekezletet tartott, melynek egyetlen tárgyát az képezte, feloszlásuk-e a pártot, avagy továbbra is megmaradjon. Az értekezleten Temes, Torontál és Krassószörény vármegyékből mintegy 600-an vettek részt. Az értekezleten **Steiner Ferenc** orsz. képviselő, a délvideki függetlenségi pártvezetkezetek elnöke nyitotta meg hosszabb beszédében, visszautasította azokat a vádaskodásokat, amelyeket a délvideki függetlenségi pártot az utóbbi időben különböző oldalról érték és felhívta a közgyűlést, döntsön a felett, hogy fentartassák-e a délvideki függetlenségi pártvezetkezet, vagy nem. **Dobroszláv Péter** orsz. képviselő a feloszlás mellett nyilatkozott. **Fényes József** dr., a lugosi függetlenségi párt elnöke, a párt további fennállása mellett nyilatkozott. **Steiner Ferenc** elnök erre szavazásra bocsátotta **Kisfaludy Kálmán**nak, a temesvári függetlenségi párt elnökének indítványát, amely a délvideki függetlenségi és negyvennyolczas párt további fennállását mondja ki. A feloszlás mellett levők erre nagy zajban törtek ki, miközben **Steiner Ferenc** elnök konstataulta, hogy az indítványt az értekezlet többsége elfogadta és határozatilag kimondotta, hogy a délvideki függetlenségi és 48-as párt az egyhangulag megnyilatkozott vidéki pártok kívánságára fennmarad és visszautasítja a pártbontó törekvéseket. Az értekezlet végül **Kossuth Ferenc**et, mint az országos függetlenségi párt elnökét táviratban üdvözölte.

KÜLFÖLD.

A háboru kérdése a Reichsrathban. Az osztrák Reichsrath ülésén a napirendre való áttérés előtt báró Bienerth miniszterelnök a következő nyilatkozatot tette: Tisztelt ház! Kötelességemnek érzem, hogy a t. háznak ez alkalommal néhány közlést tegyek a külpolitikai helyzet pillanatnyi stádiumáról. (Élénk helyeslés.) Mint már a múlt héten közöltem, az a jegyzék, amelyet a szerb kormány, legutóbbi belgrádi lépésünkre válaszul, hozzánk intézett, nem felelt meg várakozásunknak. Az azóta hozzánk érkezett hírek alapján hozzátehetem, hogy a szerb választ más kabinetek sem tekintették kielégítőnek. (Helyeslés.) Nem választottunk azonnal a szerb jegyzékre, mert a rögtöni válasz a helyzet további kiélesedését idézte volna elő, amit amennyire tőlünk telik, kerülni igyekszünk. Politikánk célja az annexió deklarálásával előállott állapot biztosítása és konszolidálása. Nincsenek agresszív szándékaink és nem követünk prestige-politikát. Szerbiának ezekre való tekintettel még mindig ideje van, hogy helyzetéről tiszta fogalmat alkosson magának s velünk szemben megváltoztassa magatartását. A legutóbbi szerb jegyzékre válaszulni azért sem igen siettünk, mert értesültünk róla, hogy más hatalmak ismét tanácsokat szándékoznak adni Szerbiának, amelyeket utóbbi ez alkalommal remélhetőleg teljes mértékben figyelembe vesz. Ha azonban állandóan a legnagyobb türelmet tanúsítjuk is, másrésztől csupán kötelességet teljesítünk önmagunkkal szemben, ha teljes nyomatékkal hatunk közre a déli határunkon uralkodó tarthatatlan állapot megszüntetéséhez. (Élénk helyeslés.) Ma is hívek maradunk azonban eddigi módszerünkhöz, kezét nyújtunk Szerbiának, hogy ez, ha felismerte helyzetét, megragadhasa. (Helyeslés.) Ezután a közmunkaügyi miniszter válaszol egy interpellációra, mire a Ház áttért a napirendre. Egyhangulag elhatározták, hogy az államvasut-társaság az északi-vasut és a dél-északi német összekötő vasut államosítása ügyében megkezdí a részletes vitát.

A képviselőház a részletes vitában is elfogadta az államosítási javaslatot. A legközelebbi ülés holnap. A kormány ma a képviselőházban törvényjavaslatot nyújtott be, amely megtiltja a gyufa és más gyújtóanyagoknak fehér vagy sárga foszforból való előállítását és ezenfelül elrendeli, hogy ily gyújtóanyagokat tilos forgalomba hozni. A törvény által érintett termelők és viszonteladókra való tekintettel az előállítási tilalom kezdetének időpontját 1912 január 1-ére és az eladási tilalom időpontját 1912. július 1-ére teszi a javaslat.

Weisskirchner kereskedelmi miniszter egy választói gyülekezetben mondott beszédében kifejtette, hogy a külügyi válság oka ő felsége szuverén jogainak Boszniára és Hercegovinára való kiterjesztése, szóval oly aktus, melynek nem volt más célja, mint a tényleges állapotot jogi állapottá átalakítani. Ma, amidőn az annexió tényre vált, az osztrákok készek az okkupált tartományokban 30 éven át végzett kulturumukát minden erővel megvédeni. A miniszter bizik a békében, és azon reményének ad kifejezést, hogy sikerülni fog a háboru borzalmaiktól elkerülni.

Az osztrák-magyar—török megegyezés. Konstantinápolyból jelentik, hogy a külügyi kamarai bizottság az entente-jegyzőkönyvről szóló jelentését szordán terjeszti a kamara elé megvitatás végett. Az entente-jegyzőkönyv elleni áramlat csökkenésben van, miután a kormány és az ifju-török bizottság megfelelő agilitással szentelik magukat ennek az ügynek. A „Tanin“ vezércikkében azt a kérdést vizsgálja, megszavazza-e a kamara az entente jegyzőkönyvet és mily valószínűségeknél volna Törökország kitéve, ha az nem történnék meg. A legerősebb érv a hazafias érzés. Mindenik hazafias érv kétségtelenül vérzik, de szükséges, hogy a józan ész uralkodjék. A lap kifejti, hogy a 2 és fél milliót csakis a kincstári birtokokért fizették. Kiamil expozéjában kifejti, hogy a hatalmak kijelentették azt, hogy befejezett tény már nem másítható meg. Minthogy valamelyik nagyhatalom anyagi támoga-

tása nem várható, Törökország kénytelen volt a háboru eszmájéről letenni. Kétséges sikerű és eredménytelen dolog volna Szerbia és Montenegró harcias tendenciáit követni. A jegyzőkönyv a körülmények politikai szükségessége és annak elfogadására irányuló követelés megváltoztathatlan. Teljesen megbizik abban, hogy a képviselők hazafias bátorságnak adják jelét. Még kell gondolni, mily súlyos helyzetben volna a kormány, ha az entente jegyzőkönyvet elvetné.

A portának az olasz, angol és francia nagykövetséghez intézett jegyzéke kéri a macedóniai pénzügyi bizottságnál lévő delegátusainak török szolgálatba való átlépését. A porta tervei szerint azok a pénzügyminisztériumban ugynevezett pénzügyi bizottságot képeznek. A nagyvezér körtávirata a vidéki hatóságokhoz mindenfelé figyelmet kelt. A jegyzékhez, amely az ifju-török bizottsággal egyetértésben állapított meg, az angol sajtóra és a közvéleményre való tekintet is indító okul szolgál. Ferid basa volt nagyvezér újból való állami szolgáló lépését mindenünnen tetszéssel fogadják és remélik, hogy igazgatása javítani fog a szmirnai helyzeten. Jelen állását lépcsőül tekintik, amelyen át újból a kormány kebelébe fog jutni.

A kormány és az ifju-török bizottság befolyásának következtében a kamarai külügyi bizottság hangulata megváltozott. A bizottság elnöke ma délután kijelentette, hogy a jelentés elkészült. Bár a jelentés bírálja a protokollumot, végén mégis annak elfogadása mellett szól. Az elnök továbbá kijelentette, hogy még az ideiglenes külügyminisztertől információkat vár a boszniai emigránsokra vonatkozó törvény ügyében és ezen információk következtében a jelentés módosítandó lesz. Kifejtette, hogy a jelentést még nem közölte a bizottság tagjaival, de azt hiszi, mindannyian aláírják azt Muffid, az argikastroi képviselő kivételével. A jelentést szerdán még nem lehet a kamarában tárgyalni, ellenben szombaton igen, mely napon azonban az interpellációk is tárgyalásra kerülnek.

Az angol flotta-vita. Az angol alsóházban Georger Faber *Asquit* miniszterelnökhöz azt a kérdést intézi, vajjon tekintettel *Tirpitz* német tengerészeti államtitkár azon legutóbbi kijelentésére, hogy az angol kormány Németországnak a flotta-leszerelés tekintetében nem adhat-e kijelentést abban az ügyben, vajjon történt-e valami és mi történt az angol és a német kormány között a tengerészeti kiadások leszállítása kérdésében. A háznak több más konzervatív és liberális tagja is hasonló kérdéseket intézett a miniszterelnökhöz, ki azokra a következőképpen válaszolt: Utalnom kell arra a kijelentésre, melyet a háznak a legutóbbi kedden tettem, mely a pontos tényállást kifejti és amelyhez minden tekintetben ragaszkodom. (Helyeslés.) Ez ügy a múlt évben nem egyszer képezte a két kormány között nem formális eszmecsere tárgyát, még pedig a mi részünkről abból a szándékból, hogy bizonyosságot szerezzünk arra nézve, vajjon a hozzám intézett kérdések szellemében teendő valamelyes javaslat mérlegelés tárgyát képezheti-e, vagy sem. Semminemű javaslatot nem tettünk, mert értésünkre adták, hogy a német flotta-programmot törvény állapította meg és az Angolország flottaprogrammjától semmi tekintetben sem függ. Amennyire én tudom, *Tirpitz* államtitkárnak a birodalmi gyűlés költségvetési bizottsága előtt tett megjegyzéseiről autentikus jelentés nem létezik, másrésztől azonban, amint az újságokból olvasom, a német külügyi államtitkár meg fogja ragadni az alkalmat, hogy a tényállás ügyében kijelentéseket tegyen. Nem kételkedem abban, hogy kijelentése ügyében kimerítő jelentés tétetik s ezért fenntartok magamnak minden további kommentárt addig, míg a jelentést magunk előtt látjuk.

A német—angol versengés. A „Daily Graphic” berlini levelezője a következőket jelenti: A flotta-építések előhaladásáról gróf *Wolff-Metternich* nagykövet a császár hozzájárulásával részletes közléseket tett és pedig november havában. A Standard szerint az admirális elhatározta, hogy Skótszág keleti partjain tenger alatt járó flotillát létesít, amelynek parancsnoksága Firth of Fonthban lesz.

A francia pótválasztások. Párisból jelentik, hogy az eddigi három pótválasztáshoz újabb 12 csatlakozott. Megválasztották öt radikális szocialistát és egy tagját a szocialista radikális pártnak. Öt választókerületben újabb pótválasztás szükséges.

Ultimátum előtt.

— A monarchia nem vár tovább. —

A helyzet ma ismét komolyabbra fordult. A hatalmak mindezeideig nem jutottak még abba a helyzetbe, hogy Belgrádban megtegyék a kiállításba helyezett lépéseket. Párisban és Londonban ma is biznak az intervenczió sikerében, mert azt hiszik, hogy Oroszország feltétlenül csatlakozik az angol javaslatához. Sajnos, a ma érkezett hírek igen kevés reményt nyújtanak ahhoz, hogy a hatalmak intervencziójának sikere lesz. Mert eltekintve attól, hogy Oroszország ismét kétszínű magatartással igyekszik a hatalmak törekvését megghusítani, Belgrádban most az utolsó órákban sem akar felülkerekedni a józan megfontolás. A belgrádi kormány, ha hajlandó is követeléseiről lemondani — mint egyes táviratok jelentik — nyilatkozatát csak a nagyhatalmak előtt hajlandó megtenni. Már pedig Bécsben ragaszkodnak ahhoz, hogy Szerbia Bécsben tegye meg nyilatkozatát. Illetékes helyről különben ma közzétették azokat a feltételeket, amelyekre Szerbiának legujabb válaszában felelnie kell, még pedig nyíltan és egyenesen, minden kerülgetés nélkül.

Ma már hivatalosan is elismerik, hogy a béke fentartására nagyon kevés remény van. A hatalmak mindezeideig nem tudtak megegyezni, már pedig a monarchia semmi körülmények között sem hajlandó e hét végénél tovább eltolni a döntést. A monarchiának ma közzétett feltételei minden kétséget kizárólag képezik az ultimátum tartalmát, melyet gróf *Forgiach* három-négy napon belül fog átnyújtani a szerb kormánynak, ha a nagyhatalmak akcióját nem koronázná siker.

Diplomáciai körökben különben már igen kevés reményt tulajdonítanak a hatalmak demarsának, mert az idő nagyon rövid és a szerb kormány semmi hajlandóságot sem mutat arra, hogy a békés megoldást elősegítse. Oroszország gyalázatos politikája, mely ezuttal sem tért el a tradícióktól, oly helyzetet teremtett Szerbiában, mely elégette a szerencsétlen ország mögött az összes visszavonulási hidakat. A szerb népben annyira fölkorbácsolták a szenvedélyeket, hogy higgadt megfontolás ma már ismeretlen fogalom egész Szerbiában. És ebben rejlik a helyzet veszélye. Mert, ha ma akadna kormány Szerbiában, mely teljesítené a monarchia követelését, azt elseperné a közvélemény haragja. Péter király ugyan ma is békés megoldásra törekszik, de a közvélemény szemében ő is tehetetlen, mert nagyon jól tudja, hogy a dinasztia sorsa van most kockára téve. *Milovanovic* és a párisi szerb követ a békét hangoztatja ma is, de ezzel ellentétben áll a szerb fegyverkezés. A külügyminiszter békét prédikál és a hadsereg lázasan fegyverkezik háborúra. Ez jellemzi a szerb diplomáciát.

Mai hireink a következők:

A monarchia feltétel.

A Magyar Távirati Iroda Bécsből a külpolitikai helyzetről a következő értesítést kapta: Eddig nincs pozitív hír arról, hogy a hatalmaknak a Belgrádban teendő lépés ügyében folytatott tárgyalásai minő eredménnyel jártak. A külügyminisztérium a fáradozásokkal szemben várakozó magatartást tanúsít. Hajlandónak nyilatkozik, hogy Belgrádban teendő lépését elhalasztja a legvégső határidőig, amely érdekeinkkel egyáltalában összeegyeztethető. *Végső határidőnek körülbelül e hét vége tekinthető.* Ami Szerbiával szemben támasztott követeléseinket illeti, azok tartalma a következőkben foglalható össze:

1. Mindennemű területnagyságról való lemondásról szóló nyilatkozat és
2. leszerelés az egész vonalon. Az azonnal való leszerelésről szóló ezen nyilatkozatnak világosnak és félreérthetetlennek kell lennie és a leszerelést azonnal foganatosítani is kell.

Ragaszkodnunk kell a leszerelésre vonatkozó világos és félreérthetetlen nyilatkozathoz már azért is, hogy az esetben, ha rossz tanácsokkal ellátott belgrádi köröknek eszébe jutna, hogy a hivatalos leszerelés után esetleg szabadjára bocsássák a bandákat, birtokunkban morális eszköz legyen arra nézve, hogy az illetékes helyekkel szemben a felelősséget érvényesíthessük. Amit mi Szerbiától kívánunk, csakis a békés állapot helyreállítására szolgáló minimum, mely békés állapotot Szerbia zavarta meg. *Nem igen látszik érhetőnek, hogy ily egyszerű követelés formulálására a hatalmak közötti hosszas tárgyalásokra van szükség.* Az is bizonyos, hogy Franciaország, Angolország és Olaszország becsületesen és komolyan törekcsenek arra, hogy Oroszországgal egyetértve minden nyomattal megtegyék Belgrádban tervezett demarche-ukat. *Oroszországtól függ az akció sikere.* Hiábavaló volna Izvolszi esetleges elhatározásait illetőleg találgatásokba bocsátkozni. Ausztria-Magyarország békeszeretetének újabb kétségbevonhatlan bizonyítékát szolgáltatta a hatalmaknak, amidőn a Belgráddal szemben való direkt fellépés időpontját elhalasztotta és készséggel fogadta el a hatalmaknak azt az ajánlatát, hogy a szerb kormánynál komoly demarcheot tessenek. *Ha a hatalmak lépésének bizonyos időn belül nem volna sikere, úgy természetes, hogy kénytelenek lennénk magunk az ügyet kezünkbe venni és saját felfogásunk szerint tisztázni a Szerbiához való viszonyt.*

Az ultimátum felé.

Bécsből illetékes helyről a Bud. Tud. ma este távirati uton a következő közleményt kapta:

A helyzet a legutóbbi huszonegy óra óta nem változott. Nincs tudomásunk róla, hogy az entente-hatalmak és Oroszország között valamelyes megállapodás jött létre a Belgrádban teendő lépésre vonatkozólag. Arról sincs tudomásunk, hogy megegyezés esetén Belgrádban meg volna-e a hajlandóság a szerb kormánynak adandó tanácsok megfogadására. A helyzet épp oly tisztázatlan, mint eddig s mi meg fogjuk várni, hogy a ha-

talmak lépése s az ezt megelőző tárgyalások kedvező, vagy kedvezőtlen eredményre vezetnek-e. Az eredményhez képest fogjuk mi a mi további magatartásunkat irányítani. Ausztria-Magyarország ezidőszerint várakozó helyzetben van, amely azonban már nem tarthat sokáig. A döntés alkalmasint még e hét folyamán megtörténik.

A helyzet nem javult.

Bécsből jelentik, hogy a külügyi helyzetben nem mutatkozik semmiféle változás. A dolgok továbbfejlődése attól függ, mennyiben sikerül a hatalmaknak megegyezniök és mily hatása lesz a hatalmak eljárásának Belgrádban. Szerbia legutóbbi memoranduma után ítélve, amelyet valamennyi hatalommal közölt, kivéve Ausztria-Magyarországot, a kilátások nem javultak. Az idő rövidségére való tekintettel Anglia és Franciaország komolyan törekszenek, hogy eljárásukat minél inkább gyorsítsák. A tárgyalások ezidő szerint folyamatban vannak és a döntés a hét folyamán meg fog történni.

Az angol külügyminisztériumban lázas tevékenység van. Anglia vette át a vezetést a hármastentente békeakciójában és a nemzetközi konferencia programjának megállapítása céljából. Ugy látszik, súlyos nehézségek merültek fel és aligha sikerül majd megtalálni a megegyezés alapját, noha a mai belgrádi hírek arra engednek következtetni, hogy a szerb kormány többé nem vonakodik teljesíteni az osztrák-magyar monarchia követeléseit.

Párisból jelentik: Ha eddig nem sikerül a belgrádi intervenció dolgában kölcsönös megegyezésre jutnia a hármastententének: Angliának, Franciaországnak és Oroszországnak, az arra vezetendő vissza, hogy a pétervári kormány húzódzik a Belgrádban teendő diplomáciai lépéstől. A helyzet ma is nagyon feszült és a ma érkezett belgrádi jelentések éppen nem kedvezőek. Félő, hogy a nagyhatalmak nem fognak íjjelekorán megállapodásra jutni és a belgrádi demarche elkésik, vagyis Forgách osztrák-magyar követ a monarchia jegyzékét előbb fogja átnyújtani a szerb kormánynak s akkor a békeakció nem kecsgetet eredményel. Francia politikai és diplomáciai körökben aggodalmasan nézik Németország magatartását.

A kritikus hét.

Belgrádi diplomáciai körökben jól látják, hogy a helyzet ujabban ismét rosszabbodott, mióta a belgrádi kormány jegyzéket küldött a berlini szignatárius nagyhatalmakhoz, de Ausztria-Magyarországot mellőzte. A belgrádi kormánynak ez a jegyzéke, amely az osztrák-magyar monarchia címére van intézve, kihívó hangú és nem maradhat befolyás nélkül a bécsi külügyi kormány legközelebbi válaszána megszüvegezésére. Az is bizonyos, hogy az osztrák-magyar monarchia aligha lesz hajlandó e jegyzék után megkönnyíteni Szerbiának a visszavonulást, ellenkezőleg tartani lehet attól, hogy a legközelebbi bécsi jegyzék formára és tartalomra nézve olyan lesz, hogy arra a belgrádi kormány még a legnagyobb önmegtartóztatás árán sem fog kielégítő választ adhatni. Belgrádi diplomaták körében hirsztelik, hogy a bécsi külügyi kormány jegyzéke már kész volt és szombaton kellett volna azt átnyújtani, de mikor az új szerb jegyzék tartalmáról báró Aehrenthal tudomást szerzett, elhatározta, hogy más jegyzéket szövegez. Milovanovics kétszínű játékát belgrádi diplomáciai körökben nagyon elítélik. Szemére vetik, hogy cselekedetei homlokegyenest ellenkeznek folytonos békés szavaival. Megállapítható, hogy Milovanovics ingadozása a szerb közvéle-

ményt is tévedésbe ejtik. Az osztrák-magyar jegyzék átnyújtását Belgrádban kedd délre várják és mivel ezuttal az osztrák-magyar monarchia feltétlen és minden kétséget kizáró választ fog követelni, e hét kritikus lesz.

Szerbia nem alkuszik a monarchiával.

A tegnapi minisztertanácson, amely órák hosszat tartott és többször nagyon izgalmas volt, végül egyhangulag elhatározták, hogy formászerint és ha a nagyhatalmak követelik, Szerbia kész leszerelni és követeléseiről lemondani, azonban Ausztria-Magyarországgal semmi körülmények közt nem fog közvetlen tárgyalásokba bocsátkozni. Beavatott körökben tudni vélik, hogy a monarchia legközelebbi jegyzékére Szerbia kitérő választ fog adni.

Az angol javaslat.

Az angol kormány mindent elkövet, hogy Ausztria-Magyarország álláspontját a hatalmaknál annyiban keresztülvigye, hogy az ajánlott formulával a boszniai ügy tárgyi része teljesen el volna intézve. Grey angol külügyi államtitkár azonban akciója keresztülvitelében nehézségekre küzd, mert az Oroszország által támasztott nehézségeket még nem tudta leküzdeni. Ehez járul, miut diplomáciai körökből jelentik, hogy Oroszország jelezte, hogy ő maga akar lépést tenni Belgrádban, miáltal megismétlődnek az a helyzet, amelyik pár hét előtt a hatalmak közös akcióját meggátolta és a célbavett erkölcsi hatást gyengítette. A katonai előkészületek azonban nagyon költségesek és pénzügyi, valamint katonai technikai okokból megengedhetetlen, hogy az elintézést még sokáig halogassák.

A helyzet súlypontja különben most Bécsben van, ahol báró Aehrenthal és az angol nagykövet közt, aki kormánya megbízásából jár el, tárgyalások folynak. E tárgyalásoknak az a célja, hogy a háboru veszedelmének elhárítására Oroszország, Németország és Franciaország mindenesetre hozzá fognak járulni a békés megoldáshoz, csak az a kérdés, hogy az ajánlott formulát Szerbia és Oroszország is elfogadják-e? Izvolszki ismeri ugyan az angol kormány eszméjét, de lehetséges, sőt valószínű, hogy ez az eszme a tárgyalások folyamán módosulni fog. Be kell tehát várni, hogy Izvolszki a javaslatához milyen álláspontot foglal el.

Bécsi jelentések szerint az angol javaslat odairányul, hogy báró Aehrenthal külügyminiszter jelentse ki s hatalmazza föl a közbenjáró nagyhatalmak képviselőit annak kijelentésére, hogy Ausztria-Magyarország nem fogja megtámadni Szerbiát, ha a belgrádi kormány teljesíti a monarchia követeléseit. A nagyhatalmak azután Belgrádban felszólítanak a kormányt, hogy ezereljen le s tegyen Bécsben kötelező nyilatkozatot, hogy politikai kárpótlásra való igényeiről lemond. Báró Aehrenthal szívesen fogadta az angol közvetítést s ezért történt, hogy az ultimátum elküldését elhalasztották. A bécsi angol nagykövet több ízben tanácskozott báró Aehrenthal külügyminiszterrel, hogy olyan formulát állapítson meg, amelyet a pétervári kormány is elfogadhatónak tart. Az angol nagykövet szabatosan tudakolta meg, hogy melyek azok a gazdasági engedmények, amelyeket Ausztria-Magyarország Szerbiának juttatni kíván, hogy aztán Anglia Franciaországgal és Oroszországgal egyetértőleg felléphessen Belgrádban a leszerelés céljából, egyben kezességet vállalván, hogy Szerbia az osztrák-magyar monarchia részéről gazdasági előnyöket fog kapni. A nehézség abban van, hogy oly módon kell ezt a garanciát Szerbiával szemben kifejezésre juttatni, hogy ozzal Ausztria-Magyarország nagyhatalmi állását ne sértse.

Szerbia tovább készülődik.

Szerajevóba érkezett jelentések szerint a legutóbbi napokban a szerb kormány rendeltére több bandát egész a monarchia határáig toltak előre. A szerb hadügyminisztérium az első korosztály tartalékosait elbocsátotta és ho-

lyettük a második korosztályt hívta be fegyvergyakorlatra. Ebben annak jelét látják, hogy az ellenségeskedések esetleges kitöréséig eltelt időt fel akarják használni újabb legénység katonai kiképzésére és a hadi felszerelések kiegészítésére. Péter király fivére, Karagyorgyevics Arzén herceg, tegnap elhagyta Párist és hogy Ausztria-Magyarországot elkerülhesse, Olaszországon át utazott Belgrádba, ahová holnap fog megérkezni. Arzén herceg a szerb lovasság főparancsnokságát fogja átvenni.

A „Tanin“ jelentése szerint már a közölt szerb hadinyagon kívül a szalonikii ideiglenes főfelügyelő jelentése szerint megérkezett még: 263 láda töltetlen patron, 23 láda munició és 19 láda üres lövedék. A hajókapitány kijelentette, hogy a hadianyagot röviddel a hajó elindulása előtt rakták be és nem értesíthették a szerb követtséget. A tönkös minisztertanács ennél fogva elhatározta, hogy ez alkalommal megadja az engedélyt az átszállításra, eddig nem avizált anyag átszállítását azonban nem engedi többé meg.

Oroszország magatartása.

Mérvadó német diplomáciai helyen kijelentik, hogy Oroszországnak nincsenek háborus szándékai. Berlinben erről nagyon jó információkkal bírnak, mert Izvolszki és Bülow herceg levelezésben állanak egymással. Híre jár, hogy a császár levelet írt Vilmos császárnak és az állami diplomáciai körök állítása szerint Oroszországban minisztertanácson határozták el, hogy Oroszország nem fog háborut viselni, sem más népek esetleges háborujába be nem avatkozik. E minisztertanácsot Carszkoje-Szeloban tegnap tartották Miklós császár elnökletével. A tanácskozáson kimondták, hogy minden intézkedést meg kell tenni a háboru elkerülésére. Izvolszki külügyminiszter hangsúlyozta, hogy a háboru kitörése esetén az európai egyensúly megzavartatnék és a hatalmak a körülményeknél fogva könnyen kényszerítve lehetnének az aktív részvételre. Kokovcevsz pénzügyminiszter kijelentette, hogy Oroszország éppen most kezdte kiheverni hatalmas pénzügyi veszteségeit, háboru esetén azonban az utóbbi évek fáradozásának minden eredménye kárba veszne. Rödiger hadügyminiszter úgy nyilatkozott, hogy a hadsereg az újjáalakulás útján van és nincs teljesen elkészülve a háborura. Ugyanigy nyilatkoztak a kabinet többi tagjai. A minisztertanács azután elhatározta, hogy tudtára adja Szerbiának, hogy több békeszeretetet kell mutatnia.

Szerbia sérteni akar.

Belgrádból jelentik, hogy egy, a Kormányhoz közelálló személyiségtől arról értesül, hogy a szerb kormány abban az esetben, ha Ausztria-Magyarország jegyzék útján felvilágosítást kérne Szerbiától a tartalékosok behívása miatt és azok elbocsátását követelné, azt fogja válaszolni, hogy ez Szerbiának autonóm ügye, amelybe más állam kormányának nincs beleszólása, mint ahogy Szerbia sem érezhetné magát följogosítva arra, hogy az osztrák-magyar monarchiát mértéktelen katonai előkészületei miatt felelősségre vonja. Diplomáciai körökben azt beszélik, hogy a szerb kormány a nagyhatalmakhoz, Ausztria-Magyarországot kivéve, újabb jegyzéket intézett, amely a monarchiára nézve sértő hangú. A jegyzékben Szerbia kijelenti, hogy kész a nagyhatalmak kívánságát teljesíteni, egyuttal azonban hangsúlyozza, hogy nincs abban a helyzetben, hogy Ausztria-Magyarország szeszélyeihez alkalmazkodjék.

A hangulat Szerbiában.

Szerbiában a hangulat nem vált kedvezőbbé. Határozottan híre jár, hogy az udvari külvonaton, amely háboru kitörése esetén Péter király és családját az ország belsejébe viszi, készen áll. Szerbia az utóbbi hetekben a bandák felfegyverzését is fokozottabb erővel látta el, mint ahogyan az eddig köztudo-

másu volt. Mind e jelenségek kétségtelenül bizonyítják, hogy a döntés már soká nem késhe-
tik. A belgrádi lapok mai hiriei, hogy az orosz
és olasz kormány nem fognak csatlakozni az
európai hatalmak olyan lépéséhez, mely Szer-
biát felszólítaná a leszerelésre, a háborus ked-
vet újból fokozta. A szkupstina több képviselője
kijelentette, hogy Milovanovics és Pasics
miniszterek a leghatározottabban biztosították
őket, hogy Oroszország semmiesetre sem fogja
Ausztria-Magyarország ellen az utóbbi időben
elfoglalt álláspontját elhagyni.

Mindenféle a trónörökös arcképei látha-
tók, kit immár mint jövőbeli királyt ün-
nepelnek.

A „Kleines Journal“ belgrádi jelentése
szerint a katonatisztek körében összeesküvés
van, amelynek az a célja, hogy abban az eset-
ben, ha a szerb kormány enged, Péter királyt
megfoszssa a tróntól és a trónörökösöt kiáltsa
ki királynak, akit aztán kényszerítenének arra,
hogy Ausztria-Magyarország ellen háborút in-
ditson.

Két ellentétes nyilatkozat.

Milovanovics külügyminiszter a „N. Fr.
Pr.“ belgrádi levelezője előtt a következőket
jelentette ki:

— Határozottan remélem, hogy mindnyá-
junk közös fáradozásának sikerülni fog egy kive-
zető utat találni, amelyvel a mostani krízis min-
den megrázkódtatás nélkül véget ér. Azt hiszem,
hogy nincs kizárva annak a lehetősége sem, hogy
erre formulát találunk, még mielőtt osztrák-ma-
gyar részről újabb lépés történnék. Teljesen
egyetérték az önk sajtójának ama véleményével,
hogy ez a jövőben csak kedvező befolyással lehet
a két állam kölcsönös viszonyára.

Ezzel szemben Milovanovics az „Adever-
ul“ belgrádi levelezőjét a következő kijelen-
tésre hatalmazta fel:

— Szerbia ma is a legutóbbi jegyzékében el-
foglalt álláspontján van. Tiltoni közbenjárásáról,
vagy Oroszország magatartásának megváltozta-
tásáról, amelyről a külföldi lapok olyan sokat
írnak, itt semmit sem tudnak. Eddig sem Fran-
ciaország, sem Anglia nem interveniáltak.

Újabb szerb prozoziczió.

A Daily Telegraph hírt kapott belgrádi
tudósítójától, hogy Szerbia hajlandó volna a
nagy hatalmak tanácsát követve teljesíteni az
osztrák-magyar monarchia feltételeit, ha vi-
szont a nagy hatalmak kezességét vállalnak
arra nézve, hogy a szaloniki kikötő a Balkán
számára szabad kikötő lenne és onnan nemzet-
közi ut vezetne, amely Szerbia számára is
nyitva volna és ha a szerb szállítmányokat az
ausztriai és magyarországi vasutakon mint
nemzetközi transito szállítmányokat továbbí-
tanák.

A szkupstina követelése.

A szkupstina mai ülésén Misics Péter
radikális Novakovics miniszterelnökhöz a kö-
vetkező kérdést intézte:

Külföldi lapok jelentése szerint Ausztria-
Magyarország elrendelte határhadtestek moz-
gósítását. Az a körülmény, hogy Ausztria-Magyar-
ország ezen intézkedést olybá tünteti fel, mintha
csupán csapatkereteinek fegyvergyakorlatok
végzése céljából való kiegészítésre szolgálna,
nem nyugtathat meg bennünket, mert mi tudjuk,
hogy mozgósítást rendszeren különböző ürügyek
alatt, titokban szoktak végezni, hogy az illető
állam előbb érje el harcoképességét és magához
ragadhassa az iniciatívát, aminek a siker szem-
pontjából modern háboruban kiváló fontossága
van. Ugy látszik azonban, hogy ezen eseménye-
ket részünkről nem kísérik elég figyelemmel és
nem tették meg a szükséges intézkedéseket. Bár
a mozgósítás aktusának demonstratív jellege is
lehet abból a célból, hogy a diplomáciai tárgya-
lásoknál nagyobb sikerrel biztosítsa, ezen ak-
tus mégis oly súlyos intézkedés, amelynek elmu-
lasztása az illető félre abba a helyzetbe hozhatja,
hogy a diplomáciai konfliktusban rettentés
megalázást szenvedjen, vagy pedig, ha háborúra
kerül a sor, összeomlásnak legyen kitéve, ha a

háboru előkészítve nincs. 1870-ben Németország
a diplomáciai tárgyalásokat egész hadseregének
mozgósítása mellett vette. A francia csapat-
keretek akkoriban a már mozgósított német had-
sereggel állottak szembe. A francia tartaléko-
sok ezredeiket keresve, tévelygtek a csatatéren.
Ennek tudható be a metzi és szedáni rettenetes
vereség. Kormányunknak annak dacára, hogy a
szerb ügyet fentartás nélkül a hatalmakra bízta,
mégis kötelessége, hogy megtegye a szükséges
intézkedéseket és elrendelje a mozgósítást, ne-
hogy olyan meglepetés érjen bennünket, mint a
franciákat 1870-ben.

Markovics (ifjradikális) képviselő No-
vakovics miniszterelnökhöz intézett kérdésé-
ben rámutat arra, hogy a szerb kormány kü-
szöbön álló elhatározásai, melyekkel a hatal-
mak lépéseire válaszol, a legnagyobb kihatással
lesznek a szerb nép jövőjére. Szólv követeli
tehát, hogy a kormány ezentul, mielőtt válasz-
jegyzéket elküldi, a szkupstina véleményét
kérje ki mindenkor. Miután Novakovics mi-
niszterelnök az ülésen nem volt jelen, elhatá-
rozták, hogy írásbeli uton közlik vele ezen in-
terpellációkat.

Királyunk és a szerb követ.

A szombati udvari diplomata ebéden a
király rendkívül nyájasan beszélgetett Szimics
szerb követtel és melegen érdeklődött egészsége
felől, mert az agy szerb követ sokáig beteges-
kedett. Feltűnően sokáig társalgott a király
Crozier francia nagykövettel is, aki felkelt,
mikor ő felelőre megszólította. A király meg-
kérte, hogy csak maradjon ülve, mert tudja,
hogy fáj a lába. A szerb követtel politikai kér-
désekről nem beszélt a király.

Szerbia tanácsot kért.

A francia külügyminisztérium és a pá-
risi szerb követ kijelenti, hogy semmiféle szerb
memorandumot nem nyújtottatott át a belgrádi
kormány, ellenben nyolcz nap előtt London-
ban adtak át egy ilyen jegyzéket, amelyben a
belgrádi kormány tanácsot kér, hogy minő
magatartást kövessen. Erre volt a válasz sir
Eduárd Grey bekekeztője. Bárá Aehrenthal
az angol javaslatot a boszniai annexió tekinté-
tében nem találta eléggé szabatosnak és azt
ajánlotta, hogy a szerb kormánytól a hatal-
mak követeljenek teljesen feltétlen leszerelést
és a politikai igények elejtését s most a nagy-
hatalmak kabinetjei közt Aehrenthal jegyzék-
tervezete fölött folynak a tárgyalások. Beava-
tott körökben azt hiszik, hogy e tanácskozá-
sokból egy harmadik formula fog kialakulni,
amely a belgrádi kormányra nézve elfogadha-
tó lesz.

A szkupstina a dumához.

A szkupstina tagjai a dumaképviselőkhöz
a következő válaszürgönyt küldötték:

„A mostani nehéz és kritikus napokban, ami-
dön Szerbiának és a szerb néptörzsnek existen-
ciája veszélyeztetve van és amikor az erő gyöze-
delmeskedni akar a jogon és erkölcsön, a szerb
nép, mint mindig, úgy most is tántoríthatatlanul
bizik az orosz népben. A szimpátiának ki-
nyilvánítása és a határozott tiltakozást az erő-
szak ellen, amely újabb és újabb intézkedésekkel
arra tör, hogy a szerb nép még további áldozat-
okat esikarjon ki, mindenütt, ahol szerbek lak-
nak, a legnagyobb örömmel és az orosz testvér-
nép, valamint annak képviselői iránti legna-
gyobb szimpátiával fogadták. A szerb nép, mint
eddig, úgy továbbra is hisz abban, hogy Orosz-
ország átérzi a mi szenvedésünket és hogy a ha-
talmos szláv Oroszország nem fogja megengedni,
hogy a nyomorgató szerb népet önkényesen iga-
lá hajtsák. Továbbra is hiszünk és hinni fogunk
abban, hogy a szerb nép az erősebb kegyelmének
nincs kiszolgáltatva mindaddig, amíg a nagy
orosz nép a mi sorsunkkal törődik.“

A Chomjakow, a дума elnöke a skupstina
elnökétől a következő táviratot kapta:

Szívvel és fejjel önnök és képviselőtársainak
rokonszenyűket, akik osztoznak a szerb nemzet

fájdalmában. Az ön szavaiból ezerencsétlen
szerb testvéreik vigasztalást merítenek. Leg-
nagyobb reménységünk az orosz nép testvére-
sége és a szláv szolidaritás tudata.

Bulgária álláspontja.

A szófiai „Vreme“ kommentálja az osz-
trák-magyar-szerb konfliktust és a következő-
ket mondja:

A bolgár közvélemény eddig keveset foglal-
kozott a konfliktussal, végül azonban fel kell vetni
azt a kérdést, hogy milyen magatartást fog Bul-
gária tanúsítani egy esetleges háborúval szemben.
Az orosz sajtó az utóbbi időben annak a kívánságá-
nak adott kifejezést, hogy szeretné Bulgáriát Szer-
bia oldalán látni. Bulgária elfelejthetne minden
rosszat, amit Szerbia részéről tapasztalt, talán még
azokat a szerb brutalitásokat is, amit Macedóniá-
ban elkövettek, de semmiesetre sem áldozhatja fel
saját reális érdekeit és nem vonhatja magára egy
másik államnak a gyűlöletét, csakhogy oly hiába-
való áldozatokat hozhasson, amelyek a nemzeti és
állami érdekeket sérthetnék.

A kormány és a lakosság azt kívánja, hogy
Bulgária semleges maradjon az esetleges há-
borúban s ezért történt, hogy a fegyverszállítá-
st Bulgárián át betiltották. Érdekes mégis,
hogy oroszbarát agitátorok bujtogatnak Szer-
bia mellett, sőt önkénteseket is toboroznak a
szerb hadsereg számára.

A montenegrói mozgósítás.

Cettinjéből jelentik: Minthogy az osztrák-
magyar hajóhad elhagyta a spizzai kikötőt, a
fejedelem parancsot adott, hogy egy fél had-
osztály elrendelt mozgósítását hagyják abba. A
fejedelem csak arra fog szorítkozni, hogy a
határon levő csapatok állományát megerősítse.

Újabb jelentések szerint a montenegrói
hadsereg mozgósítása majdnem teljesen be van
fejezve. A csapatok egy részét a hercegovinai
határra indítják kémszemlére, a másik részét a
török határ mentén helyezik el és a harmadik
rész Antivári környékén fog összpontosulni.
A Duga-szoroson és a Hutorman-uton végig
aknákat helyeztek el.

Románia mozgósít.

A román 4. hadtest mozgósítása küszöbön
áll. Tekintettel a szerbiai eseményekre, az
olteni-i hadosztályt a kormány hadilétezámmra
fogja kiegészíteni.

Az Adeverulnak jelentik Jassyból, hogy
a tartalékos katonasorvosokat legközelebb be
fogják hívni s már rendelkezést kaptak, hogy
legyenek készen a bevonulásra. A kormány
egyidejűleg intézkedett, hogy elegendő waggon
álljon rendelkezésre csapatoknak a határra
leendő szállítása céljából.

Orosz katonai intézkedés.

A „Słowo Polski“-nak jelentik Varsóból,
hogy a katonai hatóság megkeresésére a varsó-
—bécsei vasut igazgatósága megfelelő számú
vagonokat hocsátott rendelkezésre lovascsapa-
toknak a galicziai határra való szállítása cél-
jából. A lublini kormányzóság déli vidékein
fémérdek katonaság van összpontosítva. Sok
helyiségben még sohasem láttak együtt annyit
katonát, mint most.

A konstantinápolyi montenegrói követ a helyzetről.

Gregovits, Montenegro konstantinápolyi
követe, egy újságíró előtt következőképp nyi-
latkozott a helyzetről:

— Mint a diplomáciai testület tagja azt
mondom, hogy miután senki sem kívánja a há-
borút, ennél fogva lehetséges a békés megoldás,
mint magánember azonban nem tilkolom el ama
meggyőződésemet, hogy a sok pourparlarnak
mégis háború lesz a vége.

— Biztosíthatom önt, hogy Szerbia nem fog
támadni. Ez teljesen ki van zárva. Ellenben több
mint valószínű, hogy ha Bécs újabb jegyzéket in-
téz Belgrádba és felvilágosítást követel a hadiké-
szülődésel felől, a szerb kormány újabb csak ki-
térő választ fog adni. Így hát még inkább foko-
zódik az irritáció Bécsben és Budapesten, miután
báró Aehrenthal a monarchia prozuzise-kérdésé-

nek tette meg, hogy nem enged a szerb területi kívánságnak, el kell készülnie lenniük, hogy 8—10 nap múlva Ausztria-Magyarország ultimátumot fog intézni Szerbiához. Tudomásom szerint erre a válasza az lesz: jöjjön, aminek jönnie kell. Mi már a múlt év októberében véd- és dacszövetséget kötöttünk Szerbiával. Akár Szerbia támad, akár őt támadják meg, mi teljes hadierőnkkel támogatjuk. Ezt a szerződést Nikita fejedelem megbízásából Vukotics tábornok írta alá Belgrádban. Én azt hiszem, hogy báró Aehrenthal helyesebben járt volna el, ha már tavaly ősszel, mindjárt az annexió reklamálásakor vagy még inkább azt megelőzőleg, rekompenzációt ajánlott volna fel Montenegróknak és Szerbiának. A tengerhez vezető vasutvonal életkérdés főleg Szerbiára nézve; egy kis földszagot, mint *neutrális területet*, a monarchia gazdasági és stratégiai érdekeinek sérelme nélkül átengedhetett volna a monarchia számunkra. Avagy közbejárhatott volna, hogy azt megkapjuk Törökországtól. Mi még arra is készek lettünk volna, hogy pénzen vásároljuk meg a szandzsák egy részét. Persze ma már ilyes ajánlattal nem léphetünk a török kormány elé, mert informálva vagyunk, hogy a képviselők túlnyomó többsége és az egész török ozmánóság Boezniának pénzért való átengedését sem helyesli. A monarchiával kötött egyességet természetesen a parlament helyben fogja hagyni, de ha a szandzsákból akarna a porta valamit átengedni, okvetlenül forradalom törne ki Albániában. Így tehát mi csak Ausztria-Magyarországtól várhatjuk a rekompenzációt.

Én nem ringatom magamat illúziókban és mentes vagyok a megalomaniától; tudom, hogy Ausztria-Magyarország képes bennünket összezuzni. De a küzdelem véres lesz. Mi csak 45,000 embert tudunk harcra küldeni, de országunk geográfiai fekvése és alakulása olyan, hogy annak teljes elfoglalása óriási véraldozatot igényel. Higgye el, nem tuzok, amidőn azt mondom: legalább 250,000 katona kell csupán Montenegró leigázására. Szerbiával sem lehet egy két hét alatt elbánni. Tegyük fel azonban, hogy a monarchia, nem törődve az emberléttel, mind a két kis országot elfoglalja. Mi lesz azután? Be akarja kebelezeni magát? Ezt mint abszurd feltevést ejtsük el. Ugy-e bár, a háboru befejezése után ki kell vonulnia s mi tovább élünk s lelkünkben tovább is megmaradnak az aspirációk, összevegítve boszuvágygyal. Mit ér el tehát a monarchia a háboruval? Érdemes-e ezer millió koronát és 20—30 vagy 100 ezer emberéletet áldoznia egy rongyos földdarabkáért? Ha a monarchia lesz a támadó fél, Oroszország föltétlenül támogatni fog bennünket. A császár és Izvolszki békés természetűek; a közvélemény azonban oly nyomást fog gyakorolni rájuk, hogy meg nem tagadhatják a segítséget. És ha Oroszország kilép a semlegességből, akkor kész az európai konflagráció.

Gróf Forgách nyilatkozata.

Gróf Forgách osztrák-magyar követ a N. Fr. Pr. tudósítója előtt ma így nyilatkozott:

— Biztosíthatom önt, hogy teljesen biztonságban érzem itt magam. Súlyt helyezek annak nyomatókos hangsúlyozására, hogy a belgrádi kormány megtett minden intézkedést az én biztonságom czéljából és ellenem támadást elkövetni nem lehet. Csak nevetek rajta, valahányszor híreit költik, hogy megölték engem. Minden reggel sétálni megyek feleségemmel és sohasem zavar senki és semmi. A jegyzék átnyújtásának időpontjáról nincs tudomásom. Még nem kaptam instrukciózt s természetesen a jegyzék tartalmáról sem vagyok tájékozva. Meggyőződés, hogy az nem lesz ultimátum, mert nincs rá alapos ok.

A szandzsák-kérdés.

A török hivatalos lap közli a következő táviratot, melyet a nagyvezéri hivatal tegnap az úszkúbi vilajethoz és a pristinai, sjenicai, ipeki és taslidsai szandzsákhoz intézett:

Értesülünk, hogy itteni és külföldi lapok azon hírei, amelyek szerint Szerbia és Montenegró a novibazári szandzsákok meglepetésze-

rién okkupálni akarják, vagy pedig, hogy a tárgyalások folynak a szandzsák Szerbiának való átengedése ügyében, itt nyugtalanságot keltettek. Egyrészt Szerbia és Montenegró itt, valamint Belgrádban és Cetinijében abszolút barátságos szándékokról tanuszkodó nyilatkozatokat tettek, másrészt semmiféle tárgyalások nem folynak a legcsekélyebb terület átengedése ügyében sem. Ny javaslat sem létezik. Az újsághírek tehát teljesen alaptalanok. A kormány, a nemzeti becsületnek és kötelességének megfelelően, nem hagyja figyelmen kívül az esetleges támadásokat, amelyeket hazánk ellen intézni lehetne, amelyért mindnyájan készen vagyunk életünket feláldozni.

Az Irgalmasrend szerepe a mozgósításnál.

Az Irgalmasrend magyar tagjaira az esetleges szerbiai háboruban fontos szolgálatok betöltése vár. Ugyis az egész működési területük színhelye megváltozik, amennyiben az a csataterre helyeződik át. Ugyanis a rendnek negyven tagja egészségügyi szolgálatra a mozgósított csapatokhoz vonul be. Ezekon kívül a rend 13 kórházában ugyancsak sebesülteket fognak gyógykezeltetni és ápolni a rend tagjai, mint-hogy a magyar tartomány háboru esetére mintegy 600 főszerelt ágyat tart fenn. Thuróczy Kornél, a rend tartományi főnökének elnöklésével a budapesti központi rendházban az iránt folynak most a tanácskozások, hogy az ápolónók létszáma az egyes rendházak kórházaiiban miképp osztassék meg. Egyszersmind a legmesszebbmenő intézkedés történik arra nézve is, hogy véreink sebesültjeinek ápolására a kellő időben minden szükséges eszköz megfelelő mennyiségben álljon kórházak rendelkezésére.

Az interparlamentáris unió a békéért.

Az Interparlamentáris Unió francia csoportjának elnöke, Constans, úgy a magyar, mint az osztrák csoport elnökehez írásbeli megkeresést intézett, amelyben arra kéri mind a két csoportot, legyenek azon, hogy az osztrák-magyar-szerb konfliktust utalják a hágai döntőbírárság elé. Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter, a magyar csoport elnöke, Constans elnök megkeresésére azt válaszolta, hogy az osztrák-magyar-szerb konfliktusát a hágai döntőbírárság elé vigyék a dolgot. Báró Plener, az osztrák csoport elnöke, a megkeresésre ugyanilyen értelemben válaszolt, azaz a hozzátevéssel, hogy egy érdekelt állam csoportjának nincs módjában, hogy az ügyet döntőbírárság elé utalja.

Varesanin tábornok Szerajevóban.

Varesanin tábornok, a boszniai és hercegovinai országos kormány új főnöke délután 4 órakor különvonaton Szerajevóba érkezett. Fogadására megjelentek a pályaudvaron báró Benko polgári adlátus, a polgári és katonai hatóságok fejei, az összes tábornokok, a papság, a községi képviselőtestület, a hivatalnoki kar, a helyőrség tiszti küldöttségei, valamint a városi testületek küldöttségei. A peroron az 54. gyalogezred diszszázada zászlóval és zenével, a pályaudvar előtti téren pedig egy fél ulánus-század diszben állott fel. A pályaudvartól a városba vezető uton nagyközönség állott sorfalat. A katonai fogadtatás megtörténte után első sorban dr. Mandics alpolgármester a községtanács és Szerajevó város nevében szívből üdvözölte az új kormányfőnököt, azután a papság, a hivatalnoki kar és a testületek üdvözölték. A tábornagy azután a polgári állatús, a tábornokok és a magas méltóságok kíséretében, a közönségtől élénken üdvözölve, a kerekakba hajtatott. Miközben a különvonat berobogott a pályaudvarra és a kocsimenet a konakba ért, az ugynevezett sárga bástyáról üdvözléseket adtak. Az összes középületeket és számos magánházat fellobogóztak. A tartományfőnök ma a hivatalnoki kar, a papság, testületek stb. küldöttségeit fogadta.

Ma délelőtt mutatkozott be Varesanin gyalogsági tábornok, az új tartományi főnök, a hivatalnoki karnak. Benko báró polgári adlátus a többi közt a következőket mondta:

— Exczellenziád a tartományi kormány vezetését abban a nagyfontosságú időpontban ve-

szí át, amikor a legmagasabb rendelkezéseknek megfelelőleg az eddigi közigazgatási rendszerről átnyújtjuk arra a rendszerre, amely a lakosságunk alkotmányos közreműködését biztosít úgy a törvényhozásban, mint a közigazgatásban, Exczellenziád kegyes támogatását kérjük ezen közös munkához és alantasi irányában teljes bizalmat, mert azok a maguk részéről mindent el fognak követni, hogy a boszniai és hercegovinai hivatalnoki kar eddigi jó hírnevét változatlanul fentartsák. Különösen pedig, hogy nagybecsült tartományfőnökük hű és tiszteletteljes munkatársai lehessenek. Engedje meg exczellenziád, hogy magas missziójának, amelyet új méltóságával vállalt, sikeréhez a legjobb szerencsét kívánjuk.

Varesanin tábornok szívélyes szavakban köszönetet mondott és örömeinek adott kifejezést, hogy munkatársai oly hivatalnokok, kiknek ügyességét és sikeres működését legfelsőbb helyen teljes mértékben elismerik és mindenfelől csodálják. A tartományi főnök utalt a közigazgatásra váró nagy és súlyos feladatokra, amelyek odairányulnak, hogy a lakosság új állami életbe vezetessék és biztosított a hivatalnoki kart, hogy hathatósan támogatni fogja és bizalmukat kérte. A tartományi főnök ezután a hatóságot, a konzuli kart, a papságot és különböző testületeket fogadott.

Megzáfolt összeütközések.

A Vossische Zeitung egy bécsi távirat folytán megírta, hogy az utóbbi napokban a szerb határon több összeütközés volt és hogy eddig összesen tizenhét osztrák katona esett áldozatul. A hadügyi kormány e hírre vonatkozólag a következő nyilatkozatot teszi:

Egészen alaptalan az a híresztelés, hogy 17 osztrák katona áldozatul esett a határmentén az összeütközéseknek. Nincsen semmi ok, hogy az ilyen összeütközést eltitkolják, sőt ellenkezőleg minden egyes ilyen esetről részletesen tájékoztatják a közvéleményt. Eddigél csak egyetlen egyszer történt, hogy a szerb-osztrák határon a mi katonai őrségünk egy embere, nevezetesen Kovacevics esendörörmester szerb támadás következtében elesett. A hadügyi vezetés kötelességének fogja tartani, hogy amennyiben osztrák vagy magyar katona a határmentén összeütközés következtében megsebesül, az esetről hivatalos vizsgálat alapján beszámoljon a nyilvánosságnak.

Szökevény szerb katonák.

Pancsováról jelentik, hogy Sztojkovics Miloje és Dragics István nevi szerb katonák, akik a szerbiai harmadik tüzezerredben tényleges szolgálatban voltak, Temeskubin mellett átszöktek a határon. A pancsovai határrendőrség a szökevény szerb katonákat elállította és az ország bensejébe fogja kísértetni. Szökésüket hiányos élemezésükkel és főleg a tisztkek rossz bánásmódjával indokolják. A szökevények száználmas szinben vannak és ruházatuk teljesen lerongyolódott. Szófia jelentés szerint tegnap óta tömegesen érkeznek oda szerb munkások, akik között állítólag számos katonaszökevény van. A lapok szerint a határvidék tele van szerb katonaszökevényekkel.

Legújabb híreink.

Zágráb, márczius 22.

A hivatalos lap mai száma a bán egy rendeletét közli, amely a magyar kormány rendeletével megegyezően törvényes büntetések terhe mellett megtiltja a lapoknak, hogy az osztrák-magyar hadsereg csapatainak elhelyezéséről és mozdulatairól hírt adjanak.

Berlin, márczius 22.

A Nordd. Allg. Ztg. jelenti: Egy bécsi lap jelentése szerint Pétervárott azt állították, hogy Vilmos császár táviratot intézet Miklós csárhoz, melyben arra kérte, haddjon oda, hogy az orosz sajtó szüntesse meg a német-ellenes cikkek közzétételét. A lap konstatálja, hogy ezen állítás teljesen légből kapott.

Pétervár, márczius 22.

(Saját tudósítónktól.) A Svjet közli, hogy a szerb önkéntesek toborzása nagy eredménnyel jár. Tegnap egy nyugalmazott tábornok is jelentkezett önkéntesül a szerb hadseregbe.

Berlin, márczius 22.

(Saját tudósítónktól.) Ideérkezett jelentések szerint *Isvolszki állása tarthatatlan lett*, mert nemcsak az udvari párt, hanem a kormány többségi pártjai is elítélik ingadozó politikáját.

Zimony, márczius 22.

(Saját tudósítónktól.) Belgrádból jön a híre, hogy a kémkedési affér miatt újabb *letartóztatották Frankl és Schneller* kereskedelmi ügyöket és egy *Todorovics* nevű szerb vasúti hivatalnokot.

A párisi postás-sztrájk.

Budapest, márczius 22.

A párisi postások és táviróhivatalnokok sztrájkja egyre nagyobb méreket ölt. Hivatalosan ugyan szépítik a dolgot, azonban a helyzet folyton rosszabbodik. A posta- és táviróforgalom ugyszólván teljesen szünetel, ehhez járult újabb a távbeszélőalkalmazottak sztrájkja, amelynek következtében most már Párisban a telefonforgalom is megakadt. A nagyobb üzletek már számot vetnek a sztrájkokkal és úgy segítenek magukon, hogy a legközelebbi állomásra vitetik a leveleiket és onnan adják fel.

A békekötés reménye egyelőre még nagyon korai. Mindenesetre nagyon megnehezíti a békét az, hogy nem bérharczról van szó, hanem arról, hogy az alkalmazottak nem hajlandók tovább tűrni *Simyan* posta- és táviróállamtitkár prepotens uralmát. Az ő zsarnoki és protekciós rendszere a végéig elkeserítette az alkalmazottakat, akik most már nem hajlandók tovább tűrni az államtitkár ur önkénykedéseit és a béke árú *Simyan* fejét követelik. Ilyen módon persze *Clemenceau* miniszterelnök nehezen oldhatja meg a kérdést és így a sztrájk hamaros megszűnésére annál kevesebb remény van, mert most már a vidéki városok alkalmazottai is csatlakoztak a sztrájkolókhoz.

Mai híreink a következők:

A posta- és táviróhivatalnokok sztrájkjának állásáról a következő jelentést tették közzé: A telefon hivatalnokai nem engedték magukat rábeszélni, hogy a munkát beszüntessék, bár a főpostahivatal munkásai többször megkísérelték őket ebben az irányban befolyásolni. A délelőtt folyamán kezdődött javulás tovább tart. Tegnap óta további 17 hivatalnok és 47 nő kezdte meg újra a szolgálatot. A többi párisi hivatalokban nem sok változás történt. A mozgóposta személyzetére vonatkozólag változatlan a helyzet. Nantesban, Epinalban, Havreban, Toursban, Orleansban és Bordeauxban a szolgálat meglehetősen kielégítő.

A sztrájkolók felhívták a lakosságot, hogy a postaminisztérium előtt tiltakozó tüntetést rendezzen *Simyan* államtitkár ellen s erre mintegy 2000 ember gyűlt egybe a Rue du Louvrebán. A rendőrség visszaszorította a tüntetőket, akik később egy kávéház előtt gyűltek össze, ahol több szónok *Simyan* elbocsátását követelte. A rendőrség ilyen is elűzte a tüntetőket, de aztán ismét csoportok keletkeztek.

Barthou miniszter ma délelőtt a munkásszindikátus küldöttségét fogadta, mely a táviróvonalak szétvágásáért a felelősséget magától elhárította és biztosította a minisztert, hogy a munká azonnal ismét az egész vonalon felveszik, ha *Simyan* államtitkár lemond és senkit sem bocsátanak el, vagy büntetnek meg. A miniszter kijelentette, hogy a kormány csak a parlamenttel tárgyalhat egyik tagjának lemondása ügyében. Az egész személyzetnek a munkát legkésőbb kedd reggelig ismét fel kell vennie, akkor majd a kormány, mely jóakarattal viseltetik az összes hivatalnokok iránt, képviselőiket fogadni fogja érdekeik megbeszélése céljából.

Vasárnap délután a sztrájkoló postahivatalnokok gyűlést tartottak. A szónokok hangoztatták, hogy a sztrájknak, amelyet a közönség és a sajtó is támogat, meglesz a sikere és elszóltatták a jelenlevőket, hogy ne hagyják abba a harcot, miután a vidék is csatlakozik mozgalmukhoz. Egy szónok kijelentette, hogy a kormányval tárgyalások kezdődtek és hogy az összes sztrájkolók holnap reggel megkezdik a munkát, ha *Clemenceau* elégtételt adna. A megbízottak *Clemenceau*val tárgyalnak.

A minisztertanácsot kedd délutánig elhalasztották. A posta-államtitkárság minden felvilágosítást megtagad *Simyan* visszalépését illetően. A hivatalos statisztika szerint a telefonszolgálat normális. A sztrájk Lilleben, Maseillában és Lyonban változatlan. Az állami alkalmazásban levő munkások uniójának központi bizottsága a munkástörszén napirendet fogadott el, amelyben a munkások ki-

jelentik, hogy azonnal megindítják a propagandát azzal a céllal, hogy az állami szolgálatban álló munkások összes szervezeteit bevonják a sztrájkmozgalomba, ha a kormány a postások kívánságát nem teljesíti.

A *Humanité* jelenti, hogy *Rouanet* képviselő értesítette *Barthou* közmunkaügyi minisztert, hogy hétfőn interpellál a sztrájk miatt.

A prefektúra éjjeli jelentése szerint a sztrájkolók száma pénteken 6296, szombaton 6822 volt. *Clemenceau* miniszterelnök a posta-, táviró- és telefonhivatalnokok szindikátusának képviselői előtt kijelentette, nem engedheti meg, hogy *Simyan* államtitkár elbocsátását követeljen és felszólította a személyzetet, hogy a munkát ismét kezdje meg. Eddig a kormány egyetlen hivatalnokot sem bocsátott el, a miniszterelnök azonban nem hajlandó megígérni, hogy nem fog szigorú intézkedéseket tenni, bár a kormány a hivatalnokok iránt nem viseltetik ellenszenvvel és igyekezik fog érdekeiket az általános érdekekkel összhangzásba hozni.

A posta-, táviró- és telefonmunkások szindikátusának képviselői *Clemenceau* miniszter elnökkel és *Barthou* közmunkaügyi miniszterrel folytatott tanácskozás után egyhangulag elhatározták, hogy a munkát holnap még nem kezdik meg és csak holnap gyűlésükön határoznak további magatartásukról.

Ejzel jelentik: A francia vasúti alkalmazottak szindikátusának komitéja elhatározta, hogy a tekintetbe jövő csoportokkal tanácskozásokat fog folytatni az esetre, ha a kormány megkísérelné, hogy a sztrájkolókkal szemben kényszerintézkedéseket alkalmazzon.

Dole és Belfort között 15 távirópóznát szétfűrészeltek. A táviró-összeköttetést azonban újból helyreállították.

15,000 sztrájkoló postai alkalmazott kijelentette, hogy a kormány által kikötött feltételek mellett nem léphetnek munkába. A központi táviróhivatalban és a különböző táviróhivatalokban a dolgozó hivatalnokok száma szaporodott. Hír szerint 250 vonal nincs rendben, mert a karbantartásukról nem lehet gondoskodni.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár. Kedd, márczius 23.

— Róm. kath.: Zongor. — Prot.: Huba. — Görög-orosz: márcz. 10. Kod. és társai. — Zsidó: Nizan 1. — A nap két reggel 6 órakor, nyugszik este 6 óra 15 perczkor, a hold két reggel 7 óra 10 perczkor, nyugszik este 8 óra 29 perczkor.

A közoktatási államtitkár fogad 12—2 óráig.

A kereskedelmi államtitkár fogad d. u. 4 órakor.

A Miénk kiállítása a Nemzeti Szalonban nyitva 9—5-ig. Belépődíj egy korona. — Allandó kiállítás a Könyves Kálmánál (Nagymező-utca 27—39.) nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Az Uj Művészeti Szalon (Kecskenéti-utca 3. szám) nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Az Uránia Kigő-téri szalonja nyitva 9—8-ig. Belépődíj 20 fillér. — Nemes Marcell mesterműveinek kiállítása a Szépművészeti Múzeumban nyitva 10—2-ig. Belépődíj nincs. — A Nemzeti Múzeum régiségtára nyitva 9—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10—1-ig. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9—1-ig. — A Történelmi Képesarnok nyitva 10-től fél 2-ig. — A Földtani Intézet Múzeuma megtekinthető 1 korona belépődíjjal egész nap. — A Közlekedési Múzeum zárva. — Az aquinumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum és könyvtár nyitva 9—1-ig. — Ráth György Múzeum nyitva 10—4-ig. — Az Erzsébet Múzeum nyitva 9-től fél 1-ig és 3—4-ig. — A Nemzeti Múzeum könyvtára nyitva 9—4-ig. — Az Akadémia könyvtára nyitva 3—7-ig. — Az Egyetemi Könyvtár nyitva 9—12-ig és 3—8-ig. — A Fővárosi Könyvtár nyitva 9—2-ig. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára nyitva 9—2-ig és 6—8-ig. — A pedagógiai könyvtár és tanszerkiállítás zárva.

— Személyi hír. *Frigyes* főherceg vasárnap automobilon Pozsonyból Bécsbe utazott, míg *Isabella* főhercegnő leányával együtt ma délelőtt ment Bécsbe.

— A pápa egészsége. A pápa egészségi állapota még mindig nem a legjobb. A pápa, hosszabb nyugalom után, ismét megkezdte a szokásos kihallgatások adását; ezt azonban — két nappal a megkezdés után, újból abba kellett hagynia. Már a belgiumi zarándokok fogadásánál is általánosan feltűnt, hogy a pápa a hozzájuk intézett beszédét olvasta, holott azelőtt ilyen alkalommal mindig rögtönözve beszélt. A pápa baja nem valami meghatározott betegség, hanem bizonyos általános törődöttség, ami már több év óta megfigyelhető volt nála s amely az utóbbi hónapokban erősebben mutatkozik. Valamely nagyobb veszedelemtől azonban ez idő szerint nem lehet tartani.

— Rifaat basa Rómában. Rifaat basa török külügyminiszter ma délelőtt tíz órakor a római konzultába ment, hogy *Tittoni* külügyminisztert meglátogassa. A két államférfi hosszasan tárgyalt. Rifaat basát a király ezután hosszabb kihallgatáson fogadta. A király délelőtt Rifaat basa tiszteletére dejeuner adott, amelyen *Tittoni* külügyminiszter és a török nagykövet is résztvettek.

Tittoni külügyminiszter ma délután visszavonta Rifaat pasa török külügyminiszter látogatását. A külügyminiszter este látogatást tett *Gilotti* miniszterelnökkel, szerdán pedig résztvesz a parlament ünnepies megnyitásán. Rifaat pasa szerdán este Bécsbe utazik.

— A braganzai herceg. Lisszabonból jelentik, hogy *Dom Miguel* braganzai herceg lemondásának a híre immár hivatalosan is megerősítést nyert. A kamara szombati ülésén ugyanis *Henriquez Campos* miniszterelnök bejelentette, hogy *Manuel* király levelet kapott *Dom Miguel* braganzai hercegtől, amelyben ez kijelenti, hogy lemond a trónra való igényéről, rokonszenvét fejezi ki *Manuel* király iránt és azt az óhaját nyilvánítja, hogy szeretne Portugáliában letelepedni, ha az nem okozna kellemetlenséget a dinasztának.

— Meghalt német költő. *Gotschall* Rezső költő és irodalomtörténész tegnap Lipcsében meghalt.

— Szontagh Tamás ünneplése. Abból az alkalmából, hogy a király a földmívelésügyi miniszter előterjesztésére iglói dr. Szontagh Tamás kir. tanácsost, a m. kir. földtani intézet aligazgatójává nevezte ki, az intézet geológusai lelkes ovációkban részesítették aligazgatójukat. Az ünnepélyen megjelentek a földtani intézet összes geológusai, vegyészei és bányamérnökei, akiknek élén dr. Lóczy Lajos egyetemi tanár, intézeti igazgató köszöntötte az új aligazgatót. Az üdvözlés után lakoma volt az ünnepelt tiszteletére.

— *Vanderbilt* Alfrédné eljegyzése. Berlinben azt híresztelik, hogy gróf Bentinck Vilmos legközelebb el fogja jegyezni *Vanderbilt* Elzát, a Londonban élő *Vanderbilt* Alfrédnének, a neves sportsmannak elvált nejét, akinek válása tavaly Newyorkban olyan nagy port vert föl.

— Letépett magyar ezimer. Zomborból jelentik, hogy O-Szivác községben a görögkeleti iskola homlokzatán elhelyezett magyar ezimert ismeretlen tettesek letépték. A nyomozást a legerélyesebben megindították.

— Az elhagyott gyermekekért. A Fővárosi Orfeum fényes termeiben tegnap délután ismét feltáruult előtünk a szokott, szívet örvendeztető kép, melyet egy vidám gyermekcsereg nyújt, mely szülői kezén odasereglett, hogy lerójjá adományát a jótékony cél javára, melyért azután mindenféle szórakoztatásban és látványosságban volt része. A tegnapi ünnepély méltóan sorakozik az eddigi délutáni előadások mellé. Az ügyesen összeállított műsor nagy sikert ért el. *Pálmái Ilka* asszony megszokott elragadó modorában magyar dalokat adott elő. *Balassa Jenő* mint „Basa bácsi“ zajos sikert és derűtséget aratott. A műsor első, ugynevezett komoly részét *Forbáth Sándor* fiatal poétának *Fejérváry Sándortól* lendületesen szavalt prólogusa és a kis *Ferenczy Mata* taps által kísért magánszavalata egészítette ki. A gyermekek között édességeket és képes levelezőlapokat osztogattak, azután kezdetét vette a műsor második része, melyet az Orfeum legkitünőbb artistái láttak el, kik dícséretreméltó módon ingyen szegődtek a jótékony szolgálatába. Különösen *Baumann* sikerült dalelőadása aratott sikert. Az előadás szép jövedelmet hozott a nemesczélú egyesületnek, mely nagy halálával tartozik *Waldmann Imre* igazgatónak, aki az egyesület rendezőségének minden lehető módon segítségére volt. Az előadáson megjelent a többek között: gróf *Teleki Sándor*, gróf *Andrássy Sándorné*, gróf *Mikesné*, gróf *Almássy Gyuláné*, gróf *Almássy Kálmáné*, báró *Bohus Zsigmondé*, özv. báró *Lipthay Béláné*, báró *Harókányi Béláné*, báró *Bánffy Dezsőné*, báró *Prónay Dezsőné*, gróf *Haller Györgyné*, *Fenyvessy-Vécsey Artur*, *Egyedü Artur*, gróf *Vigyázó Sándor*, dr. *Bárczy István* polgármester, báró *Baich Iván*, *Wodianer Hugó*, *Wodianer Artur* udvari tanácsosok s még számosan.

— **Vérezgés Bécs utcáján.** Véres botrány történt ma délelőtt Bécs egyik forgalmas utcáján. A szabadságon levő Pocek Miksa nevű ulánus katonát az utcán megállította egy ulánus tiszt, aki figyelmeztette, hogy szabályellenes a van öltözködve. Pocek állítólag illetlenül viselkedett a tiszttel szemben, aki kirántotta kardját s a katonát arczán megsebesítette. Csakhamar óriás néptömeg gyűlt össze, amely a tiszttel szemben, aki kirántotta kardját s a katonát arczán megsebesítette. Csakhamar óriás néptömeg gyűlt össze, amely a tiszttel szemben, aki kirántotta kardját s a katonát arczán megsebesítette. Csakhamar óriás néptömeg gyűlt össze, amely a tiszttel szemben, aki kirántotta kardját s a katonát arczán megsebesítette.

— **Morelli Gusztáv meghalt.** A magyar iparművészetnek gyásza van. Morelli Gusztáv, az európai nevű grafikus művész, a magyar grafikus művészet egyik uttörője, az országos magyar királyi iparművészeti iskola címzetes igazgatója tegnap reggel hatvankét éves korában meghalt. Morelli Gusztáv a nevét kitűnő művészi fametszeteivel tette ismeretessé, amelyek becses produktumai maradnak a hazai fametszésnek. Ő metszette a Képzőművészeti Társulat díszoklevelét, sokszorosította Zichy Mihály sok festményét és Feszty Árpád „A magyarok bejövetele” című körképét; az ő metszetei díszítik az Osztrák-Magyar Monarchia Irásban és Képen című munka magyar részét. Mint az iparművészeti iskola tanára, sok érdemes tanítványt nevelt. Ezelőtt tíz évvel lelkes ünnepségek keretében ülte meg tanárságának negyedszázados évfordulóját. Tagja volt a Képzőművészeti Tanácsnak és több más művészeti testületnek. Erdemei elismerésül a király a Ferencz József-lovagrenddel tüntette ki. Temetése kedden délután négy órakor lesz az iparművészeti iskola előcsarnokából. A megboldogultban Morelli Károly egyetemi magántanár, a jeles gégeorvos testvérét gyászolja.

— **Ujabb tüntetések Prágában.** Tegnap délelőtt újabb tüntetések voltak Prágában. Körülbelül ötven német diák jelent meg a felső Venczel-téren, akikkel végül a közönség is összeütközött. Egy szabósegéd a diákok egyikét fején megsebesítette és leütötte a sapkáját. A támadót letartóztatták. Háromnegyedtizenkét óra felé a diákok eltávoztak, a tüntetőket pedig szétzavarták. Tizenegy letartóztatás történt. A Grabenen csak kevés diák mutatkozott.

— **Csávolszky Lajos és Falk Miksa emléke.** A Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézetének igazgatósága vasárnap Heltai Ferencz dr. elnöklésével ülést tartott, amelyen az elnök a fájdalom öszinte érzetével emlékezett meg az intézet egyik megalapító tagjának, Csávolszky Lajosnak elhunytáról. Az igazgatóság gyászának és fájdalmának a jegyzőkönyvben adott kifejezést. Felvételek és segélyek megszavazása után megállapította a bizottság az április 25-én délelőtt 11 órakor tartandó közgyűlés napirendjét, amelyen Heltai Ferencz emlékbeszédet mond elhunyt Falk Miksa intézeti alelnök felett, helyben hagyta az évi jelentést, a mérleget és a zárszámadást és megajánlta az elnökségre az alapszabályszerű jelöléseket és pedig az alelnöki állásra: 1. Heltai Ferenczet, 2. Holtsy Pált és 3. Kenedi Gézát. A másik alelnöki állásra: 1. Fekete Ignácot, 2. Kenedi Gézát és 3. Gelléri Mórt.

— **A messinai segélykezió.** Az olaszországi földrengés által sújtottak javára a mai nap folyamán a következő adományok érkeztek be: A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank utján: gróf Miksa Zsigmond brassói főispán 14 K 20 fillér, Csongrádvármegye adománya 500 K, Prónay Mihály főispán Balassayarmat 52 K, Székely Ujság gyűjtése Kézdivásárhely 17 K 10 fillér, Szolnokdobokavármegye főispánja 80 K 55 fillér, összesen 663 korona 95 fillér. A Magyar Általános Takarékpénztár utján: Nemzeti Hírlap gyűjtése 21 K 20 fillér, Hidalmási szolgabíró gyűjtése 36 K, Szenendre r. t. város pénztára 12 K 80 fillér, összesen 70 K. A gyűjtés mai végeredménye 569.899 korona 85 fillér.

— **Mérnökök és építészek közgyűlése.** A Magyar Mérnök- és Építészegylet tegnapi közgyűlésén Kajlinger Mihályt, a székesfővárosi vízművek igazgatóját választotta meg elnökévé. Kajlinger Mihályban, aki a magyar technikusoknak egyik legkiválóbb képviselője s aki mint elsőrangú szakteknik és puritán jellemű férfiú kartársai közt általános népszerűségnek örvend, méltó ember került az egyesület élére. A közgyűlés meleg ünnepségekben részesítette Kajlinger Mihályt, megragadva az alkalmat, hogy ezzel a zajos ovációval elégtételt nyújtsanak azokért a méltatlan meghurcoltatásokért, amelyekben nemrégiben neki része volt. Kajlinger elődjét, Hauszmann Alajost, akinek lemondásával üresedett meg az elnöki szék, kiváló érdemei elismerésül az egyetemes tiszteleti tagjává választották.

A közgyűlést Hauszmann Alajos műegyetemi tanár nyitotta meg, aki megnyitójában hangsúlyozta, hogy a múlt évben az egyesület ismét egy nagy lépéssel haladt előre a fejlődés terén.

Balla Pál főtitkár számolt be ezután az egyesület múlt évi működéséről. A terjedelmes és nagy gondal megragadott jelentés örömmel emlékezik meg a székház ünnepélyes felavatásáról, mely a mérnöki kar két fontos kívánságának teljesüléséhez vezetett közelébb. Az ünnepélyen ugyanis a kormány képviselőjében megjelent Szerényi József államtitkár megígérte a mérnöki címnek törvényszerű rendezését és a technikai muzeum létesítését. Ugyancsak ez az ünnepély teremtette meg a Kossuth közgazdasági pályázatot. Az egyetemes működésében nagy jelentőségű és közgazdaságunkra nagy kihatással bíró ténykedés volt a pesti munkásalakosok terveinek, valamint a gázkérdésben kifejtett akciója. Ezután az elnök jelentést tett a múlt közgyűlés által a választmányhoz terjesztett ügyekről, majd Pompery Elemér terjesztette elő a múlt évi zárszámadást és az évi költségvetést, amely szerint az egyetemes bevétele 92.000 koronában, kiadása pedig 93.000 koronában van előirányozva. Méhely Kálmán titkár a pályázatok eredményéről tett jelentést. A Hollán-pályázat első díját nyerte Bermann Miksa, a másodikikat Szász Gyula, Fábrián-jutalmat Jánossy Gyula, az építészeti pályázat első nyertes Molnár Béla, másodikik Sarkány István, harmadik Hajós Árpád. A múlt évi Kossuth közgazdasági pályadíjra nézve a választmány határozata alapján a pályadíjat a technikai muzeum felállításával kapcsolólag egybe olyképpen, hogy küldjenek három tagot külföldi tanulmányútra. A három tag Kalocsy Árpád, Varsányi Emil és Tóbiás Károly. Ezután a választásokat ejtették meg. Hauszmann Alajost titkos szavazással egyhangulag tiszteletbeli taggá választották meg, az egyesület elnöke pedig nagy többséggel Kajlinger Mihályt fővárosi vízműigazgató lett. A választmányi tagok választásának eredményét a jövő vasárnap fogják kihirdetni. Hauszmann Alajos elnök indítványára küldöttség ment a megválasztott elnökökért. Mialatt a küldöttség távol járt, Nagy Virgil ismertette a lelépő elnök érdemeit. Hauszmann Alajos mélyen meghatva mondott köszönetet a nem várt kiüntetésért, kijelentette, hogy úgy, mint eddig, a jövőben is teljesíteni fogja kötelességét. Ezen ünnepségek végeztével ért a terebe az ujonnan megválasztott Kajlinger Mihály elnök, akit belépésekor lelkesen megéljenzettek, amely éljenzés csak fokozódott akkor, amikor Hauszmann Alajos üdvözlő beszédében hangsúlyozta, hogy az ujonnan megválasztott elnök kiváló tehetsége és tiszta jelleme folytán méltán részvevő a mérnökegylet bizalmára. Az üdvözlő beszédre Kajlinger Mihály meghatóttan válaszolt. Az iránta megnyilvánult bizalmat parancsnak veszi, amely parancsnak engedelmességgel fog. Minden munkaképességét az egyesületnek fogja szentelni. Beszéde végén kéri az alapszabályszerűen lelépő Hauszmann elnököt, hogy továbbra is buzgólkodjék a siker érdekében, mert az ő működésére nagy szükség van az egyesületnek. Hauszmann Alajos még egyszer köszönetet mondott az őt ért kiüntetésért és az ülést bekecsztette. A közgyűlés után a Hungária-szálló átriumában közös ebéd volt, amelyen számos felkérő hangzott el.

— **Házasság.** Dr. Müller József tekintélyes ügyvéd, Sopron sz. kir. város képviselőtestületének tagja és tb. ügyésze eljegyezte Hacler Irén kisasszonyt. Dr. Renner Róbert, néhai Renner Gusztáv kir. tanácsos és jószágigazgató fia ma tartotta esküvőjét Schön Mariannal a Deák-téri ev. templomban. Az esküt nagy és előkelő közönség előtt Scholtz Gusztáv ev. püspök végezte. Nőzmagyok voltak a vőlegény részéről: lovag Kneusel, Herdlicka Arnold magy. kir. gárdaőr-nagy, a menyasszony részéről Schön Rudolf fővárosi méltóság.

K. Török Mihály Miklós hírlapíró eljegyezte Kovács Hermint Budapesten.

— **Nászajándékok.** jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műtörés ékszerterelepen, Budapest, VII., Erzsébet-körut 29., I. em. szerezhető be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **A hajósüllyesztő.** A szélhámosok trükkjei kiszámíthatatlanok. De vétkes vakmerőség és lelemény dolgában nagystíliú gonosztevő az újabb időben alig akad még, mint amilyen Arens Alfonz hajómaster, akinek letartóztatását Hamburgból jelenti a táviró. Ez a vakmerő ember utasította matrózait, hogy hajóit furják meg, hogy azok elsüllyedjenek s így ő a biztosítási összegeket megkaphassa. Az egyik matróz, Nobel meg is kísérlette a „Kommerzienrath Burrian”-nak megfurását s kiderült róla, hogy már három hajót tönkretett. A hajómaster erősen vitatja ártatlanságát s tagadja, hogy a matrózokkal egyetértett volna a vétkes eseményben. De mert súlyos gyanúok terhelik őt is, vizsgálati fogságban tartják. A berlini szállítási biztosító társaság már akkor kezdett gyanakodni, amikor a „Friedrich Burrian” nevű hajó 1908. október havában Biscanánál szép időben elmerült. Amikor a biztosítási összeg kifizetése miatt megindultak a tárgyalások, Arens megesküdött, hogy a hajó 700.000 márkára volt biztosítva, pedig a biztosítás tényleg kisebb összegre szolgált. Felűnt az is, hogy Arens a hajót, melynek reális értéke nem volt több 420.000 márkánál, Stettinben 650.000 márkáért vásárolta. A vizsgálat még szenzációsabb fordulatot vett, amikor letartóztatták az előbb említett matrózt, akinek a vallomása Arens üzelmeit kétségtelenné tette. Ma várják a „Kommerzienrath Burrian” nevű hajó kapitányának a megérkezését, akit rögtön kihallgatnak. Arens huszonkilenc éves, nőtlén. Kihallgatásakor tagadta a terhére rótt cselekményt, de nem bocsátották szabadon, mert újabb terhelő adatok merültek fel ellene.

— **Ápolónők háborúja.** Gróf Batthyány Tivadarné és Balla Aladarné főispánné vezetésével előkelő hölgyek tanfolyamot nyitottak, amelyben a háboruban szükséges mentőmunkákban képezik ki magukat. Beálló szükség esetén Ujvidéken fognak a hölgyek szolgálatot teljesíteni s Ujvidéken állítanak fel kórházakat ahol valamennyi iskolát átalakítják, úgy, hogy azok negyven ezer ember befogására volnának alkalmasak. A mozgalomnak élén Holló Lajosné, gróf Batthyány Lajosné, Földes Béláné, Okolicsányi Lászlóné, Lovász Mártonné, Ornstein Henrikné, báró Radocsevich Tivadarné, özvegy Baross Károlyné, Rubinek Gyuláné és Batthyány Dundi grófnő áll.

— **A gyermekbiróság támogatása.** Az igazságügyminiszter leiratot intézett a kerületi előjárók értekezletéhez, amelyben kívánatosnak jelzi azt, hogy a kerületi közjótékonsági és gyermekvédelmi bizottságok a maguk hatáskörében támogassák a gyermekbiróságok működését. A gyermekvédelmi bizottságoknak a fontos szociális ügy iránt érdeklődő tagjai ugyanis a bírósági tárgyalást megelőzőleg tanulmányozhatják a fiatalok bűnösök egyéniségét, életviszonyait, környezetét, ezekről a bírának adatokat szolgáltatathatnak a tárgyalás után pedig felügyeletet gyakorolhatnak a bűnös gyermekek magaviseletét felett. A kerületi előjárók a mai, Hanvai Sándor elnöklésével tartott ülésükben kijelentették, hogy a legnagyobb készséggel támogatják a minisztert ebben a törekvésében és minden kerületből 3—4 olyan egyént fognak javaslatba hozni, akik ennek a célnak a fontosságától át vannak hatva és akiktől ebben a nagyfontosságú ügyben rendszeres munkát lehet várni.

— **Felfüggesztett pap.** Goszpicban felfüggesztették Majstorovics Miklós görögkeleti gimnáziumi papot, aki nem tett eleget a kormány azon rendeletének, mely szerint görögkeleti lelkészek mint hitoktatók nyilvános okmányok aláírásánál eziről irást használnak, amiért a felfüggesztésnek be kellett következnie.

— **Sorozáson gyilkolt.** Borosjenőn Kies János kereskedőhöz bement Herbely Miklós bekszegi román kereskedő, aki sorozásra indult. Az üzletben összeveszett Kissel és súlyos szurás sebeket ejtett úgy Kisen, mint az atya segítségére siető leány is. Az esetről értesítették a csendőröket, akik Herbelyt letartóztatták. Amint az eset közfőrré vált, több román követelte Herbely kibocsátását. A csendőrök szétzavarták a tömeget és többeket letartóztattak.

— **Szerelme.** Székesfehérvárt Riegler Erzsébet fiatal leány szerelmi csalódás következtében ma egy éles konyhakéssel szíven szúrta magát s mire észrevették, meghalt.

— Tolsztoj barátját kitiltották. A tulai fő-kormányzó kitiltotta a kormányzóság területéről Csertkovot, Tolsztoj legjobb barátját s elrendelte, hogy három nap leforgása alatt költözzék el, különben kitoloncolják.

— **Bányakatasztrófa.** Evansvilleből (Indiana) táviratozzák, hogy a sunnysidei szénbányában tegnap robbanás volt. A robbanás idején harminczhét bányász dolgozott az aknában. Eddig csak két munkást sikerült megmenteni. Attól félnek, hogy a többiek mindannyian elpusztultak. Később érkezett távirat szerint a sunnysidei szénbányában történt robbanás következtében öt bányász meghalt, husz megsebesült.

— **Vagdalkozó pénzügyőrök** Vasárnapra virradó éjszaka véres botrány játszódott le a Kerepesi-ut 144. számú vendéglő előtt. Sándor Antal postatiszt éppen a kocsmából lépett ki, amikor szembe találkozott Makkai János, Császár György és Lőrincz József pénzügyőri vigyázókkal. Hamarosan szóváltás támadt, majd a pénzügyőrök kardot rántottak és a postatisztet megvagdalták. A szerencsétlen ember a fején és a vállán sebesült meg és vértől elborítva összeesett. A mentőket hívták hozzá, akik sérüléseit bekötötték és a lakására vitték. A vagdalkozó pénzügyőrök ellen a rendőrség megindította a vizsgálatot.

— **Könyvkötők országos kongresszusa.** A könyvkötő munkások országos kongresszusa vasárnap tanácskozott Budapesten. A szakszervezeti tanács nevében Jászai Samu üdvözölte a küldötteket, utána Arad, Debreczen, Fiume, Győr, Kassa, Miskolcz, Szeged, Temesvár és Veszprém küldöttei tettek jelentést a mozgalom állásáról. A vezetőség terjesztette elő ezután jelentését, amelyet hosszabb vita után egyhangúlag elfogadtak.

— **Rablógyilkosság.** E hó 18-án este Nagypál Elek felvinczi jómódu gazda az esti vonattal vásárra indult Radnóthra, hogy ökröket vásároljon. Mikor 18-án délután 2 órakor társai, kik szekéren elmentek, hitták, hogy tartson velük hazafelé, azt felelte, hogy még kissé körülnéz és ha nem talál magának való jószágot, az éjjeli vonattal visszajön. Az éjjeli 2 órai vonattal tényleg haza is érkezett és alig száz lépésnyire a falutól, a hidnál elrejtőzött ismeretlen tettesek *fejzsapásokkal hátulról orvult megdadták* és az életerős, 42 éves embert *agyonütötték*. A nála levő pénzt, körülbelül 800 koronát elrabolták. Özvegye és öt kiskoru árva gyászolja. A tetteseknek eddig nyomuk sincs.

— **Egy iskolai igazgató balesete.** Fiuméből jelentik: A magyar-horvát hajóstársaság Istriano gőzöséről tegnap délelőtt közvetlenül az abbáziai kikötő bejáratánál Witt József budapesti iskolai igazgató a tengerbe esett. Witt a hajókorlátra támaszkodott és az egyensúlyt elvesztette és beleszedült a tengerbe, hol fuldokolni kezdett, de a gyorsan segítségére siető „Szamos” gőzös megmentette és Fiuméba hozta. Beszállították a fiumei városi kórházba, ahol az ijedségtől és a hideg fürdő következtében most beteg fekszik.

— **Eletunt tüzérőnkéntes.** Vasárnap délután egy órakor Zugligetben egy tüzérőnkéntes mellbe lötte magát. A mentők halálos sebével a 17. számú helyőrségi kórházba vitték. A rendőrség megállapította, hogy az életunt Lóri Imre tüzérőnkéntes, aki a polgári életben magánhivatalnok volt. Két levelet találtak nála, amelyek közül az egyik zárt volt s az édes anyjának, Lóri Gézánnának volt címezve. A másik nyitott levél volt, amelyben a fiatalember azt írja, hogy megunta a szolgálót s azért lesz öngyilkossá.

— **Letartóztatott zálogjegyesalók.** A rendőrség ma veszedelmes szélhámos bandát leplezett le. Szombaton beállított Kertész Mór ékszerész Vörösmarty-utca 19. számú üzletébe Pollák Arnold üvegkereskedő, aki egy 900 (koronáról kiállított zálogjegyet kínál megvétele. Kertész óvatossá volt, érdeklődött a zálogházban és kiderült, hogy hamisított. Kertész nyomban feljelentést tett a rendőrségen, amely a nyomozás során megállapította, hogy Pollák Arnoldot is becsapták. Pollák a zálogjegyet a Király-utca és Izabella-utca sarkán levő Károly-kávéházban vette Pollacsek Gyula 32 éves jegyződtől, a Parisiana-mulató páholyrendezőjétől. A rendőrség kinyomozta, hogy Pollacsek Gyula, aki lopásért már többször volt büntetve, egy zálogjegyesaló-szövetség tagja. Társai Szemerédy Lajos 33 éves rovott multu hivatalnok és Hermann Gyula 39 éves munkátalan ember. A hamis zálogjegyet Hermann gyártotta, Szemerédy és Pollacsek értékesítették. Rendszeresen üzték a

szélhámoságot. A rendőrség Szemerédyt és Pollacseket letartóztatta. Hermann Erzsébetfalván lakik. Dr. Tömöri Jenő, Hermann Jenő és Temesvári Jenő néven szokott szerepelni. A rendőrség megkereste az erzsébetfalvai csendőrséget, hogy Hermann tartóztassa le.

— **Mi történt az erdőben?** A Debreczen határában levő guthi-erdőben rémes rablógyilkosság történt tegnapra virradó éjszaka. Az erdőszlak mellett, a bozótkban holtan találták a hatvan éves özvegy Bakos Andrásné. Nyakán *fojtogatás nyomai* voltak láthatók és sok más körülmény is azt mutatta, hogy az asszonyt *meggyilkolták*. Bakos Andrásnének az erdő szélén volt egy kis házikója és néhány hold termőföldje. Csupán tizenhét éves félkegyelmű fia lakott vele. Bakosné abból élt, hogy szomszédainak, kisebb gazdálkodó embereknek adott kölcsön pénzt csekély kamatra. Földje is hozott neki valamit, ugyannyira, hogy sokszor néhány ezer korona készpénze is volt. Pár nappal ezelőtt szintén nagyobb összeget kapott és úgy látszik, hogy erre számítottak a rablógyilkosok.

— **A félelem nyomorékja.** Rettentő félelem gyötört Nagyváradon egy M. Kálmán nevű villamos kalauzt. Attól félt, hogy behívják katonai szolgálatra és el kell mennie háborúba. Társai sokat mulattak rettegéseiről és ugratták is. Tegnap délelőtt, amint a kocsiján haladt, egyik kalauztársa átkiáltott hozzá:

— **Láttam a rendőrnél a behívót!**

Erre annyira megijedt a szerencsétlen ember, hogy azonnal felváltatta magát, hazament és a fejszével leütötte két ujját. A felesége rémülve látta a vérző sebbel betántorgó embert, akit orvosi kezelés alá vettek. Súlyos sebével most beteg fekszik és bizonyosan az állását is elveszti, mert hibáskezű embert a villamos vasut nem alkalmazhat.

— **Felhívás.** A budapesti II. kerületi felsőkereskedelmi iskola igazgatósága fölhívja az iskola volt tanítványait, tudassák jelenlegi foglalkozásukat és lakásukat, hogy az intézet huszonöt éves fennállása alkalmából az iskola értesítőjében ezeket az adatokat közölhesse.

— **A szabómunkások mozgalma.** A budapesti férjuszabók ipartestületének kiküldöttjei tegnap délelőtt tanácskoztak a munkások vezetőivel a munkabér emelése dolgában, délután pedig nagygyűlést tartottak a mesterek. A gyűlésen Cserna Lajos szabómester elnökölt, akinek indítványára a gyűlés többsége tiszszálatékos béremelést szavazott meg; a munkások képviselői kijelentették, hogy megbízóknak az ajánlat elfogadását fogják tanácsolni. A Szabómesterek Országos Szövetsége tiltakozik ez ellen a döntés ellen s azt mondja, hogy az ipartestület vezetősége taktikázik s el akarja hitetni a közvéleménnyel, hogy a munkások megadták a béremelést.

— **Bűnös asszony.** Veszedelmes nő híreben áll Józsa Györgyné született Bartos Katalin 40 éves szülésznő. Bűnbe esett leányoknak segítkezik bűntudásuk következményeinek az eltüntetésében. Veszedelmes múltéineg rendszeren súlyos kimenete van és a boldogtalan páciens, aki segítségért fordult hozzá, vagy elpusztul, vagy egész életére megnyomorodik. Józsané már többször volt büntetve. Nemrég egy nyomdászleány miatt letartóztatták. E hónap 18-án bocsátották szabadságra a vizsgálati fogságból s már is visszakerült a börtönbe. Most egy kávéházi felirónő és egy cseleddányon végzett mütétet, de mind a ketten annyira megbetegedtek, hogy kórházba kellett menniök ahol kitudódott a szülésznő bűne. A rendőrség ezek után Józsa Györgynét letartóztatta.

— **Tettenért vasuti tolvaj.** Veszedelmes és vakmerő vasuti tolvaj került tegnap a nagyvárad rendőrség kezébe. A tegnap éjszaka félhárom órakor Budapest felől érkező vonatnak egy másodosztályú fülkéjében egy brassói kereskedő elaludt és nem vette észre, hogy időközben egy felhajtott galéros alak lépett a kupába, aki mindjárt belfüggő nyözte a fülke ajtaját. Biharpüspöki állomásra érkező a kereskedő arra ébredt, hogy átható szag tölti be a levegőt és egy fiatal ember zsebkendőjével legyezi, a másik kezével pedig a zsebeit kutatja. Hirtelen tisztába jött a helyzettel, hogy az idegen ki akarja rabolni, kiugrott tehát a fülkéből, fellármázta az utasokat. A rablót lefogták és a nagyvárad rendőrségnek adták át, ahol kiderült, hogy a rabló nem más, mint Ballér József notárius vasuti tolvaj, aki kloroformos zsebkendővel akarta elkábítani áldozatát.

— **Halálos arczútlítás.** Fiumében Dobrillo Mario munkás egy mulatság után hazatérve összeveszett a vele közös háztartásban élő Sirola Albinával. A veszekedés közben Dobrillo aly erősen ütötte arczútl Sirola Albinát, hogy az összeesett és azonnal meghalt. Dobrillat letartóztatták. A vizsgálat megindult s az asszonyt felboncolják.

— **Halálozás.** Almássy Géza Jász-Nagykun-Szolnokmegye volt főispánja vasárnap délelőtt a Baross-utca 21. számú házában levő lakásán meghalt 60 éves korában. Hosszabb idő óta érmeleszedésben szenvedett, néhány nap előtt ágyba került és a kór hamarosan megölte őt. Halálát nagy és előkelő rokonság gyászolja. Holttestét vasárnap este az entreprise diszfurgonján kiszállították a Kerepesi-uti temető halottasházába és ott helyezték ravatalra. Temetése holnap, kedden, márczius hó 23-án, délután 4 órakor lesz a kerepesi temető halottasházából. A haláleset hírére a Nemzeti Társas-kör homlokzatára kitűzték a gyászlobogót.

Kinszky Erzsébet hercegné, Kinszky Károly herceg rendelkezési állományban lévő követ neje ma Egyiptomban meghalt.

Tömösközy Sándor állami tanító neje, Nyikos Ida 35 éves korában Jászkerekegyháza meghalt.

Kovács István, aki a vidék közgazdasági érdekeinek fellendítése érdekében hasznos szolgálatakat tett, 37 éves korában Ditróban meghalt.

F. Kovács Gergely 48-as hónap meghalt.

Pétervári Jentik, hogy Chilkow herceg volt közlekedési miniszter hirtelen meghalt.

Talpai Kádebo Margit életének 26-ik évében, hosszas és súlyos szenvedés után Budapesten elhunyt.

Csömöri gróf Zay Imréné, szül. dornburgi Hilberth Stefánia hosszas betegség után életének 31-ik évében meghalt Budapesten.

Özv. Horváth Jánosné, szül. Schneider Mária hosszas szenvedés után, életének 67-ik évében meghalt Budapesten.

Remner tanár, német titkos tanácsos ma, délelőtt meghalt Berlinben.

Id. Wallentinyi Samu, az egyházszervezési ág. c. egyháznak negyvenegy éven át jelkése, Nógrádvarmegye törvényhatósági tagja március 21-én élete 68-ik évében hosszu szenvedés után Rimaszomban elhunyt. Az elhunytat nagyszámú rokonság és számos tisztelője gyászolja.

Rózsamesey Béla, volt iparos, 78 éves korában meghalt. A megboldogult széles körökben ismerték és tiszta jelleme és szívósága számtalan barátot és tisztelt szerzett neki. Temezése számtal délelőtt 10 órakor lesz a rákoskeresztúri temető halottasházából.

— **Eltűntek.** A rendőrségen ma a következők eltűnését jelentették be: Budai Lajos bülesei születésű 36 éves kosárfonó (lakott: Ujpesten Vörösmarty-utca 2.), Feyer Mayer szabósegéd (Klauzál-tér 13.), Fekete Rozália keszi-i születésű 23 éves rendőri felügyeletű leány (Nap-utca 7.), Sztaszek Lujza 16 éves iskolás leány (Angyal-utca 12.), Adám Leó 43 éves napszámos (Gát-utca 14.), Kiss Albert máv. kőműves 21 éves felesége, Baranyi Zsuzsanna összeveszett a férjével és azután eltávozott Thököly-ut 20 számú lakásáról s azóta nyoma veszett. Az eltűnteket nyomozza a rendőrség.

— **Rendőri hírek.** *Eletunt kocsis.* A Kórház utcában ma éjszaka elmentett nyakkal eszméletlenül találtak Szilágyi Lajos kocsis. Mellette feküdt a hosszu könyhakés, amelyvel maga vágta el a nyakát. Az életuntat a Margit-kórházba szállították. — *Ehrentreu és Fuchs Teréz-köruti cég* feljelentést tett a rendőrségen, hogy Pollák Adolf botfalui születésű 46 éves pénzbe-szedő üzletfeleitől 2000 koronán felül összeget beszédett és megszökött; Valószínű, hogy Amerika felé vette útját. Pollák már járt Amerikában. Akkor is sikasztás miatt szökött meg s amikor elévült a büne, visszatért. — *Megszöktetett leány.* A minap bejelentették a főkapitányságon, hogy Kunikó Hermin 20 éves házielény eltűnt szülőinek Öhegyi-ut 9289. számú lakásáról. A szülők azt hiszik, hogy a leányukat Székely Ferenc egyesületi hivatalnok szöktette meg és titokban nőtt vette. A romantikus história ügyében a rendőrség megindította a vizsgálatot.

x **A Fővárosi Orfeum és a családok.** Ez a két fogalom néhány év előtt még nagyon ellentétes volt, ma azonban egyik a másik nélkül már el sem képzelhető. Nagy fáradságba került Waldmann Imrénének, az Orfeum igazgatójának, amíg megtudta győzni a közönséget arról, hogy a variété-művészet és a teljesen fehér jellegű műsor igen szépen megférnek egymással, de most már igazán nincs budapesti előkelő család, amely még a napfénytől is feltékenyen őrzi a bakfislányát a legnagyobb lelki nyugalommal neviné el az esti előadásokra. A délutáni előadásokról nem is beszélünk. Oda, ovodás és elemi iskolás gyermekeket oly nagy számban küldenek szülőik, hogy alig van hely a felöltött részére. A mult vasárnap esti előadás az igazgatóság statisztikát készített és megállapította, hogy szatizzenkilencz uri leányka jelent meg szülői kíséretében. Hát emel nagyobb diadalt a variété-irány Budapesten még sohasem vívott ki. Waldmann Imre igazgató megbízhatósága és céltudatossága biztosítja azt, hogy a Fővárosi Orfeum, ugy, mint eddig, ezután is kizárólag olyan irányban fog haladni, amely nemcsak hogy a pikantérialeghalványabb árnyalatát, hanem még az egyszerű izléstelenséget is számúzi szinpadáról. Hogy a Fővárosi Orfeum nyolcz év óta kultivált teljesen tisztességes irányba nemcsak a nagyközönség, hanem a sajtó teljes elismerését is kivívta, annak az a jele, hogy a Budapesti Újságírók Egyesülete idei nagy estélyét e hó 31-én a Fővárosi Orfeum összes helyiségeiben rendezi.

x **Kötények** legezészerűbb ajándék. 10% engedmény Röslernél, Budapest, V., Harminczad-utca és József-ter sarkán.

x **Bob-hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.**

x Fodor-féle vivóterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordították a gyermektorna- és vivására.

x Polgár Sándor orvosi műszer, kötszer és sérvkötőgyár, mely 15 év óta fennáll, a legjobb hírnévnek örvendő cég, ahol minden e szakmába vágó cikket, nemcsak a legjutányosabb áron, hanem legtekélyesebben elkészítve kaphatni. Prospektussal vagy felvilágosítással szívesen szolgál Polgár Sándor orvosi műszergyáros, Budapest, VII., Erzsébet-körút 50. szám.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Opera. Goldmark „Sába királynő“-jét vasárnapon este két szerepcserével hozták színre. Az egyik szerepváltozás inkább érdekes, mint fontos és ez a czimszerep személyesítője. Azért érdekesebb ez, mint fontos, mert Sába királynőnk van elég és csak új Szulamithra voltunk tulajdonképpen rászorulva. Szamosi Elza szaporította szingazdag repertoirejét a királynő szerepével és ezzel ismét bizonyosságát adta annak, hogy még akkor is diadalal állja meg helyét, ha véletlenül olyan szerepet alakít, amely nem mindenben felel meg hangjának. Ilyen kétségtelenül a Sába királynője, mert a szerep egyes részeiben túlságosan magas a művésznőnek, de ez nem érintette a különben regyistilű, befejezett, klasszikus alakítást. Majdnem mellékes, hogy egyes hangbeli nüanszok nem fedik a szerep keretét, mert az a mélység, átgondolt felfogás, amely a művésznő alakításában érvényesül, olyan megkapó, mondhatni grandiózus, hogy az említett hangbeli részleteket alig kell bolygatnunk. Igazi királynő minden ízében és ott emelkedik tulajdonképpen művészetének egész magaslatára, amikor a Delia kezd kibontakozni belőle és ott ábrázolja legjobb karakterisztikummal, amikor a misztikus kigyótermészetű asszony nem tud a királynő természetével megbirkózni. A közönség nagy lelkesedéssel ünnepelte a művésznőt. Szulamit szerepét Sebők Sári énekelte ezuttal először. Sok helyütt majdnem kielégített, bár organuma nem mindenütt vitte a rezerszerepet. Mégsem vonható kétségbe, hogy az egész alakítás gondos és precíz tanulmány látszatát kelti. Legjobban sikerült a negyedik felvonásban a királyhoz intézett könyörgése, amelyben tisztán és frissen csengett a magasság, mintha a Sába királynő stíljének megfelelően visszajáról kezdett volna énekelni. A többi szereplők közül Arányi régi, jeles Assádja, Szemere pompás hangú királya és Erdős harsogó, gyönyörű hangú főpapja érdemelnek említést. A zenekar élén Márkus Dezső állt, akit a „Nachtmusik“ briliáns előadásáért külön megtapsoltak. e. a.

(*) Filharmónia. Ma rendezték a filharmónikusok ebben az évadban utolsó hangversenyüket és ezt tekinthetjük jóformán a zenei évad befejezésének. Legalább nagyobb szabású hangverseny alig lesz már az idén. Sajnos, nem mondhatjuk el ezuttal, hogy minden jó, ha jó a vége. A filharmónikusok mai hangversenye nem tartozott a legsikerültebbek közé. Először is nem nagyon szerencsésen választották ujdonságnak Bossi Enrico zenekari variációit. Az olaszba ojtott Strauss Rikárdnak vannak határozottan szép és értékes kompozíciói. A ma bemutatott változatok azonban nem tartoznak ezek közé. Ha Berlioz zenéjét szellemes lármának minősítették, akkor igazán nem tudom, milyen epitetont kellene alkalmazni Bossi művére. Mert az olasz mester tultesz Berliozon, sőt még mesterén, Strauss Rikárdon is. Az ultramodern zeneirányának egyik tipikus termékével állunk itt szemben. Itt-ott felcsillan ugyan benne egy-egy szép zenei gondolat, de az csakhamar elvész a vakmerő és bizarr harmóniai fordulatokban, valamint a rendkívül raffinált, de tagadhatatlanul fényes hangszerelemben. Meglehet, hogy ez lesz a jövő zenéje, de a jelen zenéjének nem fogadhatjuk el. Az est vendége, Playfair Elsie hegedűművész sem elégitette ki várakozásunkat. A fiatal hölgy Brahms hegedűversenyét játszotta. Technikai készsége nem épen elsőrangú. Játéka nem föltétlenül tiszta, előadása pedig hideg és színtelen. A műsornak legélvezetesebb két száma volt az első és az utolsó: Haydn esz-dur szimfóniája és Grieg „Szimfónikus tánczai“.

(*) Az Operaházban holnap, kedden Sleziák Leó cs. és kir. kamaráénekes vendégfellépésével „Aida“ kerül színre. Sleziák Radames szerepét éneklő, külföldi művészbartája, Feinhals Frigyes hajor kamaráénekes pedig szívességből vállalta el Amonzaro szerepét. Aida-t Vasquezné, Amnerist Flattné, a főpapnót Bertz Mími, a királyt Venczell a főpapot Erdős, a hírnököt Ney B. adja. Vezényel Benkó Henrik karmester, rendező Alszeghy Kálmán főrendező.

(*) „A divat“ bemutatója. A Nemzeti Színházban „A divat“ című három felvonásos vígjátékot e hét péntekén mutatják be elsőrendű szereposztásban, stilszerű új kiállításban. Az ujdonság szerzője új ember, Ráth-Végh István, akit a főváros közönsége az Uránia Színházban előadott érdekes felvadásából ismer. „A divat“-ra nagy ambícióval és szeretettel készül a Nemzeti Színház művészsze-mélyzete, amelyben különösen Rákosi Szidi, Lenkey Hedvig, Helvey Laura, Nagy Ibolya, Vizvári Mariska, V. Molnár Rózi, Váradi Ilke, Dezső, Rózsahegy, Somlay jutottak nagyobb szerepekhez. Különösen érdekesnek ígérkezik Váradi Ilke debütje, aki az első felvonásban egy angol dalt énekel.

(*) Erkel Gyula meghalt. Erkel Ferencz legidősebb fia, Erkel Gyula, zenekadémiái tanár, a magyar kir. Opera nyugalmazott karnagya ma délután 5 órakor, 66 éves korában meghalt. Az elhunyt az Erkel-családnak egyik legtehetségesebb és zeneileg legképzettebb tagja volt. Hogy nem játszott a zenevilágban oly nagy szerepet, mint az atyja és Sándor öccse, annak okát nem tehetségének és tudásának inferioritásában, hanem az ő végtelen szerénységében kell keresnünk. Budapesten született 1842. július 4-én. Zenei hajlama már korán megnyilatkozott és nagyon gyorsan fejlődött. Mint tizenhat éves ifjú már a Nemzeti Színház zenekarának tagja, 1863-ban pedig segédkarmestere lett és ebben az állásban a 70-es évekig működött. 1880-ban kinevezték az orsz. Zenekadémiához tanárnak, később pedig ezzel kapcsolatban a operaiskolához a gyakorlati énekosztály vezénylő karnagyanak. Mikor az új Operaház megnyílt (1884.), mint másodkarnagy nyert ott alkalmazást, ettől az állástól azonban néhány év múlva megvált. 1891-ben Ujpesten, amelynek állandó lakosa volt, zenekonzervatóriumot alapított, amely szakavatott vezetése alatt csakhamar szépen föllendült. Erkel Gyula halálával mély gyászba borult a magyar zenevilág.

(*) A Vigszínházban a „Vigyázz a nőre“, Feydeau bohózatának tegnapi előadására a jegyeket az első pénztári órában elkaptokdták. A zsufo-lásig megtelt nézőtérén egész estén át a legviharosabb derűtség uralkodott, amely szinte veszélyeztette az előadás rohamos tempóját. Feydeau művének legközelebbi előadása holnapután, szerdán lesz. Holnap, kedden, a „Király“-t, Flers, Caillavet és Aréne nagyszerű vígjátékát adják Hegedűs Gyulával a czimszerepben.

(*) Auernheimer-bemutató Bécsben. A Burgtheater közönségének kellemes estéje volt. Auernheimer Raul, a szellemes tárczairó, két vígjátékkal lépett a lámpák elé és mindkettővel őszinte sikert aratott. „A szemtelen“ című kis egyfelvonásos házasságtörés körül forog; a másik, a háromfelvonásos, ügyes szatirja a mátkásidőnek. Ebbe „A legtölgdobb idő“-be ugyanis a lakáskeresés, berendezés, stairozás, bemutatkozások annyi keserűség vegyül, hogy a fiatal menyasszony és vőlegény nem jut a sokat emlegetett boldogsághoz.

(*) Fall és León Budapesten. A Király-színház ujdonságának, „Az elvált asszony“-nak, amely eddig 11-szer került teljesen zsufoolt ház előtt színre, a keddi előadásán jelen lesznek a szerzői. Fall és León ugyanis, akik a bemutatón előadásán más elfoglaltságuk miatt nem lehettek jelen, levélben értesítették az igazgatóságot, hogy kedden, e hó 23-án, eljönnek és megnézik „Az elvált asszony“-budapesti előadását. A keddi előadás a bemutatón előadás szereplői játszzák a főszerepeket. Szerdán Janát Ötvös Gitta asszony veszi át, aki nagy ambícióval készül a szerepre és valóságos toalettpompát fog benne kifejtetni. Gondá szerepe ezuttal is Pálmái Ilka kezében marad.

(*) „Hivatalnok urak“ vidéken. Földes Imre nagyszerű darabja, a „Hivatalnok urak“, amely a „Császár katonái“-hoz hasonló vonzerőt gyakorol a közönségre, e héten is háromszor van műsorra tűzve. Holnap, kedden kerül 13-adszor színre és ezenkívül ezirekerül még csütörtökön és szombaton este. A darab sikerének fényes bizonyága, hogy eddig 21 vidéki színházgató szerezte meg és ahol eddig előadták, mindenütt szenzáció volt a sikere.

(*) Komlóssy Emma Aradon. Az aradiak becézött kedvence, Komlóssy Emma, négyszer lápott föl az ottani színházban. A kitünő művész a „Koldusdiák“, „Varázskeringő“ és „Vándorlegény“ című operettekben, valamint a „Tündérlak Magyarhonban“ című népszínműben játszotta el ismert, pompás alakítását és mind a négy este zsufoolt ház lelkes tapsa jutalmazta gyönyörű éneket és élénk játékát.

(*) Az Akadémia ülése. A Magyar Tudományos Akadémia I. osztálya ma este Goldzieher Ignác osztályfőnök vezetésével felolvasó ülést tartott. Elsőnek Tolnai Vilmos, a legutóbb megválasztott levelezőtárg tartott székfoglaló értekezést „A szólásokról“. Utána Némethy Géza „Vergilius hatodik ecológájá“-ról értekezett. Mindkét előadást tetséssel fogadták.

(*) A postások hangversenye. A budapesti m. kir. posta- és távirada Internátus javára rendezett hangverseny vasárnap délután igen szép sikerrel zajlott le. Az egybegyűlt nagyszámú közönség lelkesen ünnepelte a szép programmal fellépő műkedvelőket és professzionista művészeket, kik közül Beöthy Lászlóné és Medgyaszay Vilma aratták a legnagyobb sikert.

(*) Egy asztalos drámája. A szegedi Dugonics-Társaság 1000 koronás drámapályázati díját a „Pesti gyerek“ című darabjával Dálnoki Lajos budapesti asztalos nyerte meg. Dálnoki, aki most 45 éves, már több népdalt is irt.

(*) Művészeti matiné. A délibáb-utcai leánynevelőintézet, amelynek czélját és magas nívouját most már az egész országban ismerik és méltányolják, e hó 21-én délelőtt tartotta harmadik művészeti matinéjét. Az első szám Gömböcshé Galamb Margit feszült figyelem közt megtartott előadása volt a Kézből való jóslásról. Utána Czöndör Anna, az intézet növendéke játszotta zongorán nagy készséggel Butykovy Variációit. Majd Ch. Révy Aurélie ragadta el a közönséget a Sevillai borbély nagy áriája, Makray egy dala és Romeo és Julia valzerával. A művész koloratúrája és énektudása, hangjának szívhez szóló lágy csengése zúgó tapsokat keltett. Feld Irén bájjal olvasta fel Herczeg Ferencz egy novelláját és Miklós Elemér néhány költeményét. Utána Talapkovich Andrea lépett a pódiumra, hogy élnekelje Bihari: Szeptember végén és Grillné: „Az ősi róza“-ról szóló dalát. Hangja a műértő közönségnek nagy élvezetet szerzett.

(*) Új nóták. Ilyen czímmel jelent meg egy csinos kiállítású kottafüzet. Zamatos magyar dalok vannak benne énekhangra, zongorakísérettel. Szerzője Kovács Zoltán, aki a szövegverseket is irta. A nagy népszerűséget érdemlő új nóták ára 2 korona és szerzőnél Mezőtúron kaphatók.

(*) A „Tatárjárás“ Hamburgban. Kálmán Imre „Tatárjárás“ című népszerű operetteje Hamburgban is szíre került, még pedig felvonásról-felvonásra fokozódó sikerrel. A bemutatón közönség a jelenlevő szerzőt is számtalanszor kitapsolta a szereplőkkel együtt.

(*) A Nemzeti Szalon karczagi műkiállítását vasárnap délelőtt nyitotta meg szentesi dr. Tóth Kálmán polgármester a város egész intelligenciájának jelenlétében. Az ünnepélyes megnyitásra sokan jöttek át a szomszéd városokból Szolnokról, Tiszafüredről, Kisujzállásról, Debrecenből és Kun-Madarasból. A kiállító művészek köszönetét Karczag város vendégszerető fogadtatásáért Déry Béla titkár, festőművész tolmácsolta. A megnyitáson részt vettek Ábrahám P. Dezső, Papp Elek országos képviselők, Eötvös tanfelügyelő, a Nemzeti Szalon képviselője Bruch Miksa, Ernst Lajos és Kézdi-Kovács László igazgatók, valamint sok kiállító művész a fővárosból és a vidékről. A kiállítás egy hétig marad nyitva. Az érdeklődés a városban általános, a művásár mindjárt az első nap megindult.

(*) Szimfónikus estély. Vasárnap, e hó 23-án este fél 8 órakor lesz az Országos Szimfóniai Zenekar ezidei negyedik, utolsóelőtti hangversenye Kun László vezetésével a Zenekadémia dísztermében. Az estét Gluck Kristóf „Iphigénia Aulisban“-megnyitja. Ez követi az est magyar ujdonsága, a szép tehetségű Perényi Scherzínója. A hangverseny külföldi modern ujdonsága pedig az amerikai Mac Dowellnek eredeti indiánus-dallamokon felépült szvitje. Schubert világhírű H-moll szimfóniája következik. Az est betétezőse Liszt Ferencz hatalmas első magyar rapszódája lesz.

GYÓGYITHATÓ A SÉRV?

E kérdéssel foglalkozó tanulmány most hagyta el a sajtót. Barkin-ké díjazással zárt borítékban megküldi.

POLLITZER SÉRVAMBULATORIUM
speciális orvosi rendelés-intézet
Budapest, Kossuth Lajos-utca 8., félelem.
Egész nap orvosi ingyenes rendelese.

FŐVÁROS.

(Változás a közigazgatási ügyosztályban. Dr. Bárczy István polgármester Folkusházy Lajos tanácsjegyző helyébe, aki tudvalevőleg helyettes tanácsosi minőségben a katonai ügyosztály élére került, dr. Csopor József tanácsjegyzőt helyezte át a közigazgatási és közlekedési ügyosztályba.)

(Budapest egészségi állapota. A tisztviselői hivatal kimutatása szerint a ragadós betegségek állása a fővárosban a múlt héten a következő volt. Megbetegedések: hasi hagymáz 2, kanyaró 124, skarlát 80, számarhurut 11, ronsoló torok- és gégelelő 26, bányahimlő 28, járványos fültömrigyő 9, trachoma 69, lépfene 1. Halálozás: kanyaró 6, skarlát 3, ronsoló torok- és gégelelő 1, gyermekágyi láz 3.

(Az elemi iskolák és a szakfelügyelet. A fővárosi közoktatásügyi osztályának vezetője, gróf Festetics Géza ma körlevelet intézett az elemi iskolák vezetőihez, amelyben hivatkozással a nagy áldozatokra, amelyeket a fővárosi közönsége az iskolai ügy érdekében hoz, annak a nézetének ad kifejezést, hogy a főváros méltán elvárhatja, hogy iskolái az ország legjobb iskolái közé tartozzanak. Bármilyen nehézségeket kell a tanítónak leküzdenie, hogy az iskola érdekében sikeresen működhessek — mondja a tanácsos — forduljon bizalommal a szakfelügyelő tanácsához, melynek hivatása a tanítókat nehéz munkájában szívesen támogatni. „Csak akkor remélhetjük, hogy a nevelésnek erősebb művelő hatása lesz, ha az iskolákban a tanítók példája és a jó ízlést terjesztő nemes társalgása a kultúra számára kedvező szellemet teremt s a színvonalon további emelkedését lehetővé teszi. Remélem, a székesfőváros tanítói és tanítónői átérzik intenczióimat s igekezni fognak megteremtési iskoláinkban azt a szellemet, mely a további fejlődésnek éltető levegője, s az iskolához fűződött minden szép reményünk életre keltője.“

(A párisi nemzetközi utügyi kongresszus. A főváros tanácsa Vosits Károly tanácsosnak és Fock Ede főmérnöknek az 1908. év folyamán Párisban tartott nemzetközi utügyi kongresszusról bemutatott alapos, kimerítő beszámoló jelentését tudomásul vette. A jelentés szerint a legközelebb 1910-ben Brüsszelben tartandó kongresszus előkészítése és rendezése czéljából állandó előkészítő bizottság alakult, amelybe Vosits Károly tanácsost is kijelölték, akit egyúttal az alapszabályok végleges megvitatása czéljából a hónap 29-én Párisban tartandó értekezletre is meghívták. A tanács Vosits tanácsos előadása alapján a fővárosnak ezen az értekezleten való külön képviseltetését szükségesnek nem tartja, de tekintettel az utügyek mindinkább fokozódó jelentőségére, elhatározta, hogy az alapítandó egyesületbe egy tag-sági helylyel belép és a jövőben tartandó kongresszusokon tagküldöttje utján tevékeny részt vesz.

(A cselédszerzők díja. A főváros a cselédszerzőkről szóló szabályrendeletet tudvalevőleg több pontjában módosította. E módosítások közül a legfontosabb az, hogy a közvetítés díját csakis a hely elfoglalását követő nyolczadik napon követelheti a cselédszerző, de ha tizenöt napon belül a cseléd elhagyja a helyét, a cselédszerző köteles vagy visszafizetni a közvetítési díját, vagy díjtalanul más cselédet hozni. A budapesti foglalkozásközvetítők és cselédhelyezők ipartársulata e módosításokat sérelmesnek találta és a tanács utján felebbezést jelentett be ellenük a belügyminiszterhez. A tanács a felebbezést a szabályrendelet kihirdetési idejének lejártá után fel fogja terjeszteni a belügyminiszterhez.

(Hegypályák a Várba. A kereskedelmi miniszter értesítette a fővárosi közönséget, hogy Kúszler Henriknek a budai Lánczhid-térről az Albrecht-uton és az Ostrom-utczán át a Szénatérig, továbbá a Batthyány-térről a Franklin- és Gimnázium-utczákon át a Várba vezetendő hegyipályákra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta.

(A főváros italmérsi illetéke. A pénzügyminiszter a fővárost az 1907. évre megillető italmérsi illetékre 600.000 korona előleget utaltványozott, amely összeg 75.900 korona 85 fillérrel haladja meg a főváros tényleges járandóságát. Arra való tekintettel, hogy a fővárosnak az 1908. évi italmérsi illetékjárandósága ez idő szerint még pontosan meg nem állapítható, a pénzügyminiszter erre a járandóságra 525.000 korona előleget folyósított.

EGYESÜLETEK.

(—) Az Országos Magyar Izraelita Közművelődési Egyesület. Nagy és előkelő közönség részvételével vasárnap délelőtt tartotta a Pesti Izraelita Hitközség Sip-utczai házában díszteremben alakuló közgyűlést. Az új egyesület czélját világosan kifejezi czíme: a magyar zsidóság köz-művelődési ügyeinek fölkarolása.

Dr. Hevesi Simon főrabbi nyitotta meg a közgyűlést rövid beszéddel. Az egyesület, mondta, a magyar zsidóság szellemi életének fejlesztésére törekszik. Meg akarjuk ismertetni a zsidóságot szellemi kinézetével, mert sajnos, meglazult a vallásos érzés és sokan vannak, akik nem is ismerik vallásuk magasztos tanait.

Beszéde végén átadta az elnöki széklet dr. Leitner Adolf országgyűlési képviselőnek, aki, miután röviden üdvözölte az alakuló közgyűlésen megjelent közönséget, fölkerete dr. Weiler Ernőt az alapszabály-tervezet bemutatására. Az alapszabály-tervezet szerint az egyesület czélja a zsidó vallás eszméinek magyar nyelven való ismertetése, a vallásos gondolkodás terjesztése, a magyar zsidóság köz-művelődési ügyeinek fölkarolása, azoknak hazafias és vallásos szellemben való gondozása, a hitfelekezeti iskolák támogatása, az iskolák fennmaradásának biztosítása és végül az, hogy a felekezeti iskolák ügyei iránt társadalmi uton érdeklődést ébresztszen és az ország zsidó polgárait a felekezeti összetartásban, a hazafias, vallásos szellem ápolásában, a hithűség megőrzésében egyesítse.

Az alapszabályokat két óra hosszat tartó vita után elfogadta a közgyűlés, amely ezután a választásokat ejtette meg:

Tiszteletbeli elnökök lettek: *Hatvany-Deutsch Sándor*, báró *Gutmann Vilmos*, báró *Kornfeld Zsigmond*, dr. *Kohn Sámuel*, dr. *Mezey Mór*, dr. *Weinmann Fülöp* és *Winterberg Gyula*. Tiszteleti tagokká ezeket választották: *Herzmann Bertalan*, báró *Herzog Péter*, *Kiss József*, özv. *Neumann Arminé*, dr. *Stiller Bertalan*, *Weisz I. Manó* és lovag *Wechseltmann Zsófia*. Elnök: báró *Herzog Mór Lipót* lett, társelnök: dr. *Hevesi Simon*, alelnökökké: dr. *Grauer Vilmost*, dr. *Köhner Adolfot*, dr. *Leitner Adolfot*, csepeli *Weisz Manfredet*, dr. *Adler Illést* és dr. *Fischer Gyulát* választották. Titkár: dr. *Weiler Ernő*, pénztáros: *Fleischl Károly*; ellenőrök: maróthi *Fürst Bertalan* és *Krasznai Aladár*, könyvtáros: dr. *Blau Lajos*, háznagyok: dr. *Neumann Árpád* és dr. *Zahler Emil*, ügyész: dr. *Hevesi Illés*, számvizsgálók: dr. *Ágoston Pál*, *Ribári Mór* és dr. *Stein Emil* lettek. Kivülök 48 tagu igazgató-tanácsot és 100 tagu központi választmányt választottak.

A választások mezejtése után *Leitner Adolf* országgyűlési képviselő indítványára küldöttség ment báró *Herzog Mór* Lipótert, az új elnökért, akit a közgyűlés közönsége terembe lépésekor lelkes éljenzéssel fogadott. *Leitner Adolf* üdvözlő beszédére az új elnök a következő figyelemreméltó szép beszédet mondta:

Tisztelt közgyűlés! Mélyen meghatva megválasztásom által, szívem mélyéből mondom Önöknek hálás köszönetet ezen megtiszteltetésért. Biztosítom Önöket, tisztelt Uram, hogy ha talán gyenge tehetségű is, de mindenesetre erős akarral fogom kiváló munkatársaimmal vállvetve, egyesületünk felvirágozását tölem telhetőleg előmozdítani. Hogy pedig végtelen örömmel vállalkozom itt a közreműködésre, annak rugója, ösztön megvallom, azon magasztos jelszó, amelyet az imént megalakult egyesületünk zászlójára írt, t. i. „a magyar zsidó köz-művelődésnek fejlesztése hazafias alapon“. Én, tisztelt Uram, ezen jelszó megvalósításában ugyanis a magyar társadalomban, sajnos, még mindig fennálló válaszfalak lerombolását, a részben nyílt, de túlnyomólag lapangó fajkülönítő érzelmek leküzdését látom. Legyünk első sorban magyarok! Iparokdjunk az iskolában, a családban, a közéletben, a hazafias köz-művelődést általánosítani és akkor szentül meg vagyok győződve, egyesületünk buzgó tevékenységének már a közel jövőben az lesz az eredménye, mi mindnyájunk hön kívánt czélja: *Egy művelt, egységes, tehát erős magyar társadalom!* Ezen czélra kérem jóindulattal, nagybecsű támogatásukat.

A zajos helyesléssel foglalt beszéddel a közgyűlés délután két órakor véget ért.

(—) Gyermekvédő Egyesület a vidéken. Dunaföldvárrott dr. *Lévai Dezső* állami teleporvos kezdeményezésére egy nagyszabású gyermekvédő egyesület alakult. Az új egyesület elnöke dr. *Baksay László* lett, társelnöke dr. *Hevesi Gyula* s titkára dr. *Lévai Dezső*. Az alakuló gyűlésből táviratilag üdvözölték a belügyi kormányt s az Országos Gyermekvédő Ligát. Ugyancsak az ünnepély

keretében kerültek kiosztásra a belügyminiszter által kitüntetett nevelőszülők közt a jutalomdíjak is. A gyermekgondozás körül különös érdemüket szerzett nevelőszülőket *Rátkay László* országgyűlési képviselő üdvözölte.

(—) Az Országos Halotthamvasztó Egyesület felolvasó estélya. Az Országos Halotthamvasztó Egyesület a hó 24-én, szerdán este hat órakor a régi ország-ház nagytermében tartandó nyilvános felolvasó estélye iránt nagy érdeklődés mutatkozik, miért is ajánlatos, hogy az érdeklődők pontosan megjelenjenek, mert előreláthatólag oly nagyszámú közönség fog résztvenni, hogy a későn érkezőknek nem igen lesz helyük. Az egyesület vezetősége ez uton értesíti a nagyközönséget, hogy belépődíj nincs; az estélyen mindenkit szívesen látnak. A halotthamvasztás kérdéséről értekeznek: *Jászai Mari* asszony, a Nemzeti Színház nagynevű tragikája, ki leglelkesebb harczosa az eszmének és aki az ő csodálatos egyéniségének egész erejével állott be az ügy harczosai közé. Az est többi szereplői: *Kézdi-Kovács László* író és *Pogány Mór*icz műepítész.

(—) A szabadgondolkodók a „Szanin“ elközbizása ellen. A szabadgondolkodók magyarországi egyesülete rendkívüli közgyűlést tartott, mely többek közt a Szanin elközbizásával is foglalkozott. Az egyhangulag elfogadott határozati javaslat tiltakozik az elközbizás ellen.

(—) A Nőtisztviselők Országos Egyesületében a hór úpolásáról tart dr. *Steinberger Sarolta* orvos f. hó 24-én, szerdán este előadást (VI., Andrassy-ut 83.) Az előadást, mely fél 9 órakor kezdődik, zene-zám követi. Tagok által bevezetett vendégeket szívesen látnak az egyesületben. Ezen az előadáson kívül már csak két rendszeres szerda esti előadás lesz az egyesületben és pedig márczius 31-én és az utolsó április 7-én.

A kiváló bőr- és lithumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségél, harutos bántalmaknál kitűnő hatás

Főraktár Budapestben: ÉDESKUTY L-nél.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Eötvös Bálint újrafelvételi ügye. A budapesti büntető törvényszék 1904. év december havában elítélte *Eötvös Bálint* volt országgyűlési képviselőt azért, mert *Kaczián Károlynét* 96.000 koronával megkárosította. Ezt az ítéletet később a királyi ítélőtábla megsemmisítette, az új eljárás során a bíróság sikkasztásban mondotta ki *Eötvös Bálint* tot bűnösnek és ezért az ítéletet mind a három fő-rum helybenhagyta. *Eötvös Bálint* 1907. június 1-én meg is kezdte büntetését a budapesti büntető törvényszék fogházában. Azóta több ízben élt kegyelmi kérvénnyel, de kérvényeinek nem volt fogantatja. Most azután újrafelvételi kérelmet terjesztett elő, új bizonyítékokat csatolt arra nézve, hogy a panaszos nővel, *Kaczián Károlynéval*, annak idején csakugyan olyan szerződést kötött, amelyben életjáradékot biztosít neki. Most sikerült neki a szerződés kópiáját megtalálnia és ez volt a mai újra felvételi tárgyaláson az újabb bizonyíték. A tárgyaláson dr. *Füzesséry* bíró elnökölt, a vádat dr. *Aczél* kir. ügyész képviselte. A bíróság előbb a lefolytatott bűnper iratait ismerteti és csak azután tér át a becsatolt újabb bizonyíték mérlegelésére. Miután az előadó részletesen ismertette a vádlott által az újrafelvétel alapjául becsatolt újabb bizonyítékokat és pedig a megkötött életjáradéki szerződés, továbbá egy 1899. december 6-án kelt kezességi nyilatkozatot, három darab levelet, végül *Hegedüs Ödömnének*, dr. *Eötvös Bálint*nének az újrafelvételi eljárás folyamán felvett tanuvallomási jegyzőkönyvét és ezzel a per anyagának ismertetését befejezte. Ezután dr. *Banha* Gyula ügyvéd, *Eötvös Bálint* védője szólalt fel és kétórás beszédben részletesen fejtegette az újabb bizonyítékok peröntöz körülményeit, ez alapon a kiszabott marasztaló ítélet megsemmisítését kérte. Utána dr. *Aczél* ügyész beszélt és hosszabban foglalkozott az újabb bizonyítékokkal, amelyekről úgy találta, hogy ezek a marasztaló ítéletnek bizonyítékai semmiképpen sem döntik meg. Kérte az ítéletnek helybenhagyását és az újrafelvételi kérelemnek elutasítását. Végül maga *Eötvös Bálint* beszélt hosszabban, maga is a becsatolt bizonyítási anyag per-

WIKUS TÁTRA TEJCSOKOLÁDÉ

döntő lényegét fejtegette. A perbeszédet este háromnegyed hét órakor fejezték be. A bíróság ítéletkihirdetését a bünvádi perrendtartás 456. §-a értelmében csütörtökön déli tizenkét órára halasztotta.

§ A közigazgatási bíróság másodelnökeinek beiktatása. A közigazgatási bíróság teljes ülésében tette le az esküt Szilassy Aladár, a közigazgatási bíróság újonnan kinevezett másodelnöke. A teljesülésben dr. Wlassics Gyula elnökölt és felolvastatván a kinevezési iratok, felkérte a három rangidősebb ítélőbíró, hogy a másodelnököt az eskütel czéljából a teljes ülésbe meghívja. Az elnök meleg szavakkal üdvözölte a másodelnököt és különösen kiemelte azt az örömdetes tény, hogy a bírói testületből történt a kinevezés. Szilassy meghatottan mondott köszönetet kinevezéséért. Ugyanezen a teljesülésben tette le az esküt Hammer Károly, az újonnan kinevezett tanácselnök is. Együttal Szilassy Aladár másodelnökké történt kinevezése folytán a hatásköri bíróság egyik tagsági helye megüresedvén, helyére titkos szavazás útján dr. Hensch Aurél választotta meg a hatásköri bíróságba.

§ A bíróság köréből. A király Kocsán János kisjenő járásbíró a magyarországi járásbírókhoz saját kérelmére leendő áthelyezése mellett a VII. fizetési osztályba sorozott járásbíróvá, Várhelyi Imre máramarosszigeti törvényszéki jegyzőt a felsővisi járásbíróhoz, Kövály Miklós karánsebesi törvényszéki jegyzőt a fehértemplomi törvényszékhez, Szigeti Géza szelistei járásbírói jegyzőt az alsóvereczei, Kapeza Gyula dr. lugosi törvényszéki jegyzőt a szászkabányai járásbíróhoz albirákká, végül Hrdina Kálmán devecseri járásbírói és Barabás István dr. marosvásárhelyi törvényszéki jegyzőket telekkönyvi betét-szerkesztő albirákká kinevezte. Továbbá Szarka Jenő algyógyi kir. járásbírónak a kolozsvári kir. járásbíróhoz, Kilyén Ferenc dévai kir. járásbírónak törvényszéki bírói minőségben a dévai kir. törvényszékhez, Marczelly Béla técsői kir. járásbírónak a máramarosszigeti járásbíróhoz és Laurisn Miklós kalocsa kir. járásbírónak törvényszéki bírói minőségben a kalocsa kir. törvényszékhez saját kérelmükre leendő áthelyezését megengedte.

§ A nagyszerb összeesküvők. Ma reggel kilenc órakor ismét megkezdtek a tárgyalást, miután az elnök és az ügyész egészsége helyreállott. Hinkovics védő különböző kérdéseket intéz Petrovics vádlotthoz, javasolja az 1906. évi akták felolvasását, a midőn Petrovics hazaárulás miatt vizsgálat alatt állt, valamint javasolja egy tanu kihallgatását. A törvényszék csak az utóbbi javaslathoz járul hozzá. A törvényszék dr. Popovics Dusan, mert nevetgéssel megzavarta a tárgyalást, harmincz korona pénzbüntetésre ítélte. Malobabics Rade vádlott rendkívül kihívóan viselkedik és az elnök ismételt rendreutasítja. Mikor pedig a vádlott hevesen támadta Kossutics vizsgálóbíró, aki állítólag naplopónak mondta vádlottat, Acourt ügyész kijelenti, hogy fentartja magának a jogot, hogy rágalmazás miatt vádat emeljen Malobabics ellen. Ezután a déli szünet következett.

A déli szünet után az elnök közli a szenátus határozatát, mely Malobabics vádlottat a törvényszék előtti arcátlan viselkedés miatt kemény fekvőhelyre és börtönléssel sulyosított huszonegy órai sötét zárkára ítélte. Jovanovics György vádlott szintén nem értette a vádat és azt mondja, hogy a vádirat reá nem vonatkozhatik. Az elnök legtöbb kérdésére ezt válaszolja: Nem tudom! Elismeri, hogy Belgrádban volt, határozottan tagadja azonban, hogy Pribicevicsel titkos levelezést folytatott. Jovanovics után Szrnics Antal tanítót hallgatták ki, aki ugyanugy védekezett, mint a többi vádlott. Kihallgatása nem hozott felszínre nevezetesebb mozzanatot.

§ Felsült zsaroló. A váci fegyházból a múlt év végén szabadult ki Bánki Kálmán fegyenc, a ki ott három évet töltött lopás büntetésért. Kiszabadulása után egyenesen a fővárosba jött és itt felkereste dr. Pescha Miklós fehértemplomi volt törvényszéki tanácselnököt, jelenleg orsz. képviselőt s elmondta neki, hogy ő a fegyházból együtt

volt bezárva Dugics Jován János nevű fegyenczel, akit a fehértemplomi törvényszék évekkal ezelőtt gyújtogatás és csalás büntetésért tíz évi fegyháza itélt. Ennek az ítélőbírósnak Pescha volt az elnöke. Bánki elmondta Peschának, hogy Dugics átadott neki egy terjedelmes memorandumot, amelyben leírja, hogy Pescha Miklós törvényszéki tanácselnök az ő bűnygyében szabálytalanul, részrehajlóan, igazságtalanul vezette a főtárgyalást csak azért, hogy Dugicsnak büntetését, Krisztics Mihályt, aki az elnöknek keresztfia, kiszabadítsa és megmentse az elítéléstől. Ezeknek előrebocsátása után Bánki Kálmán kijelentette, hogy Dugics Jánosnak az a terve, hogy kiszabadulása után Pescha Miklós és családját meg fogja gyilkolni. Ő azonban, kellő ellenérték mellett, hajlandó Dugicsot leszerelni és tervétől eltéríteni. Másnap Bánki Kálmán újra felkereste Pescha Miklóst és kétezer koronát kért tőle hallgatás fejében. Ezen kijelentésre Pescha Miklós jelt adott a szobában elrejtözve volt detektíveknek. A budapesti büntetőtörvényszék ma vona felelősségre Bánki Kálmánt zsarolás miatt. Kihallgatták a tárgyaláson Dugics Jován János fegyenczet, akit a váci fegyházból hoztak be. Dugics elmondta, hogy a fegyházból tizenkét hónapig volt együtt Bánkival, akinek elpanaszolta, hogy milyen súlyos igazságtalanság történt. Bánki erre felbízta őt, hogy ha majd kiszabadul, magáévá teszi az ügyét és kieszközli pörének újrafelvételét. A bíróság végül a két detektívet hallgatta ki. A törvényszék bűnösnek mondotta ki a vádlottat a zsarolás kísérletének büntetésében és ezért egy évi börtönrre ítélte. Az ügyész sulyosbításért felebezett, de felebezett a vádlott is.

§ Megszűnt sajtópör. Az 1901. évi képviselőválasztás izgalmainak hatása alatt a szolnoki lapokban élesen megtámadták egymást dr. Kreutzer Mihály szolnoki ügyvéd és Herendy József vármegyei levéltáros. A személyeskedésnek kettős sajtópör lett a következménye, de a felek ma a budapesti büntetőtörvényszék előtt kölcsönös nyilatkozattal az ügyet békésen elintézték.

SPORT.

() A vasárnapi mérkőzések. Nemzetközi. BTC.—I. VFC. 2:1. Bécs báros egyik erős csapata ellen a Budapesti Torna Club tegnap szép és biztos győzelmet aratott. A mérkőzés különben nem volt érdekes, mert hiszen a BTC. már az első percében úgy dolgozott, hogy biztosra vehették a sikert. A másik félidőben egyik legjobb játékos, Simon megsérült és ezért a bécsiek beleegyezésével egyik tartalékjátékost állították be.

Bajnoki mérkőzések. MTK.—UTE. 8:1. Biró: Schubert M. Ferenc (MUE.) A nemzetközi match előtt volt ez a match, melyen 2 újpesti játékost a bíró állított ki, egy pedig ki se jött a II-ik félidőben, úgy, hogy az UTE. nagyrészt csak 8 emberrel játszott s igazán könnyű volt a MTK. helyzete.

URAK—MAFC. 2:1. A Mező-utcai pályán mérkőzött a két csapat. A matchet a szerencsésebb és a saját rossz pályáján otthonosabb csapat nyerte meg. Biró: Horváth János (NSC) volt.

KAOE—III. K. T. és VE. 1:1. A Határ-utcai pályán mérkőzött a két csapat, amelyen KAOE. szép formát mutatott és csak balszerencsének tudható be, hogy a mérkőzés állandó fölénye dacára eldöntetlen volt. Biró: Izsó László (BTC) volt.

BLIE—ETC. 5:0. — Litografia-Egyetértés 3:0 (1:0).

Ezüst labda. 33FC—Törökvs 3:2. A múlt vasárnapi nagy vereség után ez újabb meglepetés a Törökvs hanyatlását mutatja.

Törökvs II. 5:2 (2:0) győzött 33FC II. fölött. BAK—Postás 1:0. Állandó fölénye dacára a BAK. csak a legkisebb gólarányú győzelmet vívta ki a Postások ellen.

Barátságos mérkőzések. FTC—Ferv. SpC. 12:0 (5:0).

FTC. III—Építőiparrajz szakiskolai vál. 4:0. Typographia SC.—Köb. TE. 2:1.

() A gyermekvívás mint testnevelés. A jég-szezon elmúltával a vívás ideje köszönt be. A vívótermek ismét megtelnek és a vívást kedvelő ifjúság fokozott erővel és örömmel hódol a vívás ne-

mes művészetének. Kétségtelen, hogy a fejlődő gyermeknek és az ifjúságnak keresve sem találhatunk egészségesebb és nemesebb szórakozást, mint a vívást. A vívás mellett, hogy az egész testet, az összes testgyakorlati ágazatok között, a legharmonikusabban fejleszti, egyúttal mint lélek- és jellemképző nevelési tényező, fölülte fontos helyet biztosított magának az ifjúság nevelésében. A vívás gyakorlása edzi a testet, fejlejtja a tüdőt, e mellett a gyakorlott vívó szilárd jellemű, bátor és önzertes. A vívás üdvös hatását ismerik mindazok a szülők, kiknek gyermekei rövid néhány hónapi vívógyakorlat után kedvező változáson mentek keresztül. Külföldön már régen modern alapokra fektették az ifjúság testi nevelését, amelyben a vívás igen fontos szerepet játszik. Hazánkban Fodor Károly műegyetemi vívómester az érdem, hogy az ifjúság testi nevelésében változás észlelhető és az ő nagy agilitásának tulajdonítható, hogy ma már a gyermekek számai részesülhetnek egészséges és észszerű testnevelésben. Fodor mester vívótermében (Koronaherceg-u. 3 és Andrássy-ut 88) a gyermektanfolyamok száma évről-évre nagyobb lesz, ami élénk jele a szülők megelégedésének és bizalmának.

() Külföldi mérkőzések. WAC. — Föv. T. O. 5:0 (1:0.) A Föv. TC. bécsi kirándulása sikertelenül végződött. Az I. félidőben még egyenlő ellenfele volt a bécsieknek. A Wiener Athletiksport Club a 25. p-től fogva a durva játék miatt kiállított Kvieter centerhalf nélkül játszott, de a Föv. TC. ezt az előnyt sem tudta kihasználni; sok alkalmat hibáz. A csatársor gólkeptelen volt, csak a védelem felet meg hívatásának. A WAC-ban viszont a csatársor remekelt. A játék mindvégig erőszakos volt, melyet Schindler bíró, valaha WAC. tag, igen erélytelenül vezetett. W. Sp. C.—Kricketer 4:1 (0:1.) Floridsdorf—Viktoria 5:2 (1:0.) Slavia veresége. Smichow nagy szenzációval szolgált tegnap, szép játékkal 3:1 győzött le a Slaviát. DFC. 4:1 győzött a Magdeburgi Viktoria 1896 felett. Teplitzben a Teplitzer FC. 5:1 győzött a Leipziger Spielvereinigung ellen.

() Junior mezei verseny. A Magyar Uszó Egyesület tegnap délután rendezte junior cross-country versenyét a következő eredménnyel: Csapatverseny: 1. MTK. 2. MAC. 3. BEAC. 4. MUE. — Egyéni verseny: 1. Lovass Antal (MTK.) 26 p. 2. Bán Kálmán (MAC.) 26 p. 27 mp. 3. Veress Imre 26 p. 40 mp. A verseny keretében a Róser-intézet versenyét Brandl Béla nyerte meg.

() A csütörtöki és vasárnapi mérkőzések. A csütörtöki ünnepnapon az I. osztályu bajnoksáért csak a Föv. T. C. — Törökvs S. E. játszanak a Hölgy-utcai pályán. — A II. osztályu bajnoksáért döntő jellegű mérkőzés lesz a 33. F. C. — N. S. C. között a millenáris pályán. Postás. — K. T. E., M. A. F. C. — III. ker. T. V. E. — Nemzetközi mérkőzés lesz: W. A. C. — M. A. C. (millenáris pálya.) F. T. C. — W. S. C. (Bécsben.) Vasárnapi mérkőzések. I. osztályu bajnokság: M. T. K. — B. T. C. (millenáris pálya.) F. T. C. — U. T. E. (Ujpesten.) — II. osztályu bajnokság: N. S. C. — K. A. O. E., 33. F. C. — Postás. — Ezüstlabda-mérkőzés: M. A. C. — B. A. K. (millenáris pálya.)

() Az Urlovas Szövetkezet versenynapjai. A vasárnap kezdődő alagi löversenyek alkalmából közzük az Urlovasok Szövetkezetének ez évi versenynapjait: Alag első tavaszi meeting: márczius 28, 30, április 1, 3, 4. — Alag második tavaszi meeting: április 11, 12, 14. — Pozsony: május 3, 4. — Alag nyári meeting: június 10, 12, 13. — Siofok: július 3, 4. — Tatra-Lomnicz: augusztus 8, 10, 12. — Alag szeptemberi meeting: szeptember 8, 9, 11, 12, 14. — Alag novemberi meeting: november 4, 6, 7. Az intézkedés figyelemzetül a közönséget arra, hogy jegyeit láthatólag viselje.

Nyilttér.

E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN
jogi szeminárium

Budapest, IV., Magyar-utca 3.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.

== Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel. ==

SCHMIDL L. GYŐR

ajánl: kakaóport, csokoládét és finom csukorkákat.

Főraktár: VII., Erzsébet-körut 4.

Reggelizés előtt fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle

használat a valódi áldás gyomorbetegségeknek és székesorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot
2-3 óra alatt teljesen
rendbe hozza.
Kis üveg 40 fillér,
nagy üveg 60 fillér.

KÖZGAZDASÁG.

Az ipartörvény bírálata.

Az új ipartörvénytervezet megvitatására a kereskedelmi miniszter által összehívott ankét tárgyalása. —

Első nap.

Budapest, márczius 22.

Az a nagy szaktanácskozmány, melyet *Kossuth* Ferencz kereskedelmi miniszter hívott össze az új ipartörvény tervezetének megvitatására, ma délután kezdődött meg az új városháza közgyűlési termében *Szterényi* József államtitkár elnöklése alatt. Az ankét iránt óriási érdeklődés gyílvánult. A miniszter meghívta arra az összes gazdasági érdekvéviselőket és az összes érdekelt osztályok képviselőit, úgy hogy a körülbelül 250-re becsülhető megjelentekkel a tágas közgyűlési terem szinte zsúfolásig megtelt. A mai napot az általános vita töltötte ki. Igen nagy örömet és megnyugvást keltett *Szterényi* József nagyszabású megnyitó-beszéde, melyben kilátásba helyezte, hogy az összes fölmerült méltányos kívánságokat érvényesíteni törekszik. Kijelentette az államtitkár, hogy — miként az „Egyetértés” azt már előre jelezte — az ipartörvény óriási anyagát a fölmerült egybehangzó kívánságoknak megfelelően több önálló törvényjavaslattá fogják fölosztani. Általában az államtitkár bevezető szavai után mindenki úgy érezte, hogy a meginduló tanácskozások kellő tárgyilagosággal meg fogják találni az ellentétes érdekek leghelyesebb összeegyeztetését. Annál kínosabb benyomást keltett tehát a nemzetközi szociálista párt képviselőjének, *Weltner* Jakabnak zavart előidéző szereplése, amelynek azonban *Szterényi* erélyes fellépése még idejében véget vetett.

A nagyérdemű tanácskozásról következő tudósításunk számol be:

Az ankét tanácskozásait *Szterényi* József elnöklő államtitkár a következő beszéddel nyitotta meg:

Szterényi megnyitó beszéde.

Igen tisztelt uraim! Ma-holnap három éve annak, hogy a jelenlegi kormány megalakult és röviddel megalakulása után *Kossuth* Ferencz kereskedelmi miniszter azt az ígéretet tette, hogy Magyarország iparosságának közel két évtizedes óhaját, az új ipartörvényt lehetőleg mielőbb megalkotja. A miniszter ur, aki a javaslattal szemben, mint általában tárczája ügykörében készült bármely törvényjavaslattal szemben is állást mindaddig nem foglal, míg az érdekeltség véleményét nem ismeri, ezen javaslattal szemben sem foglalt állást és így önként abban a helyzetben vannak, hogy a legmesszebbmenő elfogulatlansággal állanak szemben, a legmesszebbmenő kritikát gyakorolhatják és legyenek meggyőződve, hogy akkor, amikor a kritikát mérlegelni kellene, a törvény megalkotása előtt, akkor a miniszter ur és az ő minisztériuma azt az elfogulatlan tárgyilagos kritikát, amelyet önök és az összes érdekeltség gyakorolni fog, méltányolni és igazságosan mérlegelni is fogja. (Élénk éljenzés.) A javaslattal szemben felmerült kritikát a legnagyobb hálával fogadom, de a legnagyobb eüsméssel is, mert legnagyobb részében nem lépte át a tárgyilagoság korlátait; alapos volt a legtöbb vonatkozásban és nagyrésze irodalmi becses és birt. A kritika egyértelműen hangzott, hogy a javaslat a maga kódexszerű természetével a mi viszonyaink közé kevésbé illik be és sokkal kívánatosabb volna eltérőleg a javaslat tendenciájától nem egységes kódex alakjában, hanem a különböző anyagokat, különböző törvényjavaslat alakjában dolgozni fel. Már most jelzem, hogy a kereskedelmi miniszter ur elhatározta, hogy az érdekeltség nagyrészen ezen óhaját a legnagyobb készséggel teljesíti. (Élénk éljenzés és taps.) A javaslatot eddigi alakjában fogjuk ugyan tárgyalni, de a törvényhozás elé annyi külön-külön javaslat alakjában kerül, ahány külön önálló tárgyat ez az anyag felöl.

Bár nem végleges ez a beosztás, amelyet közlök, mert hiszen ez a feldolgozás rendjén fog inkább kialakulni, körülbelül ilyen beosztást nyer az anyag: külön törvényt fog alkotni az ipari rendszert tartalmazó tulajdonképeni ipartörvény, amely az iparüzést, az ipari gyakorlatot, szóval az ipartörvénynek az adminisztratív részét, — a munkásvédelmet kivéve belőle, körülbelül a mai ipartörvény anyagát fogja tartalmazni. Külön törvényjavaslat fogja felölelni az iparoktatást, mint amely önálló, a maga egészében egységes anyag.

Ismét külön törvényjavaslat szabályozza az eltérő természetű vándoripart, házalást, megrendelés-gyűjtést, amely így összefoglalva, ismét egységes egészet fog képezni. Míg a tulajdonképeni ipartörvény az állandó helyhez kötött ipari foglalkozást fogja szabályozni, addig az említett harmadik javaslat az ipar és kereskedelem mozgó részét fogja tárgyalni és így ismét önálló törvényjavaslatot alkot. Következnek most az a nagy rész, amelyet a törvényjavaslat munkásvédelem címén foglal össze. A legelősebb harcz folyt ennél a munkaközvetítés körül. Minthogy egyetlen érdekeltségi tényező sem lelkesedik a kötelező hatósági munkaközvetítésért, — bár meggyőződésem, hogy az egyedüli helyes megoldás a munkaadók és munkások közti harczban a munkaközvetítést illetőleg a hatósági közvetítés, amely teljesen pártatlan, — mindazonáltal előre jelzem, hogy ezt a kérdést a magunk részéről egyáltalában nem kívánjuk erőltetni. Ha magának az érdekeltségnek nem kell, ha maga az érdekeltség nem látja még elérkezettnek az időt arra, hogy a kérdés ilyen radikálisan szabályoztassék, a kormánynak nem áll érdekében önként olyant oktrojálni, amit önök a maguk érdekeivel ellentétben levőnek tartanak. (Élénk helyeslés.) Végül volna az utolsó rész, amely sajjó sebe egész közgazdasági életünknek: az az önálló törzsalakodás, vizsály a munkaadók és alkalmazottak között, amely megbénítja az ipari és kereskedelmi életet. (Ugy van!) A sztrájkra, a munkások kizárására és a békéltető eljárásra vonatkozó rész külön törvény anyaga lesz. Ezek alkotják majd körülbelül azt a keretet, amelyet ma ez az egységes törvényjavaslat képvisel, amelyet a jövőben ezek a törvényjavaslatok fognak helyettesíteni. (Élénk éljenzés.) Még egy megjegyzésére akarok reflektálni a kritikának, amely a gyáripar különböző testületei és ténnyezői részéről hangzott el: ez az az aggodalom, mintha a gyáriparnak eltérő viszonyait a kisipar viszonyaival párhuzamosan, vagy azokkal együttvéve akarnák szabályozni. Érttem a kötelező ipartestületi rendszert. Nem tagadom, hogy ma a kritika ezen irányú részének ismerete után és a gyáripar azon kívánsága mellé hajlok, amely a gyáriparnak az ipartestületi kényszerből való kivételét célozza. (Élénk helyeslés.) Ez a kívánsága a gyáriparnak tehát méltánra fog találni.

Az államtitkár beszédét hosszantartó lelkes éljenzéssel és helyesléssel fogadták, és ezután áttértek az általános vitára.

Általános vita.

Az általános vita során az első felszólaló *Thék* Endre, aki az értekezletnek ragaszkodását és nagybecsülését tolmácsolja *Kossuth* Ferencz iránt, aki az ipartörvény megalkotásával maradandó érdemeket szerez magának, valamint *Szterényi* József iránt, aki lankadatlan munkaerővel segítette a miniszternek ezt a nagy feladatot megoldani. Az ipartörvény-tervezet egyes részében nem látja az iparszabadság elvét eléggé kidomborítva. Kéri, mondja ki az értekezlet, hogy bizalommal várja a kormánytól, hogy a törvényjavaslatot még lehetőleg a jelen országgyűlés tartama alatt megvalósítja; indítványozza továbbá, hogy az értekezlet kérje fel a kereskedelmi minisztert, hogy az írásban beérkezett különböző javaslatok irányelvei és az e tanácskozáson elmondandó beszédek alapján feldolgozott anyagot még egyszer adják ki hozzászólás végett.

Gelléri beszéde.

Ezután *Gelléri* Mór kir. tanácsos, az Orsz. Iparegyesület igazgatója szólalt fel s hosszabb beszédben foglalkozott a hazai iparosok kívánalmival. Mindenekelőtt engedelmet kér, hogy mint egyike ama keveseknek, akik a legutóbbi, közel négyévtizedes iparmozgalmakat végigküzdötte, dióhéjba szorítva ismeresse a hazai iparosok kívánalmainak történetét. Az 1872. és 1884. ipartörvények keletkezésének ismertetésével vázolja az ezek nyomán fakadt küzdelmet, a sűrűn ismétlődő iparosgyűlések határozatainak sarkalatos tételait, egész a legutóbbi kongresszusig, mely már a kész *Szterényi*-féle javaslattal kapcsolatban fejezte ki kívánalmait. Regyelettel emlékezik meg *Streitmann* József, *Ráth* Károly és *Mudrony* Soma utótrő munkásságáról e téren. A történeti ismertetés után elismeréssel szól arról a nagy és értékes anyagról, mely a hazai szaktestületek által e tárgyban készített emlékiratokban összegyűlt s mindenekelőtt általánosságban foglalkozván az alapvető kérdésekkel, nem tartja bajnak, ha a tervezet anyagát több speciális törvényjavaslattal bontjuk szét. Meleg elismeréssel szól a törvény előkészítéséről, illetve anyagának nagy szorgalommal történt összefoglalásáról. Sajnálja, hogy nincs indoklás; nem szivesen látja a törvény által az állami omnipotenciát, beavatkozást, a bürokratizmus túltengését. Sok új költséget is fog a törvény okozni, melyek együttvéve lényeges tehernökvést jelentenek az iparosokra nézve. Szeretné, ha a törvény csak elvi jelentőségű intézke-

désekkel foglalkoznék s a részletek szabályozását (ugymint képzés, mestervizsga, a gyárak berendezésére vonatkozó szabályok) rendeleteknek tartaná fönn, melyeket inkább lehet majd a változó szükség szerint esetről-esetre módosítani. A fontosabb részletekre térve, követeli a képzés komoly igazolását, az inasügy modern szellemben való rendezését, a mestervizsga szabályozását és az ipartestületi hatáskör kibővítését, ezeknek helyi iparfejlesztési tényezővé való kialakulását, a békéltető-bizottsági rendszer fenntartását. A munkaközvetítés országos szervezését a jövő feladatai közé sorozná, mert az iparosság igen tekintélyes része egyelőre a mai állapotok fenntartását óhajtja.

A javaslatnak a gyáripar érdeklő szociális részei tekintetében az a nézete, hogy bizonyos újításokat és berendezéseket nem szabad túlnagy terjedelemben és költséggel a termelőkre hárítani; a sztrájkot egyidőben maguk az iparosok követték, most nem tartják még az időt elérkezettnek a sztrájk kodifikálására; ugyanez áll a kollektív szerződésekre, mely tapasztalat szerint nálunk csak a munkaadót köti. Intézkedést kér az amerikai és sabbotage ellen, különös súlyt helyezne az akkord-bérendszert szabályozására. A munkáskamarák helyett a kereskedelmi és iparkamarákat szeretné egy harmadik osztályljal kiegészíteni és a munkásokat épp úgy kötelező testületekbe szorítani, mint az iparosokat. Végül súlyt helyez a kisipar technikai fejlesztésére, modernizálására lehetőleg olyan szellemben, amint erre *Szterényi* államtitkár pécsi beszédében rámutatott, hogy egy modern ipartörvény mellett az iparfejlesztés gyakorlati irányai is ki legyenek jelölve a hazai ipar egyenletes fejlődésének biztosítása szempontjából.

Gelléri nagyhatású beszédét lelkes éljenzés fogadta. Ezután *Szterényi* József államtitkár kérte az értekezletet, hogy az általános vita során a felszólalók a részleteket mellőzzék.

Szávay Gyula, a debreceni kereskedelmi és iparkamara titkára szólalt fel ezután és konstataálja azt a végtelen jóindulatot, amellyel az ipartörvény-tervezet készítői az iparosság kívánalmait honorálták. A munkaközvetítésnek pártatlan kezebe való helyezését tartja szükségesnek, hogy ez soha se szolgálhasson harci fegyverül a munkaadók vagy a munkások javára. A tervezetnek az ipari és kereskedelmi szervezetekre vonatkozó részét keresztülvihatetlennek tartja. A hatóság kezelés nagyon bonyolult. Szerinte az összehívott rendkívül nagyszámú értekezlet technikailag képtelen a törvénytervezetnek letárgyalására és helyesnek tartaná, ha az egyes érdekeltségek külön-külön tárgyalnák az ipartörvénynek őket érdeklő részeit. Szükségesnek tartja az egyes fejezetek felett általános vita megindítását és azt ajánlja, hogy az alkalommal csupán az ipartörvény egyes részeire vonatkozólag az általános irányelvekben állapodjanak meg és a részletes tárgyalást halasszák el.

Szterényi azonnal válaszolt *Szávay* indítványára és konstataálja, hogy az iparosság évek óta szorgalmazza ezt a törvényt és így nem volna célszerű ennek elhalasztása. Javasolja, hogy a tervezet az általános vita befejezése után fejezetenként tárgyalják és minden fejezet előtt összefoglalva tájékoztatja majd az értekezletet az írásban benyújtott észrevételekről.

Melkó Bertalan szólalt fel ezután és azt kívánja, hogy az ipartestületek országos szövetsége mintájára központi hivatalt létesítsenek önkormányzati alapon, mint Ausztria, amelynek hatáskörébe a kisiparosok betegsegélyezési, rokkant- és nyugdíjügye is tartoznék.

Zajos incidens.

Weltner Jakab: A parlament mai alakulásában nem alkalmas arra, hogy azokat a nagy alapelveket, amelyeket az államtitkár megnyitó beszédben hangzottatott, különösen az önkormányzatnak a munkások részére való biztosítását megvalósítsa.

Az elnök figyelmezteti, hogy a parlament felletta áll ezen értekezletnek és itt nem lehet a parlament működését kritizálni.

Weltner Jakab: A parlamentet is lehet bírálni alkotmányos államban.

Az elnök: Napirenden az ipartörvény-tervezet van, a tanácskozás rendje megköveteli, hogy ettől ne térjünk el.

Weltner Jakab: A mai parlamenttől nem várhatja azt, hogy igazságosan döntsön a munkások érdekeit érintő kérdésekben. (Zajos ellentmondások.) A munkások részére nincs egyetlen szószólója sem a parlamentben, aki érdekeit védelmezze. A mai parlament meggyőződése szerint agyon fogja nyomorítani a törvényjavaslattal a munkásvédelmet.

Az elnök: Bármennyire is respektálja a szólás szabadságot, de kénytelen visszautasítani *Weltner* nek a magyar törvényhozásról mondott kritikáját.

(Élénk helyeslés.) Magyarország közvéleménye azért nem rokonszenvez a szociálpolitikával, mert a munkásosztály képviselői ilyen hangot és modort használnak. (Ugy van! Zajos helyeslés.)

Weltner Jakab: Közönséges uszítás ez a hangulat!

Az elnök: Erélyesen figyelmezteti a szónokot, alkalmazkodjék az elnöki intelemhez, különben szigorúbb rendszabályokhoz kénytelen nyulni. (Élénk helyeslés.) Vagy akarják az urak Magyarország munkásosztályának érdekeit képviselni és akkor képviseljék azzal a máltósággal és önérzettel, amelyet Magyarország munkássága joggal megkövetel, vagy zavart akarnak. Ha azonban zavart akarnak provokálni, erre itt nem lesz alkalmuk, mert gondoskodni fogok arról, hogy ez a törekvés meg hiúsuljon. A törvényjavaslatnak tárgyalására meghívta a kereskedelmi kormány a munkásosztály legszélsőbb felfogású képviselőit is, éppugy, mint a mérsékeltteket, mert a kormánynak érdeke az, hogy minden kívánságot meghallgasson, de terrorizálást senkitől sem tűrünk el. És meg tudjuk védeni az értekezlet méltóságát, ha azt bármely oldalról megtámadják.

Ezen incidens után még Bogdány Simon, Koch Károly és Kászonyi Lajos szólaltak fel s azután Szerényi az értekezletet délután fél öt órára halasztotta.

Javulás a tőzsdén.

Budapest, márczius 22.

Míg a külpolitikai hírek általában a helyzet változatlanosságát, vagy rosszabbodását jelentik, addig ma a tőzsdén ismét a békében bizó párt kerekedett felül. A hazai katonai mozdulatokról való hírszolgálat betöltése e tekintetben — úgy látszik — hasznosnak bizonyult, mert azóta sokkal kevesebb anyag van az izgalomra s az egyes katonai intézkedések önkényes — félremagyarázására. Így aztán a tőzsde is a kívánatosabb és a népszerűbb álláspont felé hajlik s a béke fontosságának reményében nagyobb bizalommal lát az üzletkötéshez.

Az értéktőzsde.

Az értéktőzsdén ma a kedvezőbb külföldi jelentések, újra megjelentek az üzlet s az emberek vásárlásokhoz fogtak. A megnyitás ma még gyenge volt ugyan, de később külföldi jelentésekre az irányzat megváltozott. Berlinben kedvezően itéltek meg a helyzetet, ahonnan a mai nap folyamán több megbízás érkezett vásárlásokra. Legjobbban favorizálták a magyar hitelrészvényeket s ezeknek ára ma hét koronával emelkedett. A Magyar hitelrészvényekkel együtt a Leszámitolóbank részvény ára öt koronával javult. A többi nemzetközi érték javulása sokkal csekélyebb arányú volt s az egész napi árhullámzásuk alig haladta meg a három koronát. Mindazonáltal nem lehet azt mondani, hogy az irányzat állandóan szilárd volt, mert a külpolitikai helyzet bizonytalansága következtében a zárlat felé realizálások történtek s erre aztán gyengültek az árfolyamok s az irányzat tartózkodóvá vált. A helyi értékek piacán mérsékelt volt az üzletmenet s a forgalom leginkább csak néhány pénzügyi és építőipari részvényre szorítkozott. Kötés volt a Hazai bank, a Budapesti takarékos és országos zálogköltés, a Salgótarjáni és az Ujlaki téglá, továbbá a Városi vasut részvényekben. A mai nap folyamán megszilárdult a járadékpiac is s a Koronajáradék 90.80 koronával zárult. A mai változatos árhullámzás után a zárlati árfolyamokat a következő táblázatunk mutatja.

	III/16	III/19	III/20	III/22
Magyar hitelrészv.	716.—	724.—	716.—	724.—
Oszt. Hitelrészv.	614.—	619.—	618.—	617.—
Jelz. Hitelbank	407.—	411.—	411.—	412.—
Leszámitolóbank	454.50	463.—	461.—	464.—
Salgótarj. közs.	538.—	550.—	544.—	541.—
Rimamurányi	510.—	516.—	512.—	514.—
Városi villamos	257.—	259.—	259.—	260.—
Oszt. m. államv.	664.—	674.—	670.—	671.—
4% magy. kor. jár.	90.40	90.75	90.30	90.80
Adria tengerh.	388.—	384.—	381.—	380.—
Közuti vasut	550.—	557.—	554.—	558.—

A gabonátőzsde.

A gabonátőzsdén a készáru piacán szilárd volt ma az irányzat. Csekély kínálattal szemben a malomok kezdetben tartózkodók voltak ugyan, de később elég jó vételkedvet mutattak és mérsékelt drágább árakat is szívesen fizettek volna, az árubirotkosok azonban kissé rátartósak voltak és ezért csak korlátozott forgalom fejlődött ki. Mindössze alig

10.000 q. buza kelt el, a szombatiaknál 10 fillérrel drágább áron. A legdrágább eladási ár 29.50 korona volt 79.5 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 27.50 korona 76.5 kilós szerémségi úszkös búzáért. Egyéb gabonaneműek közül rozs és tengeri változatlan, árpa és zab szilárd. Forgalmába került: 700 q. rozs 20.70—20.80 koronás áron és 900 q. zab 18—18.50 koronás áron. A határidőpiacra a mai üzlet annak az impresszióknak a hatása alatt, hogy ma nagyobb arányú áreszkökenés fog beállni, igen lanyhán és a szombati zárlatnál jóval alacsonyabb jegyzésekkel indult meg, a forgalom folyamán hamar tulsúlyra került a kereslet, amely aztán még egyre fokozódott is, mire erősen szilárdult az irányzat és jelentősen emelkedtek az árfolyamok. Így az áprilisi buza 27.84 koronás kezdő árfolyama gyorsan 28.32-ig, a májusi buza 27.44 koronáról 27.84-ig, az októberi buza 22.84-ről 23 koronára emelkedett. A szombati zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi buza harminckét fillérrel, a májusi buza szintén harminckét fillérrel, az októberi buza két fillérrel, az áprilisi rozs hat fillérrel, az áprilisi zab nyolcz fillérrel, a májusi tengeri két fillérrel emelkedett, az októberi rozs négy fillérrel gyöngült. Az utolsó napok árváltozásait egyébként következő táblázat tünteti fel. (Az árak 50 kilónként, korona értékben értendők.)

	III/17	III/18	III/19	III/20	III/22
áprilisi buza	14.07	14.01	13.88	13.99	14.—
májusi buza	13.93	13.89	13.71	13.78	13.95
októberi buza	11.69	11.61	11.43	11.48	11.50
áprilisi rozs	10.79	10.72	10.51	10.55	10.51
októberi rozs	9.70	9.64	9.48	9.54	9.53
áprilisi zab	9.05	9.05	8.92	9.—	9.03
májusi tengeri	7.80	7.70	7.62	7.69	7.70

A bécsi értéktőzsde.

A mai előtőzsdén a politikai helyzetet kedvezően itélték meg, de az árfolyamok csak mérsékeltent javultak. A küszöbön levő spekuláció a tőzsdét tartózkodóvá tette, de a vezető értékek a jobb irányzat felé hajoltak és zárlat felé, amikor budapesti számlára is vásárlásokat eszközöltek, az irányzat újból szilárdult. Államvasuti részvények lényegesen javultak. Dunagőzhajózási részvények újból emelkedtek. Prágai vasúti- és fegyvergyári részvényekben eladásokat eszközöltek. Magyar koronajáradék nem változott. Osztrák kincstári jegyek tartottak. Orosz járadék gyengült. A déli tőzsde tartózkodóan, a vezető-értékek kissé gyengébb árfolyamaival indult. Később a vezető-értékek árfolyama alig változott.

Berlinben.

Miután az itteni pénzügyi körök a nagyhatalmak állandó fáradozásától mégis a balkáni válság békés megoldását remélik, az új hét szilárd irányzatban nyílt meg, amihez a mai bécsi előtőzsde magasabb jegyzései is hozzájárultak. Ennek következtében a tőzsde megnyitáskor ismét fedezések történtek, amelyeknek eszközlése után a forgalom azonban ismét szűk határok közé szorult, miután a spekuláció a helyzet további tisztázódását kívánja bevárni. Csak elszigetelten állottak be tekintélyes árfolyamemelkedések, így a bankpiacra, ahol a vezető értékek két százalékkal magasabban jegyeztek, valamint a bányáértékek piacán, ahol helyenként egy százalékon is tulmenő javulások értek el. Villamos részvények is emelkedtek később, míg a többi piacon, különösen járadékokban és vasuti értékekben mérsékelt forgalom mellett csekély javulások voltak észlelhetők. A későbbi folyamatban az elért nyereségek ugyan nem voltak eléggé tarthatók, a piac azonban megőrizte szilárd alapirányzatát. Az utótőzsde irányzata tartott volt, német kölcsönpapírok mérsékelt emelkedő árfolyamok mellett kereslet tárgyai voltak. A készpénzpiac ipari értékei kivétel nélkül magasabban állottak. Ultimópenz 4 százalék, napi pénz 2½ százalék, magánleszámitolási kamatláb 2½ százalék.

Akik féltik a pénzüket. A háború még nem tört ki s nem is egészen bizonyos, hogy ki fog történi. Hanem azért sok mindenre jó a háborus veszedelem. Többek között arra, hogy a lelketlen izgatók és népbolondítók a tudatlan és a behívások miatt amugy is elkeveredett népet fölizgassák a kormány és a — takarékpénztárak ellen. A múlt héten a cseh és lengyel parasztok rohanták meg a takarékpénztárakat betétjeikért, most pedig Eperjesről érkezik hír, hogy az Eperjesi Takarékpénztárból a parasztok tömegesen veszik ki betéteiket. A takarékpénztárnál, hol a rendőrség tartja fenn a rendet, a kifizetés akadálytalanul folyik. Eddig 500.000 koronát fizettek ki. Aligha eselődünk, ha ezt a megrohanást bizonyos körök izgatásaira vezetik vissza, amely körök a csehországi takarékpénztárak betevői között is nyugtalanságot keltenek. A nemzetiségi vidékeken, különösen a csehek és tótoklakta vidékeken igyekeznek megtévesztetni a la-

kosságot azok az emberek, akik eddig is nemzeti-ségi vidékeken találtak alkalmas tálat a lakosság nyugtalanítására. A bizonytalan helyzet s az ebből eredt háborus hírekkel akarnak zavart és nyugtalanságot támasztani, holott erre egyáltalán nincs ok, mert a betevők megtakarított pénzt nem most, sem később nem fenyegeti semmi veszély. Igen helyén való lenne, ha a hatóságok megnyugtatóan a népet arról, hogy akármilyen nagy háború lesz is, a kormány nem nyulhat és eszedágában sincs nyulni — a nép megtakarított pénzéhez. Érdekes lenne egyúttal megfigyelni azt, vajjon a kivett betétek nem vándorolnak-e át a — nemzetiségi bankokhoz?

A Kereskedelmi Utazók Egyesülete vasárnap tartotta meg ezidő rendes évi közgyűlését, melyen megvitették a választásokat. Az igazgatóság tagjai lettek: Dénes Leó, Guttmann Zsigmond, Zemplényi Ármán, Weszelovszky István, Molnár Frigyes, Widder Ármán, Breuer Mór, Kalmár Géza, Spitz Fülöp, Kuliner Gyula (uj), Philipp Richárd (uj), Schaechter Arnold (uj), Wilhelm Zsigmond (uj), Tchel Soma (uj), Robicsels Izidor (uj), Weisz Viktor (uj) és Sparger Jakab. A felügyelő-bizottság tagjává választották: Hevesi Zsigmond, Erdensohn Gyula és Kertész Ignác. A felügyelő-bizottság póttagjává Deli Lajost és Pártos Zsigmondot választották.

A kereskedelmi és iparkamarák a Balkán-szerződésekről. A magyar kereskedelmi és iparkamarák trüldöttei ma délelőtt a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara meghívására annak az Alkotmány-utcai székházában értekezletet tartottak, melynek főtárgya a szomszédos Balkán-államokkal kötendő kereskedelmi szerződések ügye volt. Mint mindig, a hazai kamarák ezuttal is igen magas közgazdasági nézőpontból bírálták a szerződéseket s minden tőlük menten állapították meg kívánásaikat, melyet valóban az egész magyar közgazdasági élet kívánásait jelentik. Ez a komoly tárgyilagosság kölcsönöz nagy súlyt a kamarák elfogadott határozati javaslatának, mely így szól:

1. A magyarországi kereskedelmi és iparkamarák örömmel vettek tudomást arról, hogy a Romániával megindított tarifaszervezés tárgyalások végre eredményes befejezésük felé közeledtek és kifejezést adnak abbéli óhajuknak, hogy a törvényhozás a hazai ipar, kereskedelem és fogyasztás érdekében mielőbb törvényeink közé iktassa ezt a szerződést. 2. A kamarák szükségesnek tartják továbbá azt is, hogy a Bulgáriával és Görögországgal kötendő kereskedelmi és vámszerződés iránti tárgyalások mielőbb megindításának és hogy a létrehozandó szerződés mihamarabb törvény erejére léptessék. Az e czímen folytatandó szerződéses tárgyalásokra nézve pedig ama nézetüket juttatják a kamarák kifejezésére, hogy ipari exportunk fejlesztés érdekében jelentékeny tarifaszervezéses engedelmények volnaak kivihetők azon koncessziók alapján, amelyeket a hazánk és Ausztria részéről megvalósítandó gabonabehozatali jegyek intézményével, a repcevámm eltörlésével, a husbehozatal kontingensének emelésével, az apró szőlők vámjának leszállításával stb. a Balkán-államoknak engedélyeznének.

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság üzleteredménye. E czímmel vasárnapi számunkban megemlékeztünk az Első Magyar Általános Biztosító Társaság múlt évi üzleteredményéről. A bevezető sorokba azonban tévedés csuszott be, mert a társaság 1907. évi tiszta nyeresége gyanánt 2.866.872 koronát mutattunk ki, holott ez az összeg csak az elemi biztosítási üzletág nyeresége volt, míg 1907-ben ezenkívül az életbiztosítási üzlet is 1.235.147 koronát jövedelmezett, úgy hogy az 1907. évi össznyeresémény nem 2.866.872 korona, hanem 4.102.319 korona volt. A társaság összes nyeresége tehát az utolsó három évben így növekedett: 1906-ban: 3.827.634 K, 1907-ben 4.102.019 K, 1908-ban pedig 4.215.871 korona.

Fizetésektelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetésektelenségeket közli: Siehermann Henrik kereskedő M.-Sziget; — Gelber Lázár özvegye kereskedő Pozsony; — Grünberger I. és társa kereskedő Arad; — Forchy Izák Mosa kereskedő Marosludas; — André Gyula üveg- és porcellánkereskedő Nyiregyháza.

A zsolnai cementgyár szanalása. Ismeretes, hogy a Zsolnai cement- és mészgyár részvénytársaság az 1908-iki üzletét 193.242 korona veszteséggel zárta, míg 1907-ben ugyancsak 78.218 korona vesztesége volt, amelyet az 1908. év számlájára vittek át, úgy hogy összes vesztesége 271.460 koronát tesz ki. Miután a társaságnak mindössze 350.000 korona az alaptőkéje, az e hó 30-án tartandó köz-

gyűlésnek az igazgatóság azt a javaslatot fogja tenni, hogy minden egyes részvény 25 koronára bélyegztessék le s így az alaptőke 87.500 koronára szállíttassék le. E 25 korona névértékű részvények 8 darabonként vonassanak össze, s azután egy új kétszáz korona névértékű részvényre cseréltesse ki. Azután az alaptőke 1.912.500 koronával és — a lebélyezett részvényeket beleértve — tőtmillió koronára emeltesse fel. A társaság 1900-ban alakult e zideig még egyetlenegyszer sem fizetett osztalékot.

A Magyar Általános Közszabvány mérlege.
A Magyar Általános Közszabvány Részvénytársaság igazgatósága e hónap 22-én tartott ülésében megállapította az 1908. üzletév mérlegét és elhatározta, hogy az április 26-án megtartandó közgyűlésnek javasolni fogja, hogy a 4.605.476.47 K bruttó nyereségből (1.043.217.49 K-val több a múlt évinél) értékesítkendő tartalékokra 1.510.000 (+ 273.328.03 K), az általános tartaléka 400.000 K (+ 90.000 K), külön adományul a tisztviselők nyugdíjalapjának 30.000 K (változatlan), a bányatársaságoké 50.000 K (változatlan), munkásjóléti tartalékalapra 200.000 K (+ 75.000 K), az igazgatóság és a tisztviselők alapszabályszerű jutalékára 293.366.71 K, a részvények 25 koronás osztalékára (tavaly 20 korona) 1.500.000 korona fordíttassék, míg a fennmaradó 622.109.76 K továbbá leírásokra használtassék. A múlt évről elővezetett 897.687.86 K nyereségáthozat változatlanul új számlára vitessék át. A múlt évben 5 millió koronát fordítottak új beruházásokra.

A mérleg a következő adatokat tünteti fel:
Vagyon. Bányabirtok 12.852.460,99 K, ingatlanok, felszerelések és anyagok: a) telkek, épületek, gépek, leltárak 25.721.092,97 K, b) üzemi anyagok és bányafakészletek, erdőkezelések és fogyasztási cikkek 1.954.838,93 K, c) szén-, brikett- és mészkezelések 105.768,18 K, pénztárak és értékpapírok: a) pénztári készletek 293.631,73 K, b) betétek pénztáraknál 191.901,55 K, c) értékpapírok 651.828,16 K, d) küldvények 29.567,35 K, e) idegen letétek és óvadékok 309.389,40 K, adósságok: a) szénadók 3.632.507,30 K, b) átmeneti adók 411.961,30 K, nyugdíjalap-számla 853.352 K, elcsúszások kölcsön árfolyamkülönbséget-számlája 621.118,27 K. Összesen 47.629.418,13 K.

Teher. Részvénytőke 60.000 darab részvény 200 K-val 12.000.000 korona, 4 1/2 százalékos elsőbbségi kölcsön 10.609.306,50 K, tartalékok: értékesítkendő tartalék 7.564.260,08 K, tartalékalap 2.166.200 K, kétes követelések tartaléka 90.000 K, tartalék az elsőbbségi kölcsön szolgálatára 250.000 K, külön tartalékalap 300.000 K, munkásjóléti tartalék 165.000 K, hitelezők: nyílt számlán 7.598.634,59 K, átmeneti hitelezők 1.091.946,96 K, hátralékos bányászberék decemberre 310.481,70 K, fel nem vett kötvények 2390 K, fel nem vett osztalék 1371 K, elsőbbségi kölcsönök 1909. február 1-én esedékes függő kamatai és járuléka 322.154,10 K, idegen letétek és óvadékok 309.389,40 K, nyugdíjalap 855.119,47 K, nyereség mint egyenleg 3.993.164,33 K. Összesen 47.629.418,13 K.

Nyereség- és veszteségszámla. Tartozik. Értékesítkendő tartalék-leírások 1.510.000 K, elsőbbségi kölcsön kamatai és járuléka 585.506,27 K, adók, kamatok, üzleti költségek és fizetések 1.154.954,68 K, tiszta jövedelem nyereségáthozat az 1907. évről 897.687,86 K; az 1908. év tiszta jövedelme 3.095.476,47 K, összesen 3.993.164,33 K. Összesen 7.243.625,28 K. Követel. Nyereségáthozat 1907-ről 897.687,86 K, kamattjövdelem 30.923,11 K, a bányák bruttó hozama 6.315.014,31 K. Összesen 7.243.625,28 K.

A Központi Hitelbank közgyűlése. A Magyar Pénzüntézetek Központi Hitelbankja Részvénytársaság e hó 21-én, vasárnapon tartotta V. rendes közgyűlését fenyéri Zádor Lajos kir. tanácsos, a Debreczeni Első Takarékpénztár vezérigazgatója elnöke alatt. Elnök megnyitván az ülést, megállapította annak szabályszerű összehívását és közli, hogy a közgyűlésre 136 részvényes 2295 darab részvényt tett le, és hogy magán a közgyűlésen 53 részvényes jelent meg 1885 darab részvény képviselőben. A jegyzőkönyv hitelesítésével megbizta Bleszl Ferenc és Kaltenecker Márton igazgató urakat,

míg az esetleges szavazatszedésre dr. Janiga János, dr. Kégl János és Molnár Antal igazgatókat kéri fel. Az igazgatóság jelentését a közgyűlés egyhangu helyesléssel vette tudomásul. Ezután a közgyűlés élénk helyeslése közben dr. Kégl János, a Monorkerületi Takarékpénztár igazgatója méltatta azokat az eredményeket, amelyeket az intézet az elmúlt esztendőben elért. Rámutatott az elmúlt üzletév legkiemelkedőbb eseményére, a bankkardelme és kellekben méltatta azt a magatartást, melyet az intézet a vidéki pénzüntézetek érdekében azzal szemben elfoglalt. Kifejtette, hogy az intézet ezzel tanujelét adta annak, hogy tudatában van annak a nagy feladatnak, amelynek szolgálatában áll és végül azon meggyőződésének adott kifejezést, hogy az intézet czélutódos és eredményes eljárása megértette a vidéki pénzüntézeteket is és hogy ennek elismeréseképp az intézetek a közeljövőben tervbe vett alaptőkefelemelést — mint már közszükségletet képező műveletet — kellőleg támogatni fogják. Élénk feltűnést keltett a dr. Kégl által kimelt az a körülmény, hogy az intézet szerény tőkéjével az elmúlt évben ca. 2 milliárd forgalmat bonyolított le, amely körülmény bizonyoságának, hogy az intézet a vidéki pénzüntézetek forgalmának már egy számottevő részét bonyolítja le. Dr. Kégl indítványára a közgyűlés tudomásul vévén az igazgatóság jelentését, az intézet körültekintő vezetéseért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Az ezután előterjesztett zárszámadásokat, az igazgatóságnak a nyereségelosztásra vonatkozó előterjesztését és a felügyelő-bizottság jelentését a közgyűlés változatlanul és egyhangulag elfogadta és az igazgatóságnak, valamint a felügyelő-bizottságnak a felmentvényt megadta. A közgyűlési napirend utolsó pontját az igazgatóság, felügyelő-bizottság és választmánynak megválasztása képezte. Bleszl Ferenc, az Esztergomi Takarékpénztár vezérigazgatója indítványára az eddigi tagokon kívül a megüresedett állásokra közfelkiáltással megválasztottak: az igazgatóságba Flittner Károly, a Besztercebányai Takarékpénztár vezérigazgatója és dr. Hoványi Géza, a Nagyvárad Takarékpénztár vezérigazgatója; a felügyelő-bizottságba dr. Karczag S. Sándor, a Tiszvárdéki Hitelintézet és Takarékpénztár RT. Szolnok igazgatója, dr. Kégl János, a Monorkerületi takarékpénztár igazgatója, Próbald Lajos, a Magyar Földhitelintézet czéggazdái főkönyvvizsgálója; a választmányba ifj. Feuer Béla, a Kisk-félegyházi Népbank RT. igazgatója, Kánitz Dezső, az Agrár Takarékpénztár RT., Eger, vezérigazgatója, Kóródy Zoltán, a Mezőkasszonyi Népbank RT. vezérigazgatója, ifj. Szutrély Lipót, a Bajai Takarékpénztár vezérigazgatója és Wertheim Pál, a Fegyermegyei Takarékpénztár, Székesfehérvár, igazgatója. A közgyűlés berekesztése előtt Török Zoltán ömeltősége köszönetet szavazván az elnöknek a közgyűlés vezetéseért, Zádor elnök az iránta kifejezett bizalmat megköszönte és a tárgysorozatot kimerítettéven, a közgyűlést berekesztette. A közgyűlést követő igazgatósági ülés fenyéri Zádor Lajos kir. tanácsost újból elnöké választotta és az eddigi elnökön kívül Fári Antalt, a Hódmezővásárhelyi Takarékpénztár vezérigazgatóját alelnökké választotta meg és Gyenes Lajost, az intézet eddigi ügyvezető-igazgatóját vezérigazgatóvá nevezte ki. — Az intézeti részvények 3. számú szelvénye f. é. márczius hó 22-étől kezdve darabonként 40 koronával váltatik be az intézet pénztáránál.

A közgyűlés elé terjesztett zárszámadás adatai következők:
Mérleg-számla. Vagyon: Pénztár K 552.928,22. Bankári követések K 3.117.965,72. Pénznekem K 28.140,14. Értékpapírok és szelvények K 574.713,45. Váltótárca K 16.162.754,74. Folyószámlai követelések: vidéki intézeti részvényekkel fedezve K 1.412.308,68, tőzsdén jegyzett papirokkal és jelzálogi biztosítékkal fedezve K 4.445.938,06. Előleg kölcsönök K 33.022. Adósságok K 80.756,51. Berendezés K 63.870,32, 10 százalékos leírás K 6.387,03. Átmeneti tételek K 54.667,07. Teher: Részvénytőke K 5.000.000. Tartalékalap K 100.000. Nyugdíjalap K 12.145,48. Betétek könyvecskére és folyószámla-

hitelezők K 8.340.053,77. Visszleszámitolás K 11.307.668,28. Intézkények K 4.77.875. Hitelezők K 925.757,75. Fel nem vett osztalék K 3.840. Átmeneti tételek K 48.279,45. Nyereség: 1907. évi áthozat K 18.696,95, 1908. évi nyereség K 286.449,20. Nyereség- veszteségszámla. Veszteség: Kamatok K 251.167,87. Házbér K 24.152,37. Igazgatósági és felügyelőbizottsági költségek K 55.570. Tisztifizetések és lakbérek K 110.464,47. Üzleti költségek: portók K 102.546,73. Tőkekamatadó K 20.139,16. Adók és illetékek 32.987,91. Leírások: alapítási költségek teljesen K 9.743,44, berendezésből 10 százalék K 6.387,03. Nyereség: 1907. évi áthozat K 18.696,95, 1908. évi nyereség K 286.449,20. Nyereség: Nyereségáthozat K 18.696,95. Kamatok K 730.038,43. Jutalékok és consortiális nyereségek K 144.219,96. Nyereség pénzmeneken, értékpapírokon, külföldi váltókon stb. K 25.349,79.

Kornfeld Zsigmond a tőzsde elnöke. A budapesti áru- és értéktőzsde tanácsa ma ülést tartott, amelyen nagy lelkesedéssel, egyhangulag Kornfeld Zsigmondot újlag megválasztották a tőzsde elnökévé. Alelnökkékké választották pedig Simon Jakabot és Weisz Károlyt.

Közgazdasági ismeretek szabad iskolája. Igen üdvös és hasznos munkára vállalkozott a Magyar Szakírók Egyesülete akkor, midőn vasárnap megalkototta a közgazdasági ismeretek szabad iskoláját. Az alakuló gyűlésen, amely délelőtt tizenegy órakor volt az Országos Iparegyesület dísztermében, jelen volt Sztéryni József államtitkár is, aki nagyhatású megnyitó beszédet is mondott.

Gelléri Mór kir. tanácsos az egybehívók nevében megnyitotta a gyűlést és vázolta a szabad iskola célját. Örömeinek ad kifejezést, hogy az ülést Sztéryni József államtitkár megtisztelte megjelenésével. Sztéryni neve — ugymond — aki megtisztelt bennünket azzal, hogy nemcsak személyesen jött el, de munkás vezérkarát is elhozta, Magyarországon a munkát, a hasznos, a gyakorlatilag üdvös munkát jelenti. Az ő közmondásos munkássága azon az exponált helyen, amelyet elfoglalt, természetesen ki van téve a jogos és nem jogos kritikának, hiszen a kritika mindig azt éri, akit a legtöbbnek látnak meg, aki a legtöbbet dolgozik. Bizik a fiatal generációban, amely egyik eszközét képezi az ő munkás érényének érvényesülésének. Arra kéri végül, hogy ezt az akciózt támogassa. A nagy tetszéssel fogadott beszéd után Sztéryni József államtitkár emelkedett szólásra és általános figyelem közepette üdvözölte a szakírókat, akiknek a bizalmát és bátorságukat, amelyvel ők, akik addig mindig gyakorolták a kritikát, kiállnak a közgazdasági ismeretek terjesztésére okvetlenül szüksége van az országnak, amely gazdasági önállóságra törekszik. A közgazdasági tényezők harmóniájának szükségességéről beszélt ezután az államtitkár s helyeselte a szabad iskola programját, amely a közgazdaság három tényezőjének összeegyeztetésére törekszik. Az agrárius törekvések nem kerszetezik az ipar és kereskedelem érdekeit, ezt feltételezni sem lehet. Ő, aki az ipar és kereskedelem ápolására hivatott, nem türhetne olyan törekvést, amely az ipar és kereskedelem érdekeit károsítaná. Helyes, hogy a szociális kérdésekre is kiterjedjenek, mert, a munkásság jogos követeléseit ki kell elégtetni és érdekeit lehetőleg összhangzásba kell hozni a közgazdasági tényezők érdekeivel. Az államtitkár hosszantartó, zajos tetszéssel fogadott beszéde után az egyes ismeretsoportok előadói mutatták be programjukat. A mezőgazdasági ismeretek terjesztésére Mucsensbacher Emil vállalkozott, mivel azonban az alakuló gyűlésen nem vehetett részt, helyette Pechány Gusztáv, a Szakírók Egyesületének titkára ismertette a tanítási rendszert, amelyet Mucsensbacher követni fog. Az ipari ismereteket a szabad iskolában Gelléri Mór, a kereskedelmi ismereteket dr. Kovács Gyula udvari tanácsos, a Kereskedelmi Múzeum igazgatója, a közlekedési ismereteket Szabolcsi Antal, a pénzügyiek Katona Béla népszerűsíti. Az agrárius szociális kérdéseket Bernáth István országgyűlési képviselő fogja ismertetni, az ipar és kereskedelmet érdeklő szociális kérdéseket pedig dr. Soltész Adolf, az Országos Iparegyesület főtitkára.

A Kereskedelmi Múzeum új igazgatója. A kereskedelemügyi miniszter, mint értesülünk, legközelebb harmadik aligazgatóval gazdagítja a m. kir. kereskedelmi múzeum vezetőségének létszámát. Az új aligazgató Pechár Gusztáv kir. ipar-felügyelő, aki előbb a kereskedelmi minisztérium

Angol készpénzrendszerü

országosan ismert elsőrangú ur szabó-termek szállít mérték szerint, kifogástalan kelméből, többszöri próbával. **Prima munka.**

Átmeneti kabátot (angol kelméből)	35 frtért	IV., BELVAROS, Magyar-u. 3.
Felöltöt	30 „	I. emelet,
Smoking-öltönyt (selyem béléssel)	35 „	Kossuth L.-u. mellett,
Prima utcai öltönyt	30 „	Telefon 116-95

iparfejlesztési osztályában dolgozott, ahol nagy képzettségével és gyakorlati ügyekben való jártasságával tünt föl. Legutóbb az országos pénztárhoz volt beosztva, ahol a balesetbiztosítási szempontból oly fontos üzembesoroló osztályt vezette. E minőségében szintén kiváló szolgálatokat tett az új intézménynek és a hazai iparosságnak.

Előadás a balatonvidéki vasutakról. Már csak rövid megfeszített munkára van szükség és megnyílik hazánk egyik legérdekesebb vasútja, amely a magyar tenger partján elterülő festői szépségű fürdőket, nyaraló telepeket, szőlőültetvényeket és hegységeket már az ideai fürdőútvonalban bevonja a közforgalomba. A balatonvidéki vasut építéséről nagyszámú vetített kép bemutatása mellett érdekesnek ígérkező szabadelőadást tart a hónap 26-án pénteken este fél 7 órakor Kam Albert máv. felügyelő, a Magyar Vasúti és Hajózási Klub dísztermében (VI. Andrásy-ut 69. sz. I. em.)

Uj fagegmunkáló részvénytársaság. Az elhalt Ossinack Alajos által a brazilai liszt kivitelhez szükséges hordók előállítására alapított hordó- és láda gyár néhány év óta az alapító fiának, Ossinack Andrásnak tulajdonában volt. Az utóbbi most részvénytársasággá alakította át a gyártelepet „Laboratorio meccanico legnami Luigi Ossinack societa anonima” ((Ossinack Alajos Fiumei mechanikai fagegmunkáló r.-t.) cég alatt. A 300.000 korona alaptőkével rendelkező társaság most tartotta meg alakuló ülését, amelyben a vezetőség a következőképpen alakult meg: Elnök lett vágóhelyi Hoffmann Sámuel udvari tanácsos. Igazgatók lettek: Ehrmann Leó nagyiparos és Ossinack András. Felügyelő-bizottsági tagok lettek: Kirz Adolf, a Faginea kiviteli r.-t. igazgatója, Venutti Hugó szállító és hajóügynök és Schönwald M. A vezérigazgatói teendőket Ossinack András végzi.

A „Nemzeti” biztosió osztálya. A „Nemzeti” balesetbiztosító részvénytársaság igazgatósága a hónap 20-án ülést tartott, melyen az 1908. évi mérleget megállapította és elhatározta, hogy a díj- és kártartalékok bőséges részletése után az április hó 7-én megtartandó közgyűlésnek 6 százalékos osztalék kifizetését fogja javaslatba hozni.

Teherárufelvitel korlátozása katonai szállítások miatt. A Máv. igazgatósága jelenti: Katonai szállítások miatt fellett teherkocsikba rakandó teljes kocsirakomány polgári teheráru szállítmányok f. évi márczius 22-től bezárólag márczius 25-ig a bosznia-hercegovinai államvasutak állomásaira fel nem vehetők. Már felvett és utban lévő oly áruk, melyek márczius 22-ig Bosznia-Bródba meg nem érkeznek, feladók rendelkezésére bocsátandók. Élőkre, gyorsáruk és teherdarúakra ezen korlátozás nem vonatkozik.

A fiumei kereskedők gyűlése. Vasárnap népes értekezletet tartottak a fiumei kereskedők, amelyen egyúttal megalakították az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés fiumei kerületét.

Uj vasúti törvényjavaslatok. A képviselőház legközelebb a következő h. é. vasutak törvényjavaslatait fogja tárgyalni: a nagyszében—szentágotai h. é. vasut engedélyezése és a segešvár—szentágotai h. é. vasúttal való egyesítését; a kerepes—gödöllői h. é. villamos vasut; a kisilva—óradnai h. é. vasut; kölak—trencsén-teplizci h. é. villamos, keskeny-vágányu vasut; a homonna—taksányi h. é. vasut engedélyezésére vonatkozó javaslatokat.

Kinai finanszkapacitások Budapesten. Holnap vagy holnapután érkezik Bécsből Budapestre az a kínai küldöttség, amely Magyarországon a pénzügyi intézeteket, a hitelügyet és a tőzsdét fogja tanulmányozni és egynehány nagyobb gyártelepet óhajt

megnézni. A küldöttségben ott lesznek Tong-Chao-i alkirály, Tsaiplu herceg, Ching herceg és több magasállásu kínai tisztviselő. A küldöttség itteni fogadására az intézkedéseket báró Pongrácz Vince pénzügyminiszteri osztálytanácsos teszi meg, a küldöttség mellé pedig báró Korányi Frigyes pénzügyminiszteri osztálytanácsos, azonkívül a kereskedelmi minisztériumnak egy ipartelügyelője, a rendőrség részéről pedig Beniczky Tamás felügyelő van beosztva. A küldöttséget ezenkívül a bankok és a tőzsde részéről szakemberek fogják kalauzolni. A nagyobb budapesti pénzintézetek a küldöttség tiszteletére az Unió-Klubban ebédet adnak s megvendégeli azt Weisz Manfréd csepeli gyárigazgató is csepelszigeti gyártelepén. A küldöttséggel együtt érkezik Bécsből a külügyminisztériumban mellőlük rendelt Probst Frigyes osztálytanácsos, valamint a tengerészeti vámhivatal aligazgatója.

A Magyar Kocsigyár Részvénytársaság fel-számol. 1907-ben a III. kerületi takarékpénztár részvénytársasággá alakította Bogdán József kocsigyáros céget „Magyar kocsigyár r. t.” czim alatt 200.000 korona alaptőkével. A társaság most tette közzé első mérlegét, amelynek a részvényesek bizonyára nem fognak örülni, amennyiben az nem kevesebb, mint 134,385 korona és 31 fillér *vesztéséget* tüntet fel. A részvényesek — ugy látszik — nem óhajtják továbbra is fenntartani a társaságot, mert márczius 31-én tartandó közgyűlésen az igazgatóság javaslatot fog tenni a társaság *felszámolása* ügyében.

Országos lóvásár. A Tattersall telepén vasárnap és hétfőn megtartott országos lóvásárra felhajtottak 1764 darab első, 591 darab másodosztályu, összesen 2365 darab lovat. Ebből eladtak 878 darabot. A székesfeváros 47 darab vágólovat vett meg 50—140 korona között váltakozó áron.

Péküzletben árult tej jelzése. Felmerült eljárásokból folyólag a földművelésügyi miniszter elvi jelentőségű határozatban mondotta ki, hogy minden pékmester és sütőiparos üzletében felíratilag jelezni tartozik, áru-e üzletében tejet és tejterméket, vagy sem? Olyan üzlet, mely ezen árusítást felíratilag jelzi, árusításra nem szánt és csupán feldolgozáshoz használandó tejet vagy tejterméket az árusító üzletben nem tarthat. Ezen határozatáról a miniszter, az 1895. évi XLVI. tcz. 8. szakasz 1. pontja kiegészítéseként valamennyi törvényhatóságot értesítette.

Értekezlet a brazilai kivitelről. Post Miklós cs. és kir. konzul, a rio de janeiro cs. és kir. főkonzulátus vezetője tegnap Budapestre érkezett és szívesen szolgál felvilágosításokkal azoknak a hazai cégeknek, amelyek a brazilai piacok iránt érdeklődnek. Ebben az ügyben a m. kir. kereskedelmi muzeum igazgatósága márczius 24-én, szerdán délután 4 órára a muzeum könyvtári helyiségében értekezletet tart, amelyre az érdekl. cégeket ez uton is meghívja. Post konzul ez alkalommal általánosságban ismertetni fogja a brazilai üzleti és gazdasági viszonyokat és az egyes érdeklődőkkel eszmecsere-t fog folytatni szakmájukba vágó részletekről.

Hajózási hírek. A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság közhírré teszi, hogy hajó-járatát Sabác-Mitrovica és Bosna-Rácsa között a Száz- és egyidejűleg kiadott menetrend hirdetőnyelk szerint a folyó évben akként indítja meg, hogy az első menet Bosnarácsáról—Sabáca márczius hó 23-án, az első felmenet Sabáceről Bosnarácsára pedig márczius hó 24-én lesz. Ezen járatok megindításával, egyidejűleg megnyílik az áruforgalom Sabác, Mitrovica és Bosnarácsa állomásokon.

Felelős szerkesztő:
PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:
A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.
Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, márczius 22.

A gabonatőzsde mai lefolyásáról közgazdasági rovatunkban számolunk be.

A készáru piacon elkelt:

Buza: Tiszavidéki: 100 q 80 k 29.30 K, 500 q 79.5 k 29.50 K, 100 q 79.2 k 29.20 K, 700 q 78.5 k 29 K, 100 q 76.5 k 28.80 K.
Pestvidéki: 200 q 79.5 k 29.10 K, 150 q 78.8 k 29.30 K, 150 q 78 k 29.10 K, 1500 q 78 k 28.10 K tav. száll., 100 q 77.5 k 28 K.
Bácskai: 100 q 78 k 29 K.
Tolnai: 100 q 76 k 28.20 K, 2500 q 75 k 28.10 K üszöghegyü, 200 q 75 k 28 K.
Erdélyi: 300 q 77 k 28.20 K, 200 q 77 k 28.20 K.
Dunai: 355 q 76 k 28.50 K.
Szerémségi: 500 q 76.5 k 27.50 K üszkös.
Raktári: 2500 q 77.3 k 28.70 K.
Rozs: 200 q 20.70 K, 100 q 20.75 K, 100 q 20.80 K, 250 q 20.75 K kpf. par.
Zab: 100 q 18 K, 200 q 18.50 K, 100 q 18.50 K, 100 q 18.40 K, 100 q 18.30 K, 200 q 18.40 K, 100 q 18.50 K kpf.

Az árak 100 kilogrammonként koronaértékben értendők.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	28.50—29.—
"	76	27.95—28.55	80	28.75—29.30
"	77	28.15—28.75	81	28.90—28.50
"	78	28.35—29.95	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	28.15—28.70
"	76	27.80—28.10	80	28.50—29.05
"	77	28.—28.25	81	—
"	78	28.16—28.55	82	—
Pestvidéki	74	—	78	28.20—28.60
"	75	—	79	28.30—28.75
"	76	27.85—28.15	80	28.55—29.60
"	77	28.05—28.40	81	—
Bácskai	74	—	78	28.46—28.75
"	75	—	79	28.40—28.90
"	76	27.90—28.20	80	28.65—28.95
"	77	28.10—28.15	81	—
Rozs I-rendü uj	—	—	—	21.05—21.20
középmínőségü uj	—	—	—	20.90—21.—
Árpa tekarmány I. rendü	—	—	—	17.90—18.55
II. rendü	—	—	—	17.40—17.70
Köles	—	—	—	—
Zab I-rendü	—	—	—	18.35—19.80
II-rendü	—	—	—	17.95—18.25
Tengeri belföldi uj	—	—	—	15.10—15.55
Korpa:	—	—	—	12.40—12.45

A határidőpiacon kötöttet:

Délelött:

Előforduló kötések (50 kg.-kint) 1909-re:

Buza áprilisra	13.92—14.16
Buza májusra	13.75—13.76—13.72—13.98
Buza októberre	11.42—11.54
Rozs áprilisra	10.63—10.64—10.56—10.63
Rozs októberre	9.45—9.52
Zab áprilisra	9.—9.07
Tengeri májusra	7.65—7.63—7.71
Tengeri júliusra	7.71—7.86

1 óra 30 perczkor zárulnak:

1909. áprilisi buza	14.—14.15
1909. májusi buza	13.95—13.96
1909. októbert buza	11.50—11.51
1909. áprilisi rozs	10.59—10.60
1909. októberti rozs	9.53—9.54
1909. áprilisi zab	9.03—9.05
1909. májusi tengeri	7.84—7.85

Heti műsor:

1909. márczius hó	M. kir. Operaház	Nemzeti Színház	Várszínház	Vigszínház	Magyar Színház	Király-Színház	Uránia	Hangversenyek
24 Szerda	Mesevilág.	Antonius és Cleopatra	—	Vigyázz a nőre!	A szerencse fia	Az elvált asszony	A francia forradalom	—
25 Csütörtök	A hugonolták	A falusi verobek	—	Tatarjárás	A császár katonái	János Vitéz	Szomszédunk: a Balkan	—
26 Péntek	A nürnbergi mesterdalnokok	A tűzhely	—	A kivándorló	Hivatalnok urak	Az elvált asszony	A francia forradalom	—
27 Szombat	Carmen	A divat	—	Vigyázz a nőre!	Gretchen	Az elvált asszony	Műkedvelői előadás	—
28 Vasárnap	Othello	A piros bugyelláris	—	Ingyenélők	A sasfők	Az elvált asszony	Az Országos Szín-művészeti Akadémia előadása	—
		A divat	—	A király	A szerencse fia	Táncos huszárok	A tenger	Zeneakadémia
			—	Vigyázz a nőre!	Forradalmi nász	Az elvált asszony	A francia forradalom	Szimfónia

Budapesti gabonaforgalom.

1909. márczius 19-től 1909. márczius 21-ig.

Table with columns: Érték, Elszállított, Méter mázsa. Rows: Buza, Rossz, Arpa, Zab, Tangeri, Liszt, Korpa.

Értéktőzsde.

A mai értéktőzsde lefolyásáról közgazdasági rovatunkban számolunk be.

Az előtőzsdén előfordult kötések:

Osztárk hitel 618-615-616.25, Magyar hitel 721.25-719.25-720.50, Osztárk-magyar államvasut 673-670.25, Rimamurányi 513.25, Városi villamosvasut 260.25, Magyar koronajáradék 90.50-90.60-90.50 K.

A déli tőzsdén előfordult kötések:

Osztárk hitel 617-618.50-616.50, Magyar hitel 722.50-723.50-722.50, Osztárk-magyar államvasut 671, Leszámitolóbank 465, Jelzálogbank 411.50, Rimamurányi 514.50-515, Városi villamosvasut 260.25, Közuti vaspálya 555.50, Magyar koronajáradék 90.75-90.80 koronán.

Díjbiztosítások osztárk hitelrészvényre: holnapra 8-9 korona, nyolcz napra 18-20 korona, április hónap végére 38-40 korona.

Utőtőzsde: délután 4 óraker.

Osztárk hitel 617.-, Magyar hitel 724.-, Államvasut 671.-, Leszámitoló 464, Jelzálog 411.-, Rimamurányi 514, Városi vasut 260, Közuti 558.

BÉCSI GABONATŐZSDE:

Bécs, márczius 22. (Saját tudósítómktól.) Az a heti forgalom aránylag nyugodtan indult, noha a piac még most is aggodik a bizonytalan helyzet miatt, de másrészt a külföldi tőzsdék általában lanyha irányzatot követtek és a kedvező időjárás sem maradt befolyás nélkül. Buza is csak annak köszönhetette 5 fillérsnyi drágulását, hogy a kínálat nagyon csekély volt. Rossz és zab a mult heti záróárfolyamokon könnyen lett volna szerezhető. Ellenben tengeri még 5 fillérral olcsóbban is kapható volt, mert a hajózás megindulása következtében jelentékeny kínálat mutatkozott benne.

Jegyzetelt buza: tiszavidéki 15-15.35, bánáti 14.75-15.10, mosoni 14.15-14.40, tótfelvidéki 14.15-14.50, délfelvidéki 14.20-14.55, marchfeldi 14.05-14.35. Rossz: tótfelvidéki 10.7-10.05, csepeli 10.70-10.90, pestmegyei 10.90-11.05, délfelvidéki 10.75-10.95, különféle magyar 10.70-10.95, osztárk 10.70-10.90. Arpa: morvaországi 9.50-10.35, marchfeldi 8.30-

9.35, bécsvidéki 9.20-9.50, tótfelvidéki 8.60-9.80, délfelvidéki 8.50-9.50. Magyar tengeri 8.25-8.50, Cinquantin 9.45-10. Magyar zab 9.50-9.90, válogatott 9.90-10.30, cseh-morvaországi és alsó-ausztriai 9.90-10.05.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

A bécsi értéktőzsde mai lefolyásáról közgazdasági rovatunkban számolunk be.

11 óraker zárultak:

Osztárk hitel 616.50 (614 után), Laenderbank 423.50, Államvasut 670.50, (669 után), Délfelvidéki 98, Fegyvergyár 603, Magyar koronajáradék 90.50, Török sorsjegy 178.50 K.

1 óraker jegyeztek:

Osztárk hitel 617, Magyar hitei 721, Anglo 200, Union 526, Laenderbank 423, Bankkegyesület 518, Államvasut 671, Déli vasut 98.75, Alpesi 622, Májusi járadék 93.45, Osztárk aranyjáradék 114.25, Osztárk koronajáradék 93.45, Magyar koronajáradék 96.60, Török sorsjegy 178.40, Márka 117.27.

Bécs, márczius 22. (Magyar értékek zárulata.) 4 százalékos arany-járadék 109.70, Tiszal és szeg. köcs. sorsjegy 140.-, Magyar hitelbank részvény 723.-, Magyar leszámitoló és váltó részvény 464.-, Rimamurányi 515.50, Magyar cukoripar ---, Adria hajózási részvénytársaság ---, Magyar koronajáradék 90.70, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. ---, Magyar nyer.k. sorsjegy 190.-, Kassa-Oderbergi Vasut részvény ---, Magyar Jelzálogbank 409.- Magyar keresk. bank 3280.-

Bécs, márczius 22. (Osztárk értékek zárulata.) 4.2 százalékos papír-járadék 93.45, 4 százalékos osztárk arany-járadék 114.10, 1860-as sorsjegy 153.-, Osztárk hitel-sorsjegy 460.50, Angol-osztárk bankrészvény 289.25, Bécsi Bankvein 513.70, Osztárk-magyar bank 1749, Déli vasut 98.50, Dunagőzhajózási társ. 872.-, Dohány részv. 336.-, C. k. arany (vert) 11.36, Német bankv. 117.22, Osztárk Lloyd 401.-, 4.2 száz. ezüst jár. 93.45-97.05, Osztárk koronajáradék 93.40, 1894-es sorsj. 268.-, Osztárk hitelintézeti részvény 615.25, Union-Bank 528.-, Osztárk Landerbank 422.90, Osztárk-magyar államvasut 668.75, Elbevolgyi vasut 445.-, Alpesi részvény 620.-, 20 frankos 19.04, Londoni váltóár 240.12, Lipótkohó 407.-, Töröksorsjegy 177.75.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

A berlini tőzsde mai lefolyásáról közgazdasági rovatunkban számolunk be.

Zárultak jegyeztek: 4.2 százalékos papír-járadék ---, 4 százalékos osztárk aranyjáradék ---, osztárk hitelrészvény 195.-, Déli vasut 16.50, orosz bankjegyek 215.10, 4 százalékos új orosz kölcsön 77.-, Disconto Commandit 184.60, Dinamitruszt 159.70, Harpeni 185.-, Unifikált török járadék 93.50, 4.2 százalékos ezüst-járadék 93.40, 4 százalékos magyar arany-járadék 92.70, Magyar koronajáradék ---, Osztárk-magyar államvasut 144.-, Bécsi váltóár 85.20, Olasz járadék ---, Alt. villamosági Edison 223.-, Gelsenkircheni 179.90, Laurakohó 189.90, Gyenge.

Frankfurt, (Zárlat.) márczius 22. 4.2 százalékos papír-járadék 97.-, 4 százalékos osztárk aranyjáradék 97.20, Osztárk hitelintézeti részvény 195.50, Osztárk-magyar államvasut 144.-, Északnyugati vasut ---, Bustiehradi vasut ---, Londoni váltóár 204.72, Bécsi Bank-

vein 131.-, Villamos részvény ---, 3 százalékos magy. aranykölcsön 78.-, 4.2 százalékos ezüstjáradék ---, Osztárk koronajáradék 93.40, Magyar koronajáradék 91.20, Osztárk-magyar bank 125.60, Déli vasut részvény 16.75, Elbevolgyi vasut ---, Bécsi váltóár 842.33, Párisi váltóár 81.83, Union bankrészvény ---, Alpesi bányarészvény ---, Engedő.

Hamburg, (Zárlat) márczius 22. 4.2 százalékos ezüst-járadék 97.-, 1860, sorsjegy 157.-, Déli vasut 16.40, 4 százalékos aranyjáradék 96.70, Osztárk hitelrészvény 195.70, Osztárk-magyar államvasut 144.-, Olasz járadék 103.40, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 92.20, Nyugodt.

London, márczius 22. Angol consol 84 1/2.

Páris, (Zárlat) márczius 22. 3 száz. Francia járadék 96.90, Osztárk aranyjáradék 98.50, Magyar aranyjáradék 91.50, 3 százalékos Olasz járadék ---, Déli vasut elsőbbségi kötv. 276.-, 5 százalékos marokkói járadék 525.-, 4 százalékos spanyol járadék 98.-, 4 százalékos unifikált török jár. 94.70, Török sorsjegy 172.50, Török dohányrészvény 357.-, Osztárk földhitelintézet 1133.-, Osztárk Landerbank 480.-, Magyar jelzálogbank 459.-, Banque de Paris 1573, Banque Ottomane 713.-, Osztárk magyar államvasut ---, Déli vasut ---, Hartmann gépgyár 518.-, Uríkányi köcsén 161, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.25, Váltó német piacokra (rövid) 123.18, Váltó Bécsre (rövid) 105.18, Váltó Belgiumra (rövid) 1/16, Olasz aranyváltó (rövid) 1/2, Váltó kvárcra (rövid) 1/32, Csek Londonra 252.35, Magán-Samatlab 1.1, Szilárd.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Kőbányai sertéspiacz.

Márczius 22. Fialat nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli súlyban) 142-144 fillér. Fialat közep (páronkint 251-260 kilogrammig terjedő súlyban) 142-144 fillér. Könnyű (páronkint 250 kilogramm) 142-144 fillér. Közép (páronkint 240-280 klg.) 142-144 fillér. Könnyű (páronkint 240 klg.) 142-144 fillér. Sertéslejtés: márczius hó 19. napján volt készlet 21922 drb. - márcz. hó 20-án felhajtott 98 drb. - márcz. hó 20-án elszállított 283 drb. - márczius hó 22. napjára maradt készletben 21737 drb. A hizott sertéslejtés irányzata: nyugodt.

Sertéskonzumvásári jelentés.

A székesszék városi állatvásár és községvidék igazgatósága.) Márczius 22-én. Előző napi eladatlan maradvány 416 drb sertés, 82 drb süldő. Mai felhajtás 557 drb sertés, 83 drb süldő, összesen 973 drb sertés, 165 drb süldő. Eladott 884 drb sertés, 37 drb süldő. Mai maradvány 89 drb sertés, 128 drb süldő. Következő árak jegyzetelték: Zsírsertés: Öreg I. rendű 350 kilogrammon felüli ételsúlyban 112-116 fillér, II-odrendű 280-350 kilogramm 106-108 fillér, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül ételsúlyban 116 fillérig, ételsúlyalévalással 134-150 fillérig, fiatal közep 220-300 klg.-ig ételsúlyalévalással 132-152 fillérig, fiatal könnyű 120 kilogrammig ételsúlyalévalással 136-152 fillérig. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül 134-142 fillérig, könnyű 140-300 kilogramm 140-152 fillérig, belföldi süldő 90-100 fillérig. Árak minden fevadás nélkül kilogrammonként, ételsúlyban értendők. A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok.

Main table with columns: Budapesti értéktőzsde, Mai záró árfolyam, Pénz, Ár, Gőzmalomok, Iparvállalatok, Sorsjegyek, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Mai záró árfolyam, Pénz, Ár, Iparvállalatok, Sorsjegyek, Pénz, Ár.

Bécsi vágómarhavásár.

Szent-Max, március 22. A mai vásárra felhajtott 4202 darab vágómarha és pedig 3604 drb hizott, 258 drb kicsontozni való marha. Árjegyzékek: I. rendű hizott magyar ökrökért 68—74 korona, kivételesen 70 korona; II. rendű hizott tarka ökrökért 88—90 korona, kivételesen 92—96 korona métermázsánként, elősúlyban, levonás nélkül. Irányzat: Janyha, az árak 2—3 koronával csökkentek métermázsánként.

Budapesti juhvásár.

Felhajtott 110 drb juh. A mai vásárra csupán egy csapat gyenge minőségű juhott hajtottak fel, melyet 23 koronáért páronként adtak el.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Március 21. —

Kinevezések. A belügyminiszter a budapesti—**Újpesti** állami elmegyógyintézetben megüresedett ellenőri állásra Derer Lajos budapest—angyalfüldi elmegyógyintézetben ellenőri a VIII. fizetési osztályba, Barkóczy László fizetés nélküli határszéli rendőrfogalmazót a belügyminisztériumból miniszteri segédfogalmazóvá; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Hendl Odón újpesti állami főgimnáziumi h. tanárt, eddigi állomása helyén, rendes tanárrá, öv. Szecszényi Józsefné szül. Mitsky Béla okleveles kisdévodónőt az alsótüreseki állami kisdévodóhoz kisdévodónővé nevezte ki; a kereskedelmiügyi miniszter Rátkay István volt posta- és táviratbiztosítást újból kinevezte posta- és táviratbiztosítási X. fizetési osztályba.

Megerősítés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Székely János tordai állami polgári iskolai igazgató-tanítót igazgatói minőségében megerősítette.

Áthelyezés. A dévai törvényszék elnöke Kletz Sándor algyógyi járásbírói III. osztályú hivatalosított, ugyanebben a minőségében, a dévai törvényszékhez helyezte át.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter kiskoru Lóbl Anna Mária vácshartyáni lakos Bekire, Schiffer József nagyváradai lakos Soltészre, kiskoru Hirschfeld Imre budapesti lakos Földesre, Preisz Ernő budapesti lakos Pástorra, Lichtman Salamon budapesti lakos saját, valamint Lajos, Jenő, Terézia és Irén nevű kiskoru gyermekei Lászlóra, Weisz Ignác budapesti lakos Véscsire, Reich Herman (Artur) alsókörtvélyesi lakos Tornaira, Hütschi Miksa szirmai lakos Horvátra, Bux Ménédel (Emília) budapesti lakos saját, valamint kiskoru gyermekei Tibor és Angyalka Baranyira, Popádnecz Demeter kőváradai lakos Papra, Klein Béla mindszenti lakos saját, valamint Mária és Jenő nevű kiskoru gyermekei Kisre, Mandl Jakab budapesti lakos Mórre kért átválttatását megengedte.

Pályázatok. Konopon (Aradmegye) postamesteri állásra, Oláhdeálon (Aranyostordamegye) postai ügynöki állásra április 9-ig; a tótszári erdőhivatalnál

két erdőri állásra április 30-ig; a sárbogárdi járásbírói osztály III. oszt. hivatalosított állásra május 6-ig; a szolnoki járásbírói osztály díjnoki állásra 8 nap alatt; a fogarasi járásbírói osztály díjnoki állásra két hét alatt; a tapolcai járásbírói osztály hivatalosított állásra 4 hét alatt lehet a folyamodványokat benyújtani.

IDŐJÁRÁS.

A Magyar Kir. Országos Meteorológiai és Földmágnességi intézet jelentése.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban jobbra borult és enyhe idő uralkodik. Csapadék az északi részekben esett, de szóróványosan egybeült is fordult elő. A hőmérséklet többnyire emelkedett és maximuma számos helyen a 15 C. fokot meghaladta. Legmagasabb a hőmérséklet Eszéken 20 C. fok és legalacsonyabb Botfalun —1 C. fok volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Enyhe idő várható, helyenkint, inkább csak északon és nyugaton esővel.

Állomás	Magasítás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerinti	Szélirány és ereje	Felhőzet	Csapadék mm.		Hőmérséklet	
					mm.	mm.	max.	min.
A. Szatmár	85.5	6.0	EN	2	*	—	15	5
Ungvár	62.4	6.2	E	2	*	—	13	5
Késmárk	62.0	2.0	E	2	*	—	4	2
Losonc	0.0	0.0	N	0	*	—	0	5
Gyula	59.8	5.2	N	0	*	—	13	8
Budapest	60.7	7.2	N	0	*	—	12	4
Herény	60.6	4.0	N	0	*	—	15	6
Kassai	60.4	6.2	N	0	*	—	13	8
Pécs	60.8	6.6	N	0	*	—	18	6
Zágráb	63.9	7.8	NE	0	*	—	16	6
Fiume	59.9	10.0	N	0	*	—	16	5
Szeged	60.4	6.7	N	0	*	—	18	4
Tosvárad	61.4	6.7	N	0	*	—	18	4
Nagyvárad	60.6	10.8	N	0	*	—	18	0
Kolozsvár	64.8	2.6	N	0	*	—	14	2
Nagyvárad	63.6	3.2	NW	0	*	—	18	5
Szatmár	—	2.6	N	0	*	—	5	0
Eger	—	3.2	NW	0	*	—	3	1
Arvavárja	—	5.4	NW	0	*	—	—	0
Selmeczbánya	—	0.4	NW	0	*	—	4	3
Komárom	—	2.8	NW	0	*	—	4	1
Nagy-Ovár	—	1.2	NW	0	*	—	3	1
Sopron	—	0.6	NW	0	*	—	2	1
Bécs	—	2.7	E	0	*	—	6	2
Cirkvenca	—	0.0	E	0	*	—	7	4
Doboz	—	0.9	E	0	*	—	4	0
Köcskemét	—	0.0	E	0	*	—	2	0
Országháza	—	3.0	E	0	*	—	5	0
Arad	—	5.0	NE	1	*	—	5	1
Zombolya	—	4.5	NE	0	*	—	6	1
Versecz	—	7.2	NE	0	*	—	6	1
Orsova	—	5.1	E	0	*	—	4	3

VIZÁLLÁS.

márc. 20 márc. 22		márc. 20 márc. 22	
m é t e r		m é t e r	
Jan	Schärding 0.20 0.30	Tisza	M.-Sziget 0.28 0.70
Duna	Passau 1.18 1.26		Tekeháza 0.75 1.80
	Linz 1.48 1.86		V.-Nemény 4.51 3.75
	Bécs 1.49 1.83		Tokaj 5.98 5.87
	Pozsony 0.60 0.76		Tiszafüred 5.72 5.72
	Komárom 2.03 2.14		Szolnok 5.57 0.00
	Budapest 1.64 1.61		Csongrád 5.09 4.66
	Paks 0.94 0.69		Szeged 5.16 4.60
	Mohács 1.87 1.59		T.-Becse 3.66 3.26
	Gombos 2.26 2.30		Titel 3.86 3.06
	Ujvidék 2.16 2.10	Óndova	Hoór 0.10 1.48
	Panceova 2.99 2.75	Tapoly	Bartfa 0.60 0.80
	Orsova 3.38 3.29	Bödög	Ladmócs 5.45 5.46
Morva	Morvafalu 3.16 2.63	Sajó	Zsolca 1.90 1.98
Vág	Zsolna 0.08 0.24	Hernád	H.-Németi 0.50 0.66
	Trencsén 0.42 0.33	Berettyó	Margitta 0.78 0.91
	Szered 0.84 1.02		B.-Ujfalu 2.30 2.11
Rába	Szt.-Gothárd 0.48 0.42	Kőrös	Csúcsa 0.42 0.96
	Sárvár 0.52 0.80		N.-Várad 0.14 0.36
	Győr 2.02 2.22		Belényes 0.58 0.80
Dráva	Vasád 1.05 1.12		Tenke 0.48 0.30
	Zákány 0.82 0.50		Gurabona 0.00 1.42
	Baros 0.35 0.23		Borosjenő 0.76 1.10
	Eszék 0.68 0.55		Békés 4.14 3.40
Mura	M.-Szerdah. 0.35 0.40		Gyoma 4.86 4.14
Száva	Zágráb 0.56 1.14	Maros	Gy.-Fehérvár 1.36 1.44
	Sziszek 3.25 3.68		Branyoska 0.00 1.72
	Mitrovicza 4.56 3.94		Soborsin 0.00 0.00
Szamos	Deés 0.91 1.12		Arad 0.20 0.32
	Szatmár 2.70 3.06		Makó 2.36 1.90
Kraszna	N.-Majtény 2.80 2.00	Temes	K.-Kostély 1.20 1.50
Latorcza	Munkács 0.86 0.80	Béga	Kiszató 1.12 1.22
Laborcz	Homonna 0.35 0.70		Temesvár 0.30 0.36
Ung	Perecseny 0.00 0.00		Becserek 0.96 0.84

Aki az Odolt következetesen mindennap használja, az a tudomány mai állása szerint a képzelhető legjobb fog-és száj-ápolást gyakorolja.

EGYETÉRTÉS

politikai napilap.
Kiadóhivatali igazgató; PAJOR MÁTYÁS.

DARROW HALÁLA.

— REGÉNY. —

Irta: M. L. SEVERG.

Godin mondása szerint a Darrov-birtokot sosem lépte át, kivéve a gyilkosság esetében, akkor is Osborn és Allen urakkal együtt. És mégis ez az újnyom az ablaküvegen az övé. Az üveget a keleti ablakból vágta ki, mely a meggyilkolt szobájában volt, és melyen keresztül a büntett megtörtént. Ez a gipszfenyomat az ablak alatt lévő nyomról való, melyet a következő reggelen vettek le. E kéz Godin keze és önk észre fogják venni, hogy ennek az urnak hibás ballába van és hogy menés közben kissé biczeg.

Mindnyájan Godinra néztünk, hogy az állítások valóságáról meggyőződünk, ő azonban a két karját egymásba fonta, hogy kezei ne legyenek láthatók és kinyújtotta lábait jó távolra maga elé, miközben gyanútlanul jóakarattalug mosolygott ránk. Eszébe sem jutott feladni a játékot.

Maitland szavaival figyelmünket ismét magára irányította:

— Sheriff, tartóztassa le Godin urat.

Felháborodott moraj és csendes megjegyzések hallatszottak minden részről. Az elnök alapos rendreállítására volt szükség, míg a teljes csend helyreállott. Ekkor Maitland folytatta:

— Uraim, esküdtek! Fejezzük be az eseményt a mai napra. Holnap, avagy inkább

hétfőn bizonyítani és részletezni fogjuk, milyen hatással van Godin Latourra és hogy Latour mit hoz fel a mentésére. Kutatásokat fogunk tenni, hogy Latourt miként gyauusították azzal, hogy John Darrovot meggyilkolta, és mivel kényszerítették eme vallomásra, holott ezt más követte el. A hipnotikus hatásról, melyet Godin Latourra gyakorolt, kétségenkívüli bizonyítékaim vannak, ámbár látni fogjuk, hogy Godin erre a befolyásra semmi módon nem hagyja el magát. Még fogjuk önöknek tovább mutatni, hogy elegendő ideje maradt Godinnak bűnének bizonyítékát nagy ügyességgel eltüntetni és Osborn és Allen rendőrtisztviselőkkel a vizsgálat színhelyén megjelenni. Egyszóval szemük előtt olyan büntényt leleplezni, mely ügyesség dolgában és a kivitelben is ritkítja párját.

Miután Maitland így fejezte be beszédét és végső szavaiban a többszámot alkalmazta, miközben udvarias meghajlással Jenkinshez fordult. A törvényszék a tárgyalást hétfőre elnapolta. Haza siettem, mert attól tartottam, nem én leszek az első, aki Jeanettenek atyja ártatlanságáról a jó hírt meghozza. Mert egy pillanatig sem kételkedtem, hogy Maitland mindent, amit bejelentett, a legapróbb részletekig be is fog tudni bizonyítani.

Ami közöttöm és Jeanette között történt, arról nem is kell beszélnem. Elmondjam azt, hogy az ő végtelen köszönetnyilvánítása közt teljesen magamon kívül voltam, karjaimba ragadtam és magamhoz öleltem.

Mégis térjünk vissza a multhoz!

Jeanette meglepedése a dolog fordulata fölött alig hiszem, hogy nagyobb volt, mint a Florence. Tényleg Florence nyugodt modora dacára annyira el volt telve kicsapongó

jókedvvel, nagyon elesodálkoztam a rajta végbement változáson, végre Alicetől kértem felvilágosítást.

— Értem. — mondtam neki, — hogy miért örült Florence Jeanette szerelmének, hogy Latour egyelőre szabadon bocsájtott. Azt is értem, hogy milyen száadékkal töltötte el a gondolat, hogy Godinnal a végrendelet megerősítése után szorosabb összeköttetésbe lépjen, mindezek az okok azonban nem tudják megmagyarázni mostani helyzetét. Hogy magyarázod te meg magadnak a dolgot, testvér?

Alice kissé habozva felelt és nem adta meg a kívánt feleletet.

— Tudod, én a beléptidíjat meg akarom fizetni az első cirkusznak, mely ide jön, hogy lássam, vajjon te az ormányt az elefántoknál megtalálod-e.

Nem tudtam vallomásra bírni, mert minden kérdésnél erőltetetten nevetett.

Maitland felkeresett bennünket és majd nem egész napon át nálunk maradt. Légy vasárnap. Nem látszott észrevenni Florence jókedvét, ámbár az eredménytel járó elégtétel érzése nála is megv. Többször láttam amint pillantásait Florence felé irányította, melyben kétségtelenül benne volt a kérdés.

Mit jelent e rettenetes változás? Miért lenne oly nagy a különbség, ha atyjának meggyilkoltatása Godin, avagy Latour halálával megtorolva lenne? Amint este tőlünk távozott, meglátszott rajta, hogy még nem kapott kielégítő választ erre a kérdésre.

(Folyt. köv.)

SZINNHÁZAK.

Kedd, 1909. március 23-án.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

A párbaj.
Színmű 3 felvonásban. Irtá: Lavellan Henry. Fordította: Haraszti Kálmán.

Személyek:
De Challes herceg P. Márkus
Bolné, püspök Gál
Morey, orvos Odry
Dániel abbé Pethes
Király Sugár
Apoló Abonyi
Kapus Horváth J.
Inas Narcisz
Yvonne Demjén M.

Kezdeté 1/2 8 óraker.

VARSZÍNHÁZ.

A mama.
Vígjáték 3 felvonásban. Irtá: Szilagyi Ede.

Személyek:
Mogorinó Rákosi Sz.
Czili Ligeti J.
Berki Ákos Dező
Eszti Várady A.
Szegfi Tivadar Ujhazi
Ormi Béla Meszaros
Ugri Miska Rozsahelyi
Egy ur Paulay
Inas Bartha

Kezdeté 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Hivatalnok urak.
Társadalmi színmű 3 felvonásban. Irtá: Földes Imre.

Személyek:
Brohser gyáros Vágó
Barna Gábor Törzs
René neje Batori G.
Müller Papp
Feleki László
Herczog Réthey
Vedres Dobi
Ulrich Vándori
Róth Rátkay
Élla, lánya Tóth I.
Kczma Tarnay
Vámosiné Forrai R.
Dezso, fia Z. Molnár
Nagy, Pál Czobor
Smolla János Sugár I.
Juliska Makay G.
Terka) gépirónok Kacsóh F.

Kezdeté 1/2 8 óraker.

FŐVÁROSI GYERMEK-SZÍNHÁZ.

VI., Révai-utca 18. szám.

Következő előadás
esztörtök, március 23-én.

APOLLO-PROJEKTÓGRAF

Népszínház-utca 1-3. szám. Telefon 68-39.

A pesti háziur.

Énekl: Baumann Károly. Sajtó felvétel. — Epizód a messinai földrengésből. — Bostocki állatkert. — Opium tolvaj. —

A vadörzso fia.

— A gyermek hajfűrtje. — Az interwiew.

Faust kisasszony.

— La Musette, éneklő kép. Kezdeté 5 óraker, vasár- és ünnepnapokon 3 óraker.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Slezák Leo és Feinhals Frigyes felléptével:

Aida.
Dalmű 4 felv. Zenéjét szerelte: Verdi. Szövegét írta Chislanzoni

Személyek:
A király Venczell
Amorlis Fláminé
Aida Vasquezné
Radames Slezák
Rampis Erdős
Amoraso Feinhals
Küldött Ney B.
Főpapnö Bertis M.

Kezdeté 7 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

A király.
Vígjáték 3 felvonásban. Irták: Caillavet és Aréna

Személyek:
A király Hegedüs
Chamarande Fenyvesi
Bourcier Góth
Martha Varsányi
Blond Szerényi
Firmin Chamarrand Tanay
Thérèse Góthné
Lolrain Tihanyi
Corneau Vendrei
Cruchet Balassa
Gabrier Gyöő
Ruvolet Sarkadi
A püspök Karaliczky
A szenátus elnöke Harsányi
Ripóter Bardi
Szuzette Komlóssy I.
Francine Varga A.
Georgette Dalos I.
Inas Kassay

Kezdeté 1/2 8 óraker.

KIRÁLY SZÍNHÁZ.

Pálmy Ilka felléptével:

Az elvált asszony.
Operette 3 felvonásban. Irtá: Léon Viktor. Zenéjét szerelte: Fall Leo.

Személyek:
Lissoweghe Karol Király
Jana, felesége Madgyaszay
Bakkensky Boross
Wander-Loe Gonda Pálmay I.
Dezsedonk, elnök Szirmai
Ruitersplat, bíró Németh
Leye, ügyvéd Dobos
Tjonger szakértők Pásztor
Wiesum Csizsér
Scorp, kalauz Papir
Adéle, jezsze Fabian C.
Krauwewleit Simai
Martje, a felesége Harmath I.
Kisbíró Kias Pal
Egy hölgy Nyáráiné
Inas Ligeti

Kezdeté 1/2 8 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

Délután mérsékelt helyárak.

Szomszédunk: a Balkán.

Kezdeté 4 óraker.

Este rendez helyárakkal.

A francia forradalom.

Kezdeté 1/2 8 óraker.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann Imre igazg.

Japán Budapesten!

A 8 igazi Gésa

és a szenzációs

RIOGOKU - CSOPORT.

továbbá 12 attrakció.

Az előadás kezdete 8 óraker.

Jegyelővétel: délelőtt 10-1 óráig és délután 3-6 óráig. — Telefon: 93-36.

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

Kezdeté pont 8 óraker. Eredeti újdonságok! Ma és mindennap: Szenzáció! Szenzáció!

Budapest-Nagymaros.

Jelenetek egy vasúti kupán. — Irták: Glinger és Taussig. Fordította: Steinhardt Géza. — Ezt megelőzi: **CSAK ÖT PERCZ!**

Bohózat. Irták: Glinger és Taussig, fordította: Steinhardt

Továbbá: **Steinhardt, Gyárfás, Nedics, Sándor**, férfi kettős és **Pápay** teljesen új magánzámakkal, valamint: **The Georgis és Heldee and Perree** tánc kettős fellépte.

Jegyek: 9-12-ig és 3-6-ig Rákóczi-ut 63. sz. és özv Kontiné dohánykülönlegességi áruádjában, Andrássy-ut 29.

Ünnep- és vasárnap délután mérsékelt helyárú előadások. Kezdeté 1/2 óraker. Színré kerül: **Budapest-Nagymaros.**

Steinhardt fellépte szólóknak. A remek téli kertben reggelig tánc és zene. Elsőrendű attrakciók — Belépő-díj nincs.

FOLIES CAPRICE

Igazgató: LEITNER és KELETI Révai-utca 18. Főrendező: ROTT SÁNDOR

Telefon 14-22. Az előadás kezdete 1/2 9 óraker.

1/4 10 óraker. Ma! 1/4 10 óraker.

A legszebb szörme kirakat

Bohózat. Irtá: Faun. Rendező: Erdélyi Emil.

Végül 11 óraker! Végül 11 óraker!

„Der Herr Ersatzmann“.

Bohózat. Irtá: Armin József. Rendező: Werner M.

Nappali pénztár d. e. 9-1-ig és d. u. 3-6-ig.

Az I-só emeleti „Casino de Parisban“ elsőrangú tánc attrakciók. Kezdeté 1/2 12 óraker.

Legmegbízhatóbb Román Oszkár

Angol FOGMŰTERME

Budapest, VII., Rákóczi-ut 14. sz. I. em. Munkálatai jószágát részleltfizetési kedvezményrel is biztosítja.

Szőnyeg-ujdonság!

200-300 nagyságban nyírott Jacquard szőnyeg, tartós minőségben 6 irt 80 krért.

Rosenberg és Qitt

Budapest, VI., Király-u. 32. saroküzlet

CIMBALMOK,

legjobb szabadalmazott acél belső szerkezettel, melynek hangja, hangtartása rendkívül jónak bizonyult, részleltfizetése le legmegbízhatóbb jótállással kaphatók. Fonográfok, gramofonok, hegedűk, fuvalók, citrák, okarinák stb. olesón legjobbak. Kiténtve elismert jó munkáért. Árjegyzéket ingyen küld

Mogyoróssy Gyula

m. kir. szabadalm. hangszergyára Bpest, VIII., Rákóczi-ut 71. Telefon 58-20.

MARGIT GYÓGY-FORRÁS

(Bereg megye)

a gyomor, belek, húgyhólyag, s különösen a légzőszervek hurutos bántalmainál igen jó hatású még akkor is ha **vérzések** esete forog fenn

Megrendelhető: **Édeskúty L.**-nél Budapesten és a forrás kezelőségénél Munkácsen.

PARISIANA-ORFEUM

Szerecsen-utca, a m. kir. Operával szemben. Igazgató: FRIEDMANN A. Telefon 101-45.

Pénztári órák d. e. 10-1-ig délután 3-9 óráig. Helyárak 2, 3, 4, 5 és 6 korona.

Az előadás kezdete: **9 óraker.**

A fényes márciusi műsor fölfrissítése. Ujannan szerződöttetett szenzációs attrakciók! Még csak rövid ideig: a világhírű, 12 tagból álló

néger operett-társulat

vendégjátéka. A közkezdvelt néger művészek új, komikus operettben mutatkoznak be.

16 varieté-szám. Előadás után a remek téli kertben kabaret, a néger operett-társulat tagjainak és előkelő művészeknek közreműködésével **Kitűnő konyha.** — **Pompás üvegsör.** — Vasárnap 2 előadás délután 4 óraker fél helyárakkal. Családi műsor.

ROYAL ORFEUM

ÉRSZÉBET-KÖRÜT 31. TELEFON 110-22

Ma és minden este 8 óraker a kontinens legjobb műsora!

Szanin A spárga Beregiss

Uj szenzációk! Uj szenzációk! (Primaadonnák pangyolájában)

PESTI SZINÉSZNÖK

Éjjeli zene! Varjas Antal új slágere. Falrengető kacagás!

A hálósobalány PAMPOULETTE ÉHES A mutyi-szoba. Közkívánatra harmadizben meghosszabbítva: A nimfia és a faun násza. — Azonkiyül: La bella Rosetti. A hét mozija. España négyes. Mario, le chanteur-phenoméne. Sorello Kosmos és még 8 attrakció.

Jegy váltható elővételi díj nélkül a Royal-Orfeum nappali pénztáránál d. e. 10-2 d. u. 3-6-ig. Vasárnap délután fél 4-ker mérsékelt árú előadás. A téli kert tükörfüremében éjfélkor **Trianon** és **Grand-Cabaret** új tánc attrakciók, csigányzene reggeli 5 óráig.

Jól lát?

Ha nem, akkor forduljon bizalommal Hatschek N. optikushoz, OSÁK Károly-körút 6. sz.

a hol szemüvegek és látosüvegek is legolcsóbban kaphatók. Ingyen árjegyzék bérmentve.

Kalapkirály

Elsőrangú ural dívat és kalapüzlet. Panama kalapok 2 koronáért s felülmulhatlan sikerrel tisztítottak.

Különös gondot fordítunk szíves pártfogásért esedezünk műhelyünkben Hársfa-u. 33. női szalmakalapok átala-ítására. Osztermann és Stern kalapok-mester Szabott árak! Eskü-ut 6. (Klotild-palota)

CZIMBALMOT

ne vegyen, míg **REMÉNYI MIHÁLY**

legújabb czimbalom árjegyzékét át nem olvasta, melyet Reményi czimbalom osztálya küld ingyen és bérmentve,

Budapestről **KIRÁLY-UTCZA 58.** Telefon 87-84.

Hang mint a zongoráé. Kivitel a legújabb stílusokban.

10 évi kezesség! OLCSÓ ÁRAK.

Találmányokat szabadalmaztat és értékesít;

védjegy- és minta-oltalom az összes államokban — **Pataky Vilmos**

hites szabadalmi ügyvivő Budapest IV., Eskü-ut 3. Telefon 89-22. Saját szabadalmi irodák a külföldön:

Berlin, W., Leipzigerstrasse 112. Paris, 58, rue Lafayette. Amsterdam, Keizersgracht 209.

Budapesti Cabaret BONBONNIÉRE

VI., Teréz-körút 28. — Telefon 52-88.

Ma, március 21, vasárnaptól kezdve este 9 1/2-ker

László Rózsi

vendégjátéka.

Azonkiyül: **A városatyák.** (Szenzációs szatíra). **Eleven regény.** — **Vitéz László.** — 3 bohózat, 3 tréfa, 12 kuplé. Conferancier: **Szalay József.** — Jegyek: 4, 3 és 2 korona. (Zenekari és páholyülés 6 korona).

A nm. v. és köz. miniszter elismerő leiratával kiténtve.

Dr. Batizfalvy I. Z. főváros legelső

FOGORVOSI INTÉZETE

áthelyezve: **Károly-körút 3. sz. alá.**

Fájós fogak meggyógyítása Szápadlás nélküli műfogak Tartós fogtömések aranyhidak, koronák Foghúszások (altatásban is.) Jól használható fogszorok elkészítése és behelyezése.

Jótállás mellett mérsékelt szabott árón. Vidékiek félnap alatt megkapják műfogakat.

Hull a haja? Használja a GARA-féle Petroleum-hajszeszt.

Egy eredeti üveg ára 2 korona. Főzétéküldési hely Budapest, VIII., József-körút 80. Gara Géza és Tsa drogéria — Tessék árjegyzéket kérni.

**A TAVASZI-NYÁRI
ÁRJEGYZÉK**

MEGJELENT.

KIVÁNTATRA
INGYEN KÖLDI **NEUMANN M.** CS. és KIR.
UDV. SZÁLLÍTÓ
FÉRFI, FIU-ÉS LEÁNYKA RUHÁK TELEPE
BUDAPEST, IV. MUZEUM KÖRÜT 1-3.

Kerber Henrik

ablak, lakasztisztítási, padló-
beeresztési, feregmentesítési
és pormentesítési vállalat
porszívógéppel
BUDAPEST,
VIII., Gyöngytyúk-u. 7.
Pontos kiszolgálás !!
TELEFON: 53-55.

NAGY LÁSZLÓ

**A GYERMEK
ÉRDEKLŐDÉSÉNEK
LÉLEKTANA.**

Ára 3 korona.

Kapható **LAMPEL R.**
könyvkereskedése (Wodia-
ner F. és Fiai) r.-t.-nél
Budapesten, VI., Andrássy
út 21. sz. és minden könyv
kereskedésben.

**Fényképező-
gépek és
Látcsövek
részletfizetésre**

kaphatók

**Aufrecht és
Goldschmied**

optikai áruházában

Budapest, VII. Rákóczi-ut 26. szám.

Arjegyzék ingyen!

**LEGNAGYOBB
Pénzeloleget**

kaphat
zongora, butor, var-
rógép, kerékpár,
hintó, automob I,
könyvek és kuráns-
árakra, ha azokat szá-
raz, tiszta raktárhelyisé-
geinkbe bizományba be-
raktározza.

TAUSZIK és TÁRSA
VI., GYÁR-UTCA 21. SZ.
TELEFON 88-97.

PENZ

kölcsön sorsjegyre és értékpapírokra és vidéki takarékpénztári részvényekre.

Erzsébet sorsjegyre	6.- K.
József sorsjegyre	7.50 K.
Magyar v. t.	22.- K.
Bazilika	16.- K.
Olasz v. t.	32.- K.
Osztr. v. t.	42.- K.
Hazai	90.- K.
Konvertált Jelz.	105.- K.

stb. stb.

A kölcsön 2 koronánál kezdődő apró részletekben törlesztendő. — Ha sorsjegyei már zálogban vannak, úgy a letétjegy beküldése ellenében a kölcsönt a fenti összegre felemljük. Azonnali elintézés és legelőcső kamattal.

**BEIFELD
BANKHÁZ**
Bpest, Károly körút 1.
alapítotott 1874-ben.

Butorszállítás
eraktározás
alassa Gyula és Társa
Budapest, Teréz-körút 19. Telefon 33-32.

STEYR
szabbeli pisztoly.
M. 1909.

Legelső auto-
matikus lehajó-
csövű pisztoly a
világon. Az
Osztr. fegyvergyári társaság
precíziós gyártmánya Steyr-ban.
Kapható minden fegyverkereske-
désben és puskantűvesnél.

A már 34 év óta a kerékpár-
világot uraló eredeti angol
kerékpár-alkatrészeket

Heical Premier és The Champion
kerékpárokat dupla harang-csapaggyal és szabadonfutóval, 3 ovi jótállással, minden arfemeletés nélkül szigorúan az eredeti gyári áron havi 12 és 15 koronás részletre adjuk és

egész világon létező összes kerékpárhoz külső és belső gumikat, csengőket, lámpákat, pedálokat, lánczokat, konuszkat és csészéket óriási forgalmunk következtében melyen leszállított nagyban 30% árleszállítással szállítunk vidék-eredeti gyári áron 30% árleszállítással re is bérhová

LÁNG JAKAB és FIA
kerékpár és alkatrész nagykereskedők
Budapest, VIII., József-körút 41. szám.
Fióküzletek: Baross-tér 4. és Budán, II., Margit-körút 6. sz.
Nagy árjegyzékünk 1000 képpel kerékpár és alkatrészekről ingyen és bérmen ve.

Pontos és legjobb órák

**5 ÉVI JÓTÁLLÁS
MELLETT :: ::
részletfizetésre is.**

Javitásokra és
vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok.

Arjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

POLGÁR KÁLMÁN
műórás

Budapest, Erzsébet-körút 29.

**Magyar Ásványviz For-
galmi és Kiviteli R. társ.**
BUDAPEST, V., BATHORY-UTCA 5.
Telefon 162-84.

Kizárólag természetes magyar
ásványgyógyvizeket hozunk forgalomba.
Kérdezze meg az orvosát és meg tudja, hogy a ter-
mészetes ásványviz gyógyhatásra össze nem
hasonlítható a mesterséges ásványvizekkel.
Magyar ásványvizeinkkel a kultúrid majd-
nem összes gyógyvizei pótolhatók.

Borszéki Főhut,	Glória,
Borszéki Boldzsár-hut,	Hargitaligeti,
Borszéki Kossuth-hut,	Horgász,
Bodósi Matild,	Hankó,
Baross,	Hásonjakabfalvi,
Borhegyi,	Hásoni—Salutáris,
Bohóti,	Répati,
Előpataki,	Széke y-Selters,
Felsőrákosi Mária,	Sztojka.

Magyar ember csak magyar ásványvizet igyék!
Tíz palackot már hához sz lltunk.

